

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ, СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ЄВРОПЕЙСЬКА КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНА СИСТЕМА

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

освітній ступінь	бакалавр
галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
спеціальність	014 Середня освіта
освітня програма	Середня освіта: фізична культура

Ізмаїл – 2018

ЗМІСТ

- 1. Загальна інформація про факультет та випускову кафедру**
- 2. Опис освітньої програми спеціальності**
- 3. Інформація про окремі компоненти освітньої програми**

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ФАКУЛЬТЕТ ТА ВИПУСКОВУ КАФЕДРУ

1.1. Інформація про факультет

Назва: Педагогічний факультет

Адреса: вул. Репіна,12 (ауд. 103) м. Ізмаїл

Телефон деканату: +380688405360

Веб-сторінка факультету: <http://idgu.edu.ua/faculties/pedfak>

Електронна пошта: idgu_pedfakultet@ukr.net

Декан факультету: доктор педагогічних наук, дійсний член академії вищої школи України та міжнародної академії соціальних і педагогічних наук Кічук Надія Василівна

1.2. Інформація про кафедру

Назва: кафедра соціальної роботи, соціальної педагогіки та фізичної культури

Адреса: вул. Репіна,12 (ауд. 216) м. Ізмаїл

Телефон:

Веб-сторінка кафедри: <https://vk.com/id458436733.Social Pedagogy-Amp-Work>

Електронна пошта: furduy_70@i.ua

Завідувач кафедри: кандидат педагогічних наук,
доцент Фурдуй Світлана Борисівна

Освітня програма: Середня освіта: фізична культура

2. ОПИС ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

2.1. Профіль освітньої програми

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Ізмаїльський державний гуманітарний університет. Педагогічний факультет Кафедра соціальної роботи, соціальної педагогіки та фізичної культури
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр. Кваліфікація: вчитель фізичної культури
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма першого бакалаврського рівня вищої освіти «Середня освіта: фізична культура»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЕКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України. Сертифікат: серія НД – II № 1658461 від 02 липня 2013 р. Акредитовано у 2018 р.
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF LLL – 6 рівень
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти
Мова(и) викладання	українська
Термін дії освітньої програми	до 01.07.2023
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://idgu.edu.ua/ects
2 – Мета освітньої програми	
Метою реалізації данної програми є підготовка бакалаврів у галузі освіти в предметній області навчання фізична культура, що охоплює компоненти фахової методики, яка ґрунтується на застосуванні сучасних засобів навчання й різних форм взаємодії в процесі формування здоров'язберезувальних компетентностей учнів загальноосвітніх навчальних закладів.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Освіта/Педагогіка/Середня освіта/Фізична культура
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Середня освіта в галузі педагогіки предметної спеціалізації фізична культура за кваліфікацією: вчитель фізичної культури. Ключові слова: концепція гармонійного рухового та

	духовного розвитку, формування здорового способу життя, свідоме ставлення до свого здоров'я, фактори здоров'я, заняття фізичною культурою, творча самореалізація; освоєння рухових дій, розвитк рухових (фізичних) якостей.
Особливості програми	Забезпечення індивідуальної траєкторії фахової підготовки фахівця з фізичної культури. Впровадження майбутнім фахівцем практичного аспекту компетентісного, діяльнісного, проблемного й індивідуального підходів до навчання з використанням засобів фізичної культури. Програма забезпечує наявність виробничої педагогічної практики та залучення фахівців з педагогічних наук.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Бакалавр освіти з фізичної культури може займати первинні посади згідно з національним класифікатором ДК 003:2010: 2331 Вчитель загальноосвітнього навчального закладу (фізична культура) 3475 Інструктор з фізкультури 2359.2 Керівник секції спортивного напрямку в середній школі 1229.6 Керівник фізичного виховання 2351.2 Методист з фізичної культури
Подальше навчання	Можливість навчання за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Основними підходами до навчання є компетентісний, студентоцентризований та проблемно-орієнтований. Викладання та навчання проводяться у формі лекції, мультимедійних лекцій, лабораторних, семінарських та практичних занять, самостійного навчання, індивідуальних і групових проектів, консультування, курсового дослідження, виробничої педагогічної практики. Методи навчання: проблемний, частково-пошуковий та дослідницький. Методики: навчання і тренування, розвитку фізичних (рухових) якостей, контролю рівня підготовленості і функціонального стану та ін. Технології: педагогічні, медико-біологічні, інтерактивні (без застосування та із застосуванням інформаційних та мультимедійних засобів навчання). Інструменти та обладнання: об'єкти/предмети, пристрої та прилади, які здобувач вищої освіти вчиться застосовувати і використовувати
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за чотирибальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-рівневою шкалою (зараховано / не зараховано), 100-бальною шкалою. Форми контролю: поточний, проміжний (модульний), підсумковий (семестровий), захист практик, комплексний кваліфікаційний екзамен.

6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук та педагогіки, фізичного виховання і спорту, фізіології, біомеханіки, морфології і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність діяти етично, соціально відповідально та свідомо. ЗК 2. Здатність працювати в команді та автономно. ЗК 3. Здатність до пошуку інформації, її аналізу та критичного оцінювання. ЗК 4. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях. ЗК 5. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології ЗК 6. Здатність до самовдосконалення та саморозвитку. ЗК 7. Здатність вільно спілкуватися державною мовою (усно та письмово). ЗК 8. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності. ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації на основі креативності. ЗК 10. Здатність розуміти стратегію сталого розвитку людства.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності з фізичного виховання, медико-біологічних та психологічних основ і технологій розвитку рухових умінь і навичок та фізичних якостей, санітарно-гігієнічних основ діяльності у сфері фізичної культури. ФК 2. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання у фізичному вихованні. ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з фізичного виховання. ФК 4. Здатність аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції навчально-виховного процесу з фізичного виховання. ФК 5. Здатність, розвитку рухових умінь і навичок, розвитку фізичних (до володіння педагогічними, медико-біологічними, інформаційними технологіями для формування здорового способу життя рухових) якостей у представників різних груп населення і самостійної розробки методик і технологій для інтегрального гармонійного розвитку людини. ФК 6. Здатність до аналізу, систематизації та оцінки педагогічного досвіду, здатність до розробки методики та технологій для розвитку рухових умінь і навичок та фізичних (рухових) якостей) на основі розуміння і застосування положень фізіології, морфології, біохімії, біомеханіки. ФК 7. Здатність оволодівати базовими і новими видами фізкультурної діяльності. ФК 8. Здатність вести документацію, що забезпечує процес навчання з фізичної культури в середніх загальноосвітніх

	<p>навчальних закладах.</p> <p>ФК 9. Здатність здійснювати профілактику травматизму, забезпечувати охорону життя і здоров'я дітей.</p> <p>ФК 10. Здатність самостійно проводити навчальні заняття з фізичної культури з дітьми шкільного віку та учнями в загальноосвітніх установах, освітніх закладах середньої та професійної освіти, позакласну спортивно-масову роботу з учнями.</p> <p>ФК 11. Здатність самостійно проводити заняття з в шкільній секції спортивного напрямку, здійснювати профілактику травматизму.</p> <p>ФК 12. Здатність виховувати в учнів соціально-особистісні якості: цілеспрямованість, організованість, працьовитість, відповідальність, громадянськість, комунікативність.</p> <p>ФК 13. Здатність оцінювати фізичні здібності і функціональний стан учнів, адекватно вибирати засоби і методи рухової діяльності для корекції стану учнів з урахуванням їх індивідуальних особливостей.</p> <p>ФК 14. Здатність здійснювати пошук, аналіз і оцінку інформації, у т.ч. за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, необхідної для постановки і вирішення професійних завдань, професійного та особистісного розвитку.</p> <p>ФК 15. Здатність до організаційної роботи у сфері фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах, закладах фітнесу, рекреації та фізичної реабілітації.</p>
--	--

7 – Програмні результати навчання

<p>Знання та уміння</p>	<p>ПРН 1. Знає та вміє застосовувати на практиці основні положення фізіології, біомеханіки, морфології, психології, біохімії для розвитку фізичних (рухових) якостей, формування рухових умінь і навичок людей різних вікових груп, володіє засобами інтегрального гармонійного (розумового, духовного і фізичного) розвитку людини.</p> <p>ПРН 2. Усвідомлює витoki і еволюцію формування теорії спортивного тренування, медико-біологічні та психологічні основи і технологію фізичного виховання представників різних вікових груп, санітарно-гігієнічні основи діяльності у сфері фізичної культури і спорту.</p> <p>ПРН 3. Знає, як застосовувати на практиці основні вчення в галузі фізичної культури.</p> <p>ПРН 4. Володіє актуальними технологіями педагогічного контролю і корекції, засобами і методами управління станом людини.</p> <p>ПРН 5. Знає закони і принципи розучування рухових умінь і навичок, володіє теорією і методикою розвитку рухових умінь і навичок в базових видах рухової активності.</p> <p>ПРН 6. Знає основні теоретичні положення в галузі фізичної культури.</p> <p>ПРН 7. Знає вимоги до оформлення документації та основні закономірності побудови документів для здійснення навчального процесу в галузі фізичного виховання та спорту.</p> <p>ПРН 8. Знає правила профілактики травматизму та надання першої медичної допомоги; володіє основними методами захисту</p>
--------------------------------	--

	<p>персоналу та населення від можливих наслідків аварій, катастроф, стихійних лих.</p> <p>ПРН 9. Знає закономірності розвитку фізичних (рухових) якостей в різних видах рухової активності.</p> <p>ПРН 10. Знає біологічні, соціальні, психологічні та ін. фактори збереження здоров'я</p> <p>ПРН 11. Знає біологічні, соціальні, психологічні, духовні фактори, що обумовлюють значущість професії фахівця в галузі фізичного виховання та спорту.</p> <p>ПРН 12. Знає основні закони природничо-наукових дисциплін у професійній діяльності, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності.</p> <p>ПРН 13. Володіння інформацією про інноваційні підходи до підвищення резервних можливостей організму людини.</p>
<p>Застосування знань та умінь</p>	<p>ПРН 14. Вміє проводити дослідження на відповідному рівні, здійснювати пошук, обробку та аналіз інформації з різних джерел, вчитися і оволодівати сучасними знаннями для їх подальшої реалізації в практиці.</p> <p>ПРН 15. Спроможний розвивати педагогічну думку, методи педагогічного контролю і контролю якості навчання, актуальні дидактичні технології.</p> <p>ПРН 16. Володіє педагогічними, медико-біологічними, інформаційними технологіями для формування здорового способу життя, розвитку рухових умінь і навичок, розвитку фізичних (рухових) якостей у представників різних груп населення і вміє самостійно розробляти методики і технології для інтегрального гармонійного розвитку людини.</p> <p>ПРН 17. Володіє руховими вміннями і навичками в обраному виді спорту на рівні кваліфікованого спортсмена.</p> <p>ПРН 18. Володіє руховими навичками в базових видах спорту на рівні масових розрядів; вдосконалює руховий арсенал шляхом формування рухових умінь і навичок в інших видах спорту.</p> <p>ПРН 19. Вміє розробляти навчально-методичні матеріали (робочі програми, навчально-тематичні плани) на основі освітнього стандарту та зразкових програм з урахуванням виду освітньої установи, особливостей класу / групи та окремих учнів.</p> <p>ПРН 20. Вміє розробляти перспективні та оперативні плани і програми конкретних занять в сфері дитячо-юнацького спорту та зі спортсменами масових розрядів.</p> <p>ПРН 21. Вміє визначати цілі і завдання, планувати навчальні заняття, розробляти необхідну документацію для проведення занять з фізичної культури та спорту.</p>
<p>Комунікація</p>	<p>ПРН 22. Демонструвати навички професійного спілкування з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі.</p> <p>ПРН 23. Демонструвати толерантну поведінку до представників різних соціокультур.</p>
<p>Автономія і відповідальність</p>	<p>ПРН 24. Володіння основами професійної культури при підготовці та редагуванні текстів державною мовою зі спеціальності та предметної спеціалізації.</p>

	ПРН 25. Забезпечити рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічних особливостей.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, складає понад 50% від загальної кількості годин (які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора – понад 10%); науково-педагогічних працівників, які є визначними професіоналами з досвідом практичної роботи за фахом – понад 10%
Матеріально-технічне забезпечення	Забезпеченість аудиторним фондом, комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, необхідними для виконання навчальних планів; мінімальний відсоток кількості аудиторій з мультимедійним обладнанням відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. Наявність соціально-побутової інфраструктури: бібліотеки, у тому числі читального залу; пунктів харчування актового залу; спортивного залу; спортивних майданчиків; медичного пункту. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком – 100%
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне забезпечення: бібліотечний ресурс (фахова література, вітчизняні та закордонні фахові періодичні видання, в тому числі в електронному вигляді), електронний репозитарій, доступ до баз даних періодичних наукових видань, наявність веб-сайту ІДГУ, наявність електронного ресурсу Google Suite for Education. Навчально-методичне забезпечення: опис освітньої програми, начальний план, робочий навчальний план, робочі програми, комплекси навчально-методичного забезпечення, навчальні матеріали з кожної дисципліни навчального плану, програми практичної підготовки, робочі програм практик, методичні матеріали для проведення атестації здобувачів
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Стажування науково-педагогічних працівників у вітчизняних ВНЗ
Навчання іноземних здобувачів освіти	Наявна можливість для фізичних осіб

2. 2. Перелік компонентів ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Філософія	4	екзамен
ОК 2.	Англійська мова	9	залік. екзамен
ОК 3.	Українська мова та основи академічного письма	6	залік
ОК 4.	Історія та культура України	5	екзамен

ОК 5.	Педагогіка	6	екзамен
ОК 6.	Психологія	6	екзамен
ОК 7.	Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень	4	залік
ОК 8.	Методика навчання фізичної культури	8	залік,екзамен
ОК 9.	Спортивні ігри з методикою навчання (футбол, баскетбол, волейбол)	14	залік, екзамен
ОК 10.	Види спорту з методикою навчання (гімнастика, легка атлетика, атлетизм)	12	залік, екзамен
ОК 11.	Теорія та методика спортивного тренування	5	екзамен
ОК 12.	Анатомія та фізіологія людини	4	екзамен
ОК 13.	Спортивна медицина	5	екзамен
ОК 14.	Біохімія з основами біохімії спорту	4	екзамен
ОК 15.	Біомеханіка фізичних вправ та спортметрологія	5	екзамен
ОК 16.	Гігієна фізичного виховання	4	залік
ОК 17.	Спортивні споруди та обладнання	4	екзамен
ОК 18.	Технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності	4	екзамен
ОК 19.	Курсова робота з теорії та методики фізичної культури	1	захист
ОК 20.	Курсова робота з методики навчання спортивних ігор	1	захист
ОК 21.	Навчальна практика (літня табірна)	3	звіт
ОК 22.	Навчальна практика (ознайомча, виховна)	6	звіт
ОК 23.	Навчально-виробнича практика (педагогічна)	6	звіт
ОК 24.	Виробнича практика (педагогічна)	9	звіт
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		111	
Практична підготовка		24	
Вибіркові компоненти ОП			
1. Загальні вибіркові дисципліни (за вільним вибором студентів)			
ВБ 1.1.	Етика та естетика / Історія релігій	4	залік
ВБ 1.2.	Інформаційно -комунікаційні технології за професійним спрямуванням / Мультимедіа технології та основи web-дизайну за професійним спрямуванням	4	залік
ВБ 1.3.	Самоменеджмент та управління особистою кар'єрою / Підприємництво та бізнес-культура	4	залік
ВБ 1.4.	Основи економічної теорії / Екологія	4	залік
ВБ 1.5.	Безпека праці / Техніка безпеки за профспрямуванням	4	залік
ВБ 1.6.	Візуальна психодіагностика / Психологія лідерства	4	залік
2. Професійні вибіркові дисципліни (за вільним вибором факультету)			
ВБ 2.1.	Фізіологічні основи фізичного виховання та спорту	5	екзамен
ВБ 2.2.	Організація та методика роботи в ОСОТ	4	екзамен
ВБ 2.3.	Історія фізичної культури та олімпійського спорту	4	залік
ВБ 2.4.	Бадмінтон, настільний теніс з методикою викладання	4	екзамен
ВБ 2.5.	Основи медичних знань та долікарська допомога	4	залік
ВБ 2.6.	Основи педагогічної майстерності	4	екзамен
ВБ 2.7.	Теорія і методика викладання фізичної культури в спеціалізованих медичних групах	4	залік
ВБ 2.8.	Спортивна спеціалізація з методикою навчання	4	екзамен
ВБ 2.9.	Науково-педагогічні засади здорового способу життя	3	залік
ВБ 2.10.	Соціологія фізичної культури	4	екзамен
ВБ 2.11.	Інформаційні технології у фізичній культурі і спорті	4	залік
ВБ 2.12.	Курсова робота з професійного удосконалення	1	захист
3. Професійні вибіркові дисципліни (за вільним вибором студентів)			
ВБ 2.9	Психологія ділового спілкування / Практикум з конфліктології	4	залік

ВБ 2.10	Спортивно-педагогічне вдосконалення з баскетболу / Спортивно-педагогічне вдосконалення з оздоровчої гімнастики	4	залік
ВБ 2.11	Теорія та методика лижного спорту / Теорія та методика плавання	4	залік
ВБ 2.12	Організація оздоровчої роботи, лікувальна фізична культура та масаж / Реабілітаційна психологія	4	залік
ВБ 2.13	Управління в сфері фізичної культури / Інформаційні технології у фізичній культурі і спорті	4	залік
ВБ 2.14	Валеологія рухової активності / Основи безпеки життєдіяльності та валеології	4	залік
ВБ 2.15	Біологічні аспекти спортивного відбору / Адаптація та функціональні резерви спортсменів	4	залік
ВБ 2.16	Загальна біологія та основи генетики/Морфологія людини	4	залік
ВБ 2.17	Теорія та методика викладання фізичного виховання у дошкільних навчальних закладах/Спортивний туризм	4	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		111	
Загальний обсяг вибіркових компонент:		105	
Практична підготовка		24	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми «Середня освіта: фізична культура, захист Вітчизни» проводиться у формі комплексного кваліфікаційного екзамену з фізичної культури та методики її навчання. Атестація завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр освіти з фізичної культури, учитель фізичної культури.

* Переліки дисциплін вільного вибору студентів щорічно затверджуються рішеннями вчених рад університету та факультетів і розміщуються на офіційному веб-сайті університету. Студенти можуть обрати сертифіковану програму з переліку, затвердженого рішенням вченої ради університету (обсяг – 24 кредити ЄКТС), та опанувати

3. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОКРЕМІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Обов'язкові компоненти ОП **Філософія**

1. КОД: ОК 1

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 2

4. ЛЕКТОР: доц. Запорожченко О. В.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки; вміння працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом; цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: специфіку філософії як особливого типу світогляду, її функції, завдання, проблемне поле; понятійно-термінологічний апарат курсу; основні напрямки філософії та історію їх виникнення; основних представників світової філософії та їх базові концепції та ідеї; особливості та проблематику філософських пошуків у кожен епоху розвитку людства; основні джерела філософських знань.

вміти: обґрунтовувати свою світоглядну позицію щодо важливості знань з основ філософії; порівнювати між собою різні філософські погляди, ідеї, концепції; аналізувати вплив соціокультурних чинників на формування філософських ідей, проблематику філософських пошуків; коректно використовувати філософські терміни та поняття під час усних відповідей на семінарських заняттях, складати термінологічні словники, застосовувати філософські терміни для експлікації власної думки; здійснювати самостійний пошук інформації з використанням різноманітних ресурсів.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Філософія як форма суспільної свідомості. Структура, предмет і функції філософії. Стародавня філософія як зародок і колыска всіх наступних типів філософії. Основні філософські поняття античної філософії. Нові умови розвитку філософії. Від політеїзму до монотеїзму. Релігійний характер філософських пошуків. Філософія епохи Відродження.

Представники європейської філософії Нового часу. Соціальні та антропологічні ідеї Нового часу та філософія Просвітництва. Загальна характеристика німецької класичної філософії, її представники. Марксистська філософія. Антропологічні напрямки в західній філософії. Проблема несвідомого та ірраціонального. Філософія людського існування (екзистенціалізм). Еволюція релігійної філософії. Сцієнтистські напрямки. Позитивізм та його різновиди. Структуралізм та модернізм в сучасній філософії.

Філософська думка Київської Русі. Києво-Могилянська академія як осередок розвитку філософії в Україні. Проблема людини у філософських роздумах Г.Сковороди. Проблема звільнення людини і нації у творах мислителів Кирило-Мефодіївського братства. Розробка антропологічного принципу та ідея суспільного прогресу у творчості Франка, Драгоманова, Грушевського та ін. Подальший розвиток філософської думки в Україні.

Буття як універсальна філософська категорія. Свідомість людини як духовний спосіб орієнтації її у реальності буття. Загальний зміст і форми пізнавальної діяльності. Істина як процес. Природні передумови, матеріальні та духовні засади людського життя. Суспільне виробництво, його архітектоніка. Економічна, соціальна, політична і духовна сфери життя

людей. Соціальна структура суспільства. Суспільна свідомість. Проблема сенсу, цінності і самоцінності людського життя у духовному досвіді людства. Ідея цілісної людини як вираз сенсу людського життя. Свобода і гуманізм. Свобода і культура.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Історія філософії: підручник / А. К. Бичко, І. В. Бичко, В. Г. Табачковський. — К., 2001.
2. Огородник І. В. Історія філософської думки в Україні : навч. посібник /І. В. Огородник, В. В. Огородник. — К., 1999.
3. Філософія : навч. посібник / за ред. І. Ф. Надольного. — 5-е вид., випр. і доп. — К. 2005.
4. Федів Ю., Мозгова Н. Історія української філософії: навч. посібник / Ю. Федів, Н. Мозгова. — К., 2001.
5. Чижевський Д. Нариси з історії філософи в Україні / Д. Чижевський // Твори. В 4 т. / під заг. ред. В. Лісового. — К., 2005.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Англійська мова

1. КОД: ОК 2

2. РІК НАВЧАННЯ: перший - четвертий

3. СЕМЕСТР: 1, 2 (факультативні заняття в 3,4,5,6,7 семестрах)

4 ЛЕКТОР: доц. С.О. Рябушко

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово, у тому числі у професійній сфері; навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел, оцінка її достовірності, використання сучасних інформаційних технологій і баз даних; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки; вміння працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом.

6.РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: граматичну структуру англійської мови й вивчати певну кількість лексичних одиниць (понад 2000) – для того, щоб вільно висловлювати свої думки, сприймати на слух та читати й перекладати художні, політичні та фахові тексти.

вміти: обговорювати навчальні та пов'язані зі спеціальністю питання, для того щоб досягти порозуміння зі співрозмовником; готувати публічні виступи з низки великої кількості галузевих питань, застосовуючи відповідні засоби вербальної комунікації та адекватні форми ведення дискусій і дебатів; знаходити нову текстову, графічну, аудіо та відео інформацію, що міститься в англомовних галузевих матеріалах (як у друкованому, так і в електронному вигляді), користуючись відповідними пошуковими методами і термінологією; аналізувати англомовні джерела; писати професійні тексти і документи англійською мовою; перекладати англомовні професійні тексти на рідну мову.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Навчальна дисципліна «Англійська мова» пропонує студентам поступово опанувати граматичний матеріал, вивчити основні правила читання, засвоїти сучасну англомовну лексику і широко вживані мовленнєві та ідіоматичні конструкції АМ. Вивчення лексико-граматичного й фонетичного матеріалу відбувається на основі таких автентичних текстів, як-от: «Походження суспільства», «Стародавні цивілізації», «Пам'ятки культури», «Історія освіти», «Міфи, легенди, мистецтво древніх», «Алфавіт, календарі, бібліотеки», «Витоки демократії» та ін. Робота з вищезазначеними джерелами дає можливість

студентам оволодіти політичною, економічною й краєзнавчою лексикою АМ, а також ознайомитися з державно, парламентською й економічною системами Великобританії та США, їх історичними і географічними особливостями. Така робота є необхідною для формування й розвитку в майбутніх фахівців навичок та умінь роботи з англійськими газетами і журналами і вдосконалення практики двостороннього писемного та усного перекладу.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Камянова Т. English. Практический курс английского языка. – М., 2005.
2. Паращук В.Ю. Грицюк Л.Ф., Саум Стівен Б. Практичний курс англійської мови: Підручник. – К., 1999.
3. Hutchinson T. Project English 1, 2, 3 / Teacher's Book. – Oxford: Oxford University Press, 1994.
4. New way in Teaching Writing. – Bloomington, Illinois USA, 1995.
5. Oxford Advanced Learner's Dictionary. New International Student's Edition: Oxford University Press, 1996.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: практичні заняття, самостійна робота

11. МОВА НАВЧАННЯ: англійська.

Українська мова та основи академічного письма

1. КОД: ОК 3

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: доц. Циганок І. Б.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою термінологією; навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел, оцінка її достовірності, використання сучасних інформаційних технологій і баз даних; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки; вміння працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: основні питання з лінгвістики, зокрема фонетики, фонології, лексикології, фразеології, лексикографії, граматики української мови, стилістики і культури української мови; різні аспекти ділового спілкування.

вміти: диференціювати мовні одиниці всіх мовних рівнів та здійснювати їх опис, правильно використовувати на письмі їх словоформи; розрізняти функціональні стилі української мови, спираючись на їхні ознаки;) грамотно писати тексти різних стилів; правильно писати документи різних видів, доречно використовуючи особливості документної мови.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Українська мова серед інших мов світу. Фонетика. Класифікація звуків української мови. Орфографія, орфоепія, пунктуація української мови. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія і фразеографія.

Словотвір і морфеміка української мови. Морфологія як вчення про частини мови. Іменник в українській мові. Прикметник в українській мові. Числівник в українській мові. Займенник в українській мові. Дієслово в українській мові. Незмінювані частини мови в українській мові. Синтаксис української мови. Словосполучення і просте речення. Складне речення. Пряма і непряма мова. Діалог. Заміна прямої мови непрямою. Цитати. Українська пунктуація.

Стилістика української мови. Мовний стиль як сукупність засобів, вибір яких зумовлюється змістом, метою та характером висловлювання. Науковий стиль. Публіцистичний стиль. Художній стиль. Розмовний стиль. Офіційно-діловий стиль. Епістолярний стиль. Конфесійний стиль.

Ділове мовлення і культура мови. Літературна мова як оброблена форма загальнонародної мови. Культура мови, культура мовлення. Комунікативні якості мови. Культура усного мовлення.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бондар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова. – К., 2006.
2. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фонетика / А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Бондаренко. – К., 2010.
3. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис / А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Бондаренко. – К., 2010.
4. Український правопис. – К., 2010.
5. Делюсто М. С. Типологія говірок межиріччя Дністра і Дунаю. – Ізмаїл, 2012.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Історія та культура України

1. КОД: ОК 4

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: доц. Дізанова А. В.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу; здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки; вміння працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом; цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: сучасні методи історичного пізнання, історичний термінологічно-понятійний апарат; основні етапи історичного процесу та культурного розвитку на теренах України; специфіку політичного, соціального, економічного, культурного життя України на різних етапах історії, специфіку розвитку окремих регіонів України;

вміти: використовувати набуті знання в практичній діяльності; аналізувати історичні події, орієнтуватися в історичному просторі та часі, визначати причинно-наслідкові зв'язки, оцінювати роль суб'єктивних та об'єктивних чинників в історичному процесі, подіях і явищах; давати оцінку пам'яткам вітчизняної та світової культури, співвідносити їх з історичними періодами, самостійно поглиблювати знання у рамках дисципліни шляхом пошуку й опрацювання нової інформації з використанням сучасних технічних засобів.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Стародавня доба в історії України. Східні слов'яни. Проблема етногенезу та розселення слов'ян. Господарство та суспільний лад слов'ян. Антське царство та його політичне становище в IV-VI ст. н.е. Побут, культура і вірування слов'янських племен. Походження та основні етапи формування українського етносу.

Середньовічна держава Київська Русь. Галицько-Волинське князівство. Передумови утворення Київської Русі. Внутрішня та зовнішня політика перших руських князів. Соціально-економічний розвиток Київської держави в X - на початку XII ст. Політична система Київської Русі. Запровадження християнства. Етноніми «русичі», «руські люди» і «Україна». Галицько-Волинське князівство в другій половині XIII – першій половині XIV ст.

Українські землі під владою іноземних держав (XIV – перша половина XVII ст.). Українське козацтво. Причини виникнення козацтва. Виникнення Запорозької Січі, її адміністративно-територіальний устрій, господарство, традиції. Реєстрові та нереєстрові козаки. Петро Сагайдачний. Запорозька Січ – демократична республіка. Боротьба проти турків і татар. Козацько-селянські повстання в Україні кінця XVI - першої третини XVII ст.

Українська національна революція середини XVII ст. Причини і характер, мета, рушійні сили революції. Проблеми періодизації. Б.Хмельницький. Становлення української козацької держави. Переяславська рада та договір з Московською державою 1654 р., його оцінка істориками. Березневі статті. Дипломатія Б.Хмельницького.

Українські гетьмани Ю.Хмельницький та І.Виговський. Гадяцька угода. Переяславські статті 1659 р. Поділ України на Правобережну і Лівобережну. Соціально-економічні, політичні, демографічні наслідки революції.

Гетьманщина, Правобережна Україна і Запорозька Січ в кінці XVII – XVIII ст. Особливості адміністративного та політичного устрою Гетьманщини та Слобідської України у складі Московської держави. Гетьман І.Мазепа, його внутрішня та зовнішня політика. Північна війна, участь в ній українського народу. Полтавська битва та її наслідки. П.Орлик, його «Конституція». Наступ на автономію України. І.Скоропадський. Перша Малоросійська колегія та її діяльність. К.Розумовський, його реформи. Остаточна ліквідація автономних прав України. Друга Малоросійська колегія. Запорозька Січ в кінці XVII – XVIII ст. І.Сірко. Причини та наслідки ліквідації Запорозької Січі. Приєднання Росією Півдня України та його колонізація в др. пол. XVIII ст. Правобережна Україна та західноукраїнські землі у другій половині XVII ст. Гайдамацький рух. Коліївщина. Поділи Польщі (1772, 1793, 1795) та приєднання українських земель до Росії та Австрії.

Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (XIX – початок XX ст.) Адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ українських земель у складі іноземних держав. Занепад кріпосницьких та зародження ринкових відносин в українській економіці. Початок українського національного відродження, історіографія проблеми. Кирило-Мефодіївське товариство. Т.Шевченко. Характер політики австрійського уряду щодо українців. Реформи Марії-Терезії та Йосифа II. Початок національного відродження в Галичині. «Руська трійця». Події революції 1849-1849 рр. на західноукраїнських землях.

Скасування кріпацтва. Реформи 60-70-х років XIX ст. Соціально-економічний розвиток у пореформений період. Національна політика російського царизму щодо українців. Український культурно-національний рух. Українофіли. Діяльність громад. Виникнення українських політичних товариств. Західноукраїнські землі. Москвофіли. Народовці. Зв'язки прогресивних діячів Галичини і Наддніпрянської України. Українське національне життя на Закарпатті та Буковині.

Розвиток капіталізму в промисловості та сільському господарстві, його особливості на поч. XX ст. Соціальне та національне гноблення українського народу. Діяльність українських національних партій. Україна в період революції 1905-1907 рр. Аграрна реформа П.Столипіна та її здійснення в Україні. Українські землі в роки Першої світової війни.

Українська революція 1917-1920 рр. Лютнева революція 1917 р. у Росії. Українська Центральна Рада. I і II Універсали. Генеральний Секретаріат. Жовтневий переворот у Петрограді. III Універсал. Проголошення УНР. IV Універсал. Проголошення незалежності

УНР. Німецько-австрійський окупаційний режим. Гетьманський переворот. Зовнішня і внутрішня політика П.Скоропадського. Директорія. Внутрішня і зовнішня політика. Проголошення ЗУНР та її діяльність. Акт злуки УНР і ЗУНР.

Встановлення влади рад на початку 1919 року. Створення УСРР. «Воєнний комунізм». Боротьба з Денікіним. Варшавський договір 1920 року. Радянсько-польська війна. Ризький мир 1921 року. Поразка Української національно-демократичної революції. Основні уроки і здобутки української революції.

Україна у міжвоєнну добу (1921-1939). Україна в роки нової економічної політики 1921-1928 рр. Створення СРСР і Україна. Формування командно-адміністративної системи. Перехід до форсованої індустріалізації. Кооперування і колективізація. Перехід до прискореної колективізації. Голодомор 1932-1933 рр. Конституція УРСР 1937 р. «Розстріляне відродження». Соціально-економічне і політичне становище українських земель у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини.

Україна в Другій світовій війні (1939-1945 рр.) та післявоєнний період (1945-1954 рр.). Українська РСР у 1954-1991 рр. XX з'їзд КПРС і Україна. «Відлига». Лібералізація суспільно-політичного життя. Економічні реформи та їх наслідки. Зародження дисидентського руху. Україна в період загострення кризи радянської системи (1965-1985рр.).

Спроби оздоровлення суспільно-політичного життя у період «перебудови», погіршення економічної ситуації. Чорнобильська катастрофа. Початок формування системи багатопартійності в Україні. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 року. Серпневий заколот. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року. Грудневий референдум. Вибори Президента України. Припинення існування СРСР.

Україна в умовах незалежності. Розгортання державотворчих процесів. Становлення владних структур. Економічні проблеми. Модель реформування економіки України. Соціальні трансформації. Міжнаціональні відносини в Україні. Конституція України. «Помаранчева революція». «Революція гідності». Основні напрямки зовнішньої політики. Культурне та духовне життя народу в незалежній Україні.

Наукове визначення поняття культура. Основні підходи до вивчення феномену культури в сучасній культурології (еволюціоністський, соціологічний, антропологічний, циклічний та ін.). Духовна та матеріальна культура. Світова та національна культура. Основні функції культури. Проблема періодизації української культури. Культурологічна думка України.

Витоки та передумови формування української культури. Розвиток матеріальної та духовної культури в кам'яну добу. Релігійні уявлення (магія, фетишизм, анімізм, тотемізм, мантіка та ін.) первісних людей. Неолітична революція. Трипільська культура та її зв'язок з українською культурою. Особливості трипільського мистецтва. Кіммерійці. Скіфська доба на території України (соціально-економічний розвиток, звіриний стиль в мистецтві). Сармати. Грецька колонізація України. Мистецтво антської доби. «Повість временних літ» про східнослов'янські племена. Побут і звичаї східних слов'ян. Духовний світ слов'ян.

Християнізація Русі та її значення для розвитку української культури. Формування соціальної структури та політичної влади. Церква як рушійна сила культурного розвитку Київської Русі. Загальна характеристика мистецтва Київської Русі (архітектура, літописання, музика, живопис та ін.). Монголо-татарська навала та її наслідки для культурного розвитку Русі. Історичне значення культури Київської Русі.

Інкорпорація українських земель до складу Литви та Польщі. Умови розвитку національно-культурного і релігійного життя. Поява козацтва та його значення для розвитку української культури. Вплив гуманістичних та реформаційних ідей в Україні. Релігійні процеси в Україні в умовах протистояння Заходу та Сходу (боротьба за Київську митрополію, братства, Берестейська унія, відновлення та реформування православ'я Петром Могилою, підпорядкування Київської митрополії Московському патріархату). Становлення української культури XIV - середина XVII ст. як синтез здобутків візантійської та західноєвропейської культур.

Передумови та причини розвитку бароко в Україні. Формування ідеологеми «Київ - другий Єрусалим» та її значення для розвитку національної та релігійної самосвідомості. Київський культурний центр. Початок інтеграції української козацької старшини та духовенства в соціально-політичне та духовне життя Російської імперії. Розвиток історичної самосвідомості. Особливості українського бароко (архітектура, література, музика, театр). Видатні вчені і діячі Києво-Могилянської академії. Григорій Сковорода, його філософське вчення.

Національне відродження в Україні (кінець XVIII - XIX ст.) Причини, передумови та періодизація українського національного відродження. Вплив ідей романтизму на українську культуру. Слобожанщина - центр національного відродження України. «Історія Русів». «Енеїда» Котляревського. Початок національного відродження на західноукраїнських землях. «Руська трійця». Процес націоналізації української греко-католицької церкви. Кирило-Мефодіївське товариство та ідея єдності слов'янських народів. Тарас Шевченко - ідеолог модерної України.

Розвиток української культури в другій половині XIX - на початку XX ст. Роль І. Франка в національно-культурному русі. М. Грушевський і його роль у розвитку української національної культури. Вплив реалізму на розвиток українського мистецтва (література, театр, музика, живопис). Традиція та «модерн» в українській культурі кінця XIX - початку XX ст.

Культурний рух періоду Центральної Ради. Формування української національної школи. Національно-культурна політика Гетьманату. Створення української вищої школи. Українська Академія Наук. Д. Багалій, А. Кримський, В. Вернадський, М. Туган-Барановський. Видавнича справа. Преса. Театр. Автокефалія Української православної церкви. Політика «українізації» та її вплив на українську культуру 20-30-х років XX ст. Розвиток освіти та ліквідація неписьменності. Літературний процес та Хвильовий. Пожвавлення літературного життя в період українізації. Літературні об'єднання «Плуг», «Гарт», «ВАПЛІТЕ», «Молодняк» та ін. Український театр Леся Курбаса. Музична культура. Діяльність музичного товариства ім. Леонтовича. Творчість українських композиторів: Л. Ревуцького, Б. Лятошинського, В. Косенка, М. Вериківського, Г. Хоткевича. Створення українського кіномистецтва, творчість О. Довженка. Архітектура і образотворче мистецтво. Мистецька школа М. Бойчука. Образотворче мистецтво та музика Західної України. Сталінський терор та його наслідки для української культури.

Розвиток культури України під час Другої світової. Шестидесятники. Рух дисидентів та боротьба за національну культуру. Вплив Горбачовської перебудови на українську культуру. Національна культура в умовах зростання національно-культурної ідентичності. Національно-культурне відродження в Україні в середині 80-х – на початку 90-х рр. та його особливості. Проголошення незалежності України та його значення у формуванні національної самосвідомості українців та розвитку духовної культури.

Суперечливий характер культурного процесу в сучасних умовах. Сучасні здобутки української культури. Освіта та проблеми її реформування. Здобутки та проблеми української науки. Розвиток літератури. Повернення творів «заборонених» письменників. Українське кіномистецтво. Телебачення. Театр. Музика. Українська культура в умовах постмодернізму.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бойко О.Д. Історія України. Навчальний посібник для ВНЗ. — К., 2010.
2. Лазарович М. В. Історія України : навч. посіб. / М. В. Лазарович. – 3-тє вид., стереотип. – К., 2013.
3. Мицик Ю., Бажан О. Історія України. – К.: Кліо, 2015.
4. Пальм Н. Д. Історія української культури : навч. посібник / Н. Д. Пальм, Т. Є. Гетало. – Харків : Вид-во ХНЕУ, 2013. – 296 с.
5. Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богуцький. – К. : Знання, 2007. – 680 с.

6. Хома І. Я. Історія української культури : навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 356 с.
- 10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ:** лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
- 11. МОВА НАВЧАННЯ:** українська.

Педагогіка

1. КОД: ОК 5

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 2

4. ЛЕКТОР: д.п.н., проф.. Кічцк Н.В.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Здатність демонструвати розуміння правових рамок, що мають відношення до підготовки фахівців педагогічної освіти; готовність до особистісно-професійного саморозвитку. Здатність продемонструвати науку педагогіку як наукову культуру при визначенні методологічних концептів професійної підготовки конкурентоздатних фахівців для освіти; готовність до творчої аналітичної роботи, спрямованої на узагальнення досвіду зарубіжної практики підготовки фахівців.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: принцип організації навчально-виховного процесу, форми і методи керівництва навчально-пізнавальної діяльності, методи педагогічних досліджень, передовий педагогічний досвід

вміти: вивчати та організовувати нові педагогічні технології організації навчально-виховного процесу, адаптувати їх до учнів конкретного класу та закладу; оволодівати найбільш ефективними формами і методами керівництва навчально-пізнавальною діяльністю учнів, які допомагають досягти запропонованого рівня освіти; визначати конкретні навчально-виховні завдання, виходячи із загальної мети виховання і врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів; застосовувати методи психолого-педагогічних досліджень для вивчення всіх чинників формування та розвитку особистості учня; використовувати різноманітні методики психолого-педагогічних досліджень; планувати, організовувати та аналізувати власну педагогічну діяльність, вивчати, використовувати та розповсюджувати педагогічний досвід.

7. ПЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Загальні основи педагогіки

Предмет та завдання педагогіки Педагогіка як наука, її становлення і розвиток. Предмет, завдання і основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками.

Основи наукових досліджень у педагогіці. Поняття про методологію педагогіки. Методи науково-педагогічного дослідження, їх характеристика. Логіка педагогічного дослідження Система освіти в Україні. Поняття системи освіти. Структура системи освіти України. Поняття про освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні. Загальна характеристика структурних ланок системи освіти України. Типи загальноосвітніх та інших навчальних закладів. Професійна освіта в Україні. Вищі навчальні заклади.

Основи порівняльної педагогіки. Поняття порівняльної педагогіки. Розвиток системи освіти в країнах світу (США, Англія, Німеччина, Франція та ін.). Болонський процес і єдиний європейський освітній простір.

Розвиток і формування особистості дитини. Вікова періодизація. Поняття розвитку і формування особистості. Основні фактори розвитку та формування особистості. Взаємозв'язок розвитку, виховання та навчання. Роль діяльності, спілкування, власної активності в розвитку та вихованні особистості. Вікова періодизація у педагогіці.

Анатомо- фізіологічні особливості розвитку дітей в різні вікові періоди. Соціалізація особистості школяра. Фактори соціалізації

Дидактика - теорія освіти і навчання

Предмет і завдання дидактики. Суть процесу навчання. Загальне поняття про дидактику, її предмет, завдання та основні категорії. Навчальний процес як цілісна система. Компоненти процесу навчання. Функції навчання. Основні закономірності й принципи навчання. Структура діяльності вчителя. Психологічні основи діяльності учнів у процесі навчання.

Діяльність вчителя як складова навчального процесу. Поняття про педагогічну діяльність. Структурні компоненти педагогічної діяльності. Поняття педагогічної майстерності. Основні елементи педагогічної майстерності. Вимоги до вчителя. Поняття кваліфікаційної характеристики та професіограми вчителя.

Зміст освіти в національній школі. Поняття змісту освіти. Фактори, що зумовлюють зміст освіти. наукові вимоги до формування змісту освіти. Поняття про загальну, політехнічну та професійну освіту. Нормативні документи, які регламентують зміст загальної середньої освіти. Державний стандарт загальної середньої освіти.

Методи й засоби навчання. Поняття «метод», «прийом» навчання. Підходи до класифікації методів навчання. Класифікація методів навчання, їх характеристика. Проблема вибору методів навчання. Засоби навчання – важливі чинники засвоєння знань. Види навчання.

Форми організації навчання. Поняття про форми організації навчання. Історичний розвиток форм організації навчання. Особливості класно-урочної системи навчання. Класифікація форм організації навчання. Допоміжні форми навчання.

Урок як основна форма організації навчання. Типи і структура уроків. Підготовка вчителя до уроку. Аналіз та оцінка ефективності уроку.

Основи педагогічного контролю у школі. Суть та основні функції педагогічного контролю. Види, форми та методи педагогічного контролю. Оцінювання і оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Вимоги до організації педагогічного контролю.

Теорія виховання. Виховання як цілеспрямована система формування особистості. Суть процесу виховання. Суть процесу виховання, його структура і рушійні сили. Мета й завдання виховання учнів. Основні закономірності та принципи виховання. Поняття про національне виховання.

Зміст та характеристика основних напрямів виховання. Завдання розумового виховання школярів. Основні шляхи та форми урочної і позаурочної роботи, спрямовані на розвиток пізнавальних інтересів. Поняття про мораль. Зміст та завдання морального виховання з огляду загальнолюдських цінностей. Завдання і зміст трудового виховання. Система профорієнтаційного виховання школяра. Мета, завдання, зміст, форми та методи економічного виховання. Народна педагогіка про трудове виховання. Естетичне виховання, його завдання. Шляхи і засоби естетичного виховання. Фізичне, санітарно- гігієнічне, морально-статеве виховання. Оздоровчі, освітні та виховні завдання фізичного виховання. Зміст і засоби та організаційні форми санітарно-гігієнічного (морально-статевого виховання). Суть та педагогічні умови екологічного навчання та виховання. Природоохоронна робота на уроках та у позаурочний час. Зміст, завдання та методи правового виховання.

Система методів і засобів виховання. Поняття методу, прийому, засобу виховання. Класифікація методів виховної роботи. Характеристика основних груп методів виховання. Форми організації виховного процесу. Поняття про організаційні форми виховної роботи. Класифікація форм організації виховної роботи, їх характеристика. Позашкільні навчально-виховні заклади

Діяльність дитячих та юнацьких організацій в Україні. З історії розвитку дитячих і юнацьких організацій в Україні. Сучасний стан діяльності дитячих та юнацьких об'єднань. Виховний потенціал діючих в Україні дитячих та молодіжних організацій.

Особистість і колектив. Виховання учнівського колективу. Колектив і особистість. Взаємозумовленість розвитку колективу й особистості. Вплив колективу на особистість дитини. Динаміка, етапи і структура розвитку колективу. Вчення А.С.Макаренка про колектив. В.О.Сухомлинський про колективне виховання. Педагогічне керівництво колективом

Класний керівник у школі: специфіка роботи та основні функції. Завдання у функції класного керівника. Зміст виховної роботи класного керівника. Планування роботи класного керівника.

Школотзнавство. Наукові засади управління освітою. Принципи управління освітою. Органи управління освітою, їх функції, структура. Планування роботи школи. Організація внутрішкільного контролю

Методична робота в школі. Роль методичної роботи в підвищенні рівня професійної підготовки вчителя. Основні форми методичної роботи в школі

Передовий педагогічний досвід як джерело розвитку педагогіки. Поняття передового педагогічного досвіду. Вивчення, узагальнення і поширення передового педагогічного досвіду. Втілення досягнень педагогічної науки в шкільну практику.

9.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бондар В. І. Дидактика. – К.: Либідь, 2005. – 264 с.
2. Вишневецький О. І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Дрогобич: Коло, 2003. – 528 с.
3. Волкова Н.П. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. – К.: Академвидав, 2007. 616с.
4. Зайченко І. В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. – Чернігів, 2003. – 528 с.
5. Максимюк С.П. Педагогіка. Навчальний посібник для ВНЗ. – К.: Кондор, 2006. – 667 с.
6. Малафійк І.В. Дидактика: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 398 с.
7. Мацьопа Р.Л., Платаш Л.Б. Модульна технологія вивчення курсу Педагогіка». Модуль 1. Основи загальної педагогіки. Дидактика: Навчально-методичний посібник. – Чернівці: Рута, 2004. – 106 с.
8. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К.: Академія, 2002. – 528 с.
9. Щербань П.М. Прикладна педагогіка.- К., 2002.
10. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч.посібник. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.

10.ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: Лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Психологія

1. КОД: ОК 6

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: к.п.н., доц. Васильєва О.А.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Здатність демонструвати розуміння психолого-педагогічних рамок, що мають відношення до підготовки фахівців для соціально-виховної діяльності з дітьми та молоддю; готовність до особистісно-професійного саморозвитку як фахівця соціально-педагогічної роботи. Аналізувати психічні властивості і стани, характеризувати психічні процеси, різні види діяльності індивідів у групі, процеси розвитку, соціалізації, соціальної адаптації та інтеграції особистості, соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: комплекс сучасних знань з фундаментальної та прикладної психології; визначати сутність психічних процесів, їх співвідношення з роботою головного мозку, єдність соціальних та природних властивостей людини; аналізувати основні групи методів дослідження у психології, визначати сфери їх застосування в соціальній роботі; основи психодіагностики на основі знання про характеристики психічних процесів, станів та властивостей; основні етапи розвитку наукової психології, діяльність найвидатніших вчених- психологів; завдання психології та її місце серед інших наук; предмет та об'єкт вивчення у психології; класифікацію психологічних методів дослідження, їх переваги та недоліки; біологічні передумови психічної діяльності людини; сутність пізнавального процесу, його складові та внутрішні і зовнішні фактори, які впливають на його якість; сутність емоційних та вольових процесів, їх значення для формування поведінки; значення потреб та мотивації у формування поведінки; сучасні концепції свідомості, самосвідомості та без свідомого супроводження поведінки; основні підходи до цілеспрямованих змін поведінки через впливи на психічні процеси, стани та властивості оперувати понятійно-категоріальним апаратом дисципліни;

вміти: проводити дослідження якості психічних процесів за допомогою окремих тестів та експериментально-психологічних методів; оцінювати рівень інтелектуального розвитку людини; інтерпретувати результати експериментально-психологічного дослідження психічних процесів, властивостей та станів; використовувати набуті знання для оцінки актуального психологічного стану людини; оцінювати вплив того чи іншого чинника на формування психічних процесів, властивостей, станів; брати на себе відповідальність за прийняття рішень та їх виконання.

7.ПЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Вступ до психології. Особистість, соціальні групи, діяльність

Предмет психології та її завдання. Історія становлення психології як науки. Психіка і свідомість. Рефлекторна природа психіки. Основні напрями у психології. Основні галузі психологічних знань. Зв'язок психології з іншими науками.

Методи психології. Основні вимоги до методів психології. Основні методи психології. Спостереження, експеримент. Додаткові методи: тест, опитування, бесіда, аналіз продуктів діяльності, узагальнення незалежних характеристик, самооцінка. Кількісний та якісний аналізи дослідження.

Розвиток психіки і свідомості. Особистість. Виникнення та розвиток психіки. Розвиток механізмів психічної діяльності. Розвиток психіки на різних етапах еволюції тваринного світу. Поняття про особистість. Активність особистості та її джерела. Розвиток і виховання особистості.

Соціальні групи. Психологічний аналіз діяльності. Поняття про групи. Міжособистісні стосунки у групі. Психологічна сумісність і конфлікт у міжособистісних стосунках. Поняття про діяльність. Мета і завдання діяльності. Структура діяльності. Засоби діяльності та їх засвоєння. Перенесення та інтерференція навичок. Основні різновиди діяльності. Творча діяльність.

Мова і мовлення. Спілкування. Поняття про мову та її функції. Фізіологічні функції мовної діяльності. Різновиди мовлення. Поняття про спілкування. Засоби спілкування. Функції спілкування. Різновиди спілкування.

Психічні процеси та індивідуально-психологічні особливості особистості

Відчуття та сприймання. Загальна характеристика пізнавальних процесів. Поняття про відчуття. Фізіологічне підґрунтя відчуттів. Класифікація і різновиди відчуттів. Основні властивості відчуттів. Відчуття і діяльність. Поняття про сприймання. Різновиди сприймання. Властивості сприймання. Спостереження і спостережливість.

Увага. Поняття про увагу. Фізіологічне підґрунтя уваги. Теорії про увагу. Різновиди уваги. Форми уваги. Властивості уваги. Шляхи розвитку уваги.

Уява. Поняття про уяву. Зв'язок уяви з об'єктивною дійсністю. Фізіологічне підґрунтя уяви. Уява і органічні процеси. Процес створення образів уяви. Різновиди уяви. Уява і особистість.

Пам'ять. Поняття про пам'ять. Теорії пам'яті. Різновиди пам'яті. Запам'ятовування та його різновиди. Відтворення та його різновиди. Забування та його причини. Індивідуальні особливості пам'яті.

Мислення. Поняття про мислення. Соціальна природа мислення. Розумові дії та операції мислення. Форми мислення. Процес розуміння. Процес розв'язання завдань. Різновиди мислення. Індивідуальні властивості мислення.

Емоційна сфера особистості. Поняття про емоційну сферу людини. Поняття про емоції. Вираження емоцій та значення емоцій у житті людини. Функції емоцій. Види емоційних процесів. Емоційні стани; фрустрація, депривація. Емоційна регуляція поведінки.

Мотиваційна сфера особистості. Поняття про мотиваційну сферу особистості. Структура мотивації. Класифікації видів потреб. Соціальний розвиток мотиваційної сфери особистості.

Вольова сфера особистості. Визначення волі у психології. Загальна характеристика вольової поведінки. Структура складного вольового акту. Вольові зусилля та вольові якості особистості.

Рівні психічного розвитку. Характеристика рівнів психічного розвитку людини. Визначення свідомості. Рівні психічного розвитку за О.Ф. Мазурським. Умови психологічного зростання.

Індивідуально-психологічні особливості особистості. Поняття про темперамент. Типи темпераментів. Основні властивості темпераменту. Фізіологічне підґрунтя темпераменту. Роль темпераменту в діяльності людини. Поняття про характер. Структура характеру. Природа характеру. Формування характеру.

Задатки і здібності. Поняття про здібності та задатки у психології. Види здібностей.

Умови формування здібностей. Шляхи розвитку здібностей людини.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Дмитренко А.К., Чуйко Г.В. Основи гуманістичної психології: Навчально-методичний посібник. – Чернівці: Прут, 2002. – 268 с.

2. Максименко С.Д. Загальна психологія /С.Д. Максименко - К.: Слово, 2013. – 298 с. (укр.)

3. Максименко С.Д. Загальна психологія /С.Д. Максименко. Підручник. - К: МАУП, 2008. - 272 с. (укр.)

4. Полозенко О.В. Основи загальної психології: Навчальний посібник: У 2-х т. / О.В.

Полозенко, Л.М. Омельченко, С.В. Яшник, В.І Свистун, В.І. Стахневич, І.А. Мартинюк, Л.М. Жуковська. - К.: НУБіП, 2009. –

Т. 1. – 322 с. (укр.)

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: Лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень

1. КОД: ОК 7

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: доцент Ніфака Я.М..

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

розуміння причинно-наслідкових зв'язків й уміння їх використовувати в професійній діяльності; розуміння місця і ролі науки в суспільстві, цінностей наукової раціональності; здатність до філософської та наукової аргументації, застосування законів, принципів, категорій, що необхідні для дослідження природних і соціальних явищ, мисленневих процесів; здатність до навчання впродовж життя; здатність до критики й самокритики; толерантність до різних ідей; креативність, здатність до системного мислення; наполегливість у досягненні мети; турбота про якість виконуваної роботи. Формування у студентів глибоких теоретичних знань і умінь з основ фізичної культури необхідних для успішної практичної діяльності з різними віковими і соціальними верствами населення, раціональної організації їх вільного часу, впровадження здорового способу життя тощо; формування основ теоретичних знань для подальшого засвоєння методики фізичного виховання; розвиток у майбутніх вчителів педагогічного та аналітичного мислення, творчого підходу до вирішення педагогічних ситуацій.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: професійні характеристики тренера-викладача з виду спорту і вчителя фізичного виховання та валеології в навчальних закладах; основні форми самостійної роботи студентів; види студентських науково-дослідних робіт та методику їх виконання;

вміти: використовувати отримані теоретичні знання на практиці; ефективно вести науковий пошук з обраної для дослідження проблеми; правильно оформляти студентську наукову роботу.

7. ПЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Фізична культура як суспільне явище та сфера діяльності

Соціальна сутність фізичної культури та її роль в сучасному суспільстві. Основні завдання фізичної культури. Засоби фізичної культури. Сфери впровадження фізичної культури. Основні показники стану розвитку фізичної культури державі, регіонів. Галузева термінологія.

Міжнародний спортивний рух і фізкультурно-спортивний рух в Україні. Спортивні організації та їх діяльність в Україні. Історичні особливості розвитку фізкультури і спорту в Україні та світі. Фізкультурно-спортивний рух в Україні в період Київської Русі, розвиток фізкультури і спорту в радянський період. Традиції фізкультурно-спортивного руху в Чернівецькій області.

Професійна діяльність в галузі фізичної культури

Професійна діяльність фахівця фізичної культури. Складники професійної майстерності та службові обов'язки учителя фізичної культури. Урок, як основна форма фізичного виховання. Класифікаційна характеристика учителя фізичної культури.

Професійна діяльність тренера-викладача та фахівця з фізичної реабілітації. Складники професійної майстерності та структурна діяльність тренера. Організація тренувального процесу, особливості підготовки спортсменів до змагань. Розвиток фізичної реабілітації у світі та в Україні. Специфіка підготовки фахівців з фізичної реабілітації.

Професійна діяльність вчителя валеології. Джерела та історія розвитку валеології. Основні поняття та методичні основи валеології. Здоров'я та їх наукова проблема. Фактори формування здоров'я в дитячому та підлітковому віці.

Система вищої освіти та кадрове забезпечення галузі фізичної культури

Система вищої освіти та кадрове забезпечення. Морально-етичні засади професії вчителя фізичної культури і валеології. Професіограма та кваліфікаційна характеристика вчителя фізичної культури, тренера з виду спорту. Нормативно-правові документи в галузі фізичної культури і спорту.

Організація навчального процесу в вищих навчальних закладах. Особливості комплексного підходу організації навчального процесу. Нормативно-правова база організації навчального процесу. Форми організації навчального процесу. Завдання, права та обов'язки вищого закладу освіти.

Основи науково-дослідної роботи студентів. Загальні закономірності розвитку науки. Програма наукового дослідження. Визначення наукової проблеми. План та програма дослідження. Гіпотези та їх роль в науковому дослідженні. Методи наукового пізнання.

9.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України.
3. Матвеев Л.П. Основы общей теории спорта и системы подготовки спортсменов. - К.: Олимпийская литература, 1999. - 318 с.
4. Научные работы: Методика подготовки и оформления / Авт-сост. И.Н. Кузнецов. - 2-е изд., перераб. й доп. -Мн.: Амалфея, 2000. - 544с.
5. Основы научных исследований: Учебное пособие / Под ред. Лудченко А.А.- К. Знання,2000. - 114 с.
6. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання та спорт»: підручник / Герцик М.С., Вацеба О.М. - Харків: «ОВС», 2005. – 240 с.
7. Історико-педагогічні аспекти розвитку фізичної культури. Винничук О. Т. - Тернопіль: Астон, 2001. – 404 с.
8. Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації». - К., 1998. – 48 с.

10.ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: Лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11.МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Методика навчання фізичної культури

1. **КОД :** ОК 8.
2. **РІК НАВЧАННЯ:** 2,3
3. **СЕМЕСТР:** 4,5
4. **ЛЕКТОР:** доц. Ніфака Я.М.
5. **КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність планувати та управляти часом. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність працювати в команді. Навички міжособистісної взаємодії, здатність практично застосовувати з різними віковими і соціальними верствами населення, глибокі теоретичні знання і уміння з основ фізичного виховання, здатність раціонально організувати їх вільний час, здатність впровадження здорового способу життя. Здатність подальшого засвоєння методики фізичного виховання; здатність до педагогічного та аналітичного мислення, творчого підходу до вирішення педагогічних ситуацій, що складаються у процесі педагогічної діяльності; приймати найоптимальніші рішення у відповідності до педагогічних закономірностей, принципів педагогічного процесу.
6. **РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:**
знати: сутність теорії фізичного виховання як науки, її об'єкт, предмет вивчення та базові поняття теорії; історію виникнення теорії фізичного виховання як науки; систему педагогічних знань та зв'язок теорії фізичного виховання з іншими науками; методологічні основи теорії фізичного виховання; роль і місце теорії фізичного виховання в системі підготовки фізкультурних кадрів; сутність процесу фізичного виховання та психолого- педагогічні особливості школяра; логіку та умови ефективної побудови цілісного педагогічного процесу; фізичне виховання як педагогічне явище, його сутність та особливості; основні закономірності та принципи фізичного виховання; основні напрями змісту фізичного виховання в системі загальної середньої освіти; загальні методи та форми фізичного виховання як педагогічного процесу; роль вчителя в організації системи фізичного виховання та фізкультурно-спортивної роботи;

вміти: аналізувати педагогічні явища, процеси, факти з точки зору сучасної теорії і практики фізичного виховання; використовувати педагогічні ідеї в організації процесу навчання й виховання; підбирати методи психолого-педагогічних досліджень для вивчення особистості школяра, аналізу результатів педагогічної діяльності; здійснювати різні напрями фізичного виховання у роботі з школярами в умовах школи та позашкільних закладів освіти; вміло будувати взаємостосунки з учнями, батьками, колегами у процесі педагогічної та фізкультурно-спортивної діяльності; на практиці реалізовувати методи та форми фізкультурно-спортивної діяльності з метою формування всебічно розвинутої особистості школярів.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Педагогіка, психологія, вступ до спеціальності, анатомія та фізіологія людини.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Загальні основи теорії фізичного виховання

Теорія і методика фізичного виховання як навчальна і наукова дисципліна Базові поняття курсу. Предмет і об'єкт навчальної дисципліни теорії і методики фізичного виховання. Джерела та зв'язок теорії і методики фізичного виховання з іншими науками і дисциплінами. Значення теорії і методики фізичного виховання в системі підготовки спеціалістів галузі фізичного виховання і спорту. Теорія і методика фізичного виховання як наукова дисципліна. Зв'язок теорії і методики фізичного виховання з іншими науками та дисциплінами. Актуальні проблеми теорії і методики фізичного виховання. Методологія досліджень в теорії і методиці фізичного виховання.

Національна система фізичного виховання в Україні. Витоки фізичної культури українського народу. Фізична культура українського народу в період Київської Русі. Система фізичного виховання запорізьких козаків. Традиції української фізичної культури в новітній період. Сучасні системи фізичного виховання в зарубіжних країнах: Поняття "система фізичного виховання". Фактори, які упорядковують соціальну практику фізичного виховання в сучасних умовах розвитку суспільства. Характеристика систем фізичного виховання в окремих країнах світу. Особливості національних програм фізичного виховання населення в межах руху "Спорт для всіх".

Мета, завдання, закономірності та принципи фізичного виховання. Мета і завдання фізичного виховання. Загальні принципи фізичного виховання. Педагогічні принципи фізичного виховання. Специфічні принципи фізичного виховання.

Засоби фізичного виховання. Фізична вправа - головний засіб фізичного виховання. Техніка фізичної вправи. Характеристики рухів. Класифікація фізичних вправ. Значення оздоровчих сил довкілля та гігієнічних чинників, як засобів фізичного виховання.

Методи фізичного виховання. Визначення терміну "методи" та їх класифікація. Структурні основи методів фізичного виховання (навантаження і відпочинок). Методи наочності та слова. Методи практичної вправи: а) суворо-регламентованої вправи, ігровий, змагальний, комбінований, б) методи цілісної циклічної і розчленованої вправи, в) методи організації.

Рухові дії як предмет навчання. Рухове вміння та навичка. Закономірності і механізми формування рухових вмінь і навичок. Відмінні риси рухових вмінь та навичок. Перенос навичок. Педагогічні основи процесу навчання руховим діям: Передумови та етапи навчання. Загальна характеристика процесу навчання. Етап початкового розучування. Етап поглибленого розучування. Етап закріплення і вдосконалення.

Загальна характеристика фізичних якостей людини

Загальна характеристика рухових якостей людини. Перенос рухових якостей. Засоби розвитку рухових якостей. Вплив природних і гігієнічних чинників на ефективність розвитку рухових якостей. Навантаження і відпочинок як компоненти методів вправи. Методи розвитку рухових якостей. Адаптація і компенсаторика як найважливіші закономірності розвитку рухових якостей.

Основи методики розвитку силових якостей. Загальна характеристика сили. Фактори, що зумовлюють силові можливості людини. Вікова динаміка розвитку сили. Методика розвитку максимальної, швидкісної, вибухової сили. Контроль за розвитком сили.

Основи методики розвитку пружкості (швидкості). Загальна характеристика швидкості. Фактори, що зумовлюють прояв швидкості. Вікова динаміка швидкості. Методики розвитку швидкості. Контроль за розвитком швидкості.

Основи методики розвитку витривалості. Загальна характеристика витривалості. Фактори, що зумовлюють витривалість. Вікова динаміка витривалості. Методики розвитку витривалості. Контроль за розвитком витривалості.

Основи методики розвитку гнучкості. Загальна характеристика гнучкості. Фактори, що зумовлюють гнучкість. Вікова динаміка гнучкості. Завдання та засоби вдосконалення гнучкості. Активна і пасивна гнучкість та особливості методики спрямованого впливу на її розвиток. Контроль за розвитком гнучкості.

Основи методики розвитку спритності. Загальна характеристика спритності. Характеристика факторів, що визначають координацію людини. Види координаційних здібностей, їх характеристика та методи вдосконалення. Основні положення, методи та засоби поліпшення координаційних можливостей учнів. Контроль за розвитком гнучкості.

Використання методу колового тренування при вихованні фізичних якостей та при вдосконаленні техніки виконання фізичних вправ. Моделювання занять, спрямованих на вдосконалення фізичних якостей методом колового тренування на уроках фізичної культури в школі. Методичні рекомендації щодо організації занять із застосуванням методу колового тренування.

Основні закономірності процесу навчання. Загальна характеристика ходу вивчення фізичних вправ (набуття рухового досвіду, засвоєння знань, забезпечення належного рівня розвитку фізичних якостей, виникнення пошукового мислення). Характеристика рухових умінь використати окремо взятую рухову дію і цілісну рухову діяльність. Характеристика рухових навичок. Вплив взаємодії вправ на послідовність навчання. Залежність процесу навчання від співвідношення техніки і фізичних якостей при виконанні вправ.

Структура процесу навчання. Характеристика етапу попереднього розучування вправи. Характеристика етапу поглибленого розучування вправи. Характеристика етапу закріплення й удосконалення рухової дії. Вимоги до демонстрації вправ на різних етапах процесу навчання. Вимоги до застосування методу і методичних прийомів слова на різних етапах процесу навчання. Причини помилок при навчанні вправ та шляхи їх удосконалення.

Урок фізичної культури - основна форма організації фізичного виховання школярів. Характерні риси, зміст і побудова уроку. Риси уроку. Зміст уроку. Структура уроку фізичної культури.

Визначення завдань уроку. Освітні завдання. Оздоровчі завдання. Виховні завдання. Донесення завдань до свідомості учнів.

Організація діяльності учнів на уроці. Підготовка вчителя до уроку. Проведення уроку. Проведення підготовчої частини уроку. Проведення основної частини уроку. Заклучна частина уроку.

Дозування навантаження. Щільність уроку як умова досягнення необхідного навантаження.

Оцінка діяльності учнів на уроках. Різновиди шкільних уроків фізичної культури. Деякі особливості змісту і методики проведення уроків із дітьми різного віку та стану здоров'я. Загальні вимоги до уроку. Педагогічна оцінка (аналіз) уроку фізичної культури як спосіб підвищення його ефективності.

Планування і контроль роботи з фізичного виховання школярів. Технологія планування та його функції. Технологія планування. Підготовка до планування. Документи планування. Планування позаурочної роботи.

Контроль навчального процесу. Педагогічний контроль. Фізкультурний самоконтроль. Часові параметри контролю.

Форми фізичного виховання протягом навчального дня

Форми фізичного виховання протягом навчального дня. Загальна характеристика позаурочних форм занять. Гімнастика перед уроками. Фізкультурні хвилинки і фізкультурні паузи. Ігри і заняття фізичними вправами на перервах. Заняття фізичними вправами у групах подовженого дня.

Позакласні заняття фізичними вправами Некласифікаційні змагання школярів. Групи загальної фізичної підготовки. Спортивні секції. Фізкультурно-художні свята. Спортивно-художні вечори. Дні здоров'я.

Підготовка учнів до самостійних занять фізичними вправами. Види самостійних занять і їх загальна характеристика. Виховання інтересу до занять. Озброєння школярів знаннями, формування переконань. Вироблення вмінь і навичок працювати самостійно. Шляхи залучення учнів до самостійних занять.

Фізичне виховання учнів поза школою Фізичне виховання за місцем проживання Організація фізичного виховання в літніх таборах відпочинку дітей Роль сім'ї у фізичному вихованні дітей Індивідуальні самостійні заняття Дитячі громадські організації та фізичне виховання школярів.

Учитель фізичної культури – організатор розумного способу життя. Учитель і учні як суб'єкти процесу фізичного виховання. Педагогічні функції, уміння та техніка вчителя. Просвітницька діяльність у системі фізичного виховання школярів. Підготовка фізкультурного активу. Створення матеріальної бази та боротьба проти травматизму в школі. Роль педагогічного колективу у розв'язанні завдань фізичного виховання учнів. Учитель фізичної культури як дослідник.

9. Рекомендована література:

1. Вільчковський Е.С. Теорія і практика фізичного виховання дітей дошкільного віку. – Львів: ВНТЛ, 1998. – 336 с.
2. Гнітецька Т.В., Овчаренко Т.Г., Слюсарчук В.В. Самостійна робота студентів з теорії і методики фізичного виховання у кредитно-модульній системі навчання: навчально-методичні матеріали. – Луцьк, 2008. – Ч.І – 80 с.. Ч.ІІ – 72 с.
3. Круцевич Т.Ю. Теорія і методика фізичного виховання. В 2 т. Т.2. Методика фізичного виховання різних груп населення. – К.: Олімпійська література, 2008.
4. Круцевич Т.Ю. Теорія та методика фізичного виховання. Том 1. – Київ: Видавництво «Олімпійська література», 2003. – 424 с.
5. Матвеев Л.П., Мельников С.Б. Методика физического воспитания с основами теории: Учеб. Пособие. – М.: Просвещение, 1991. – 191 с.
6. Москаленко Н.В. Фізичне виховання молодших школярів: монографія. – Дніпропетровськ: В-во «Інновація», 2007. – 252 с.
7. Овчаренко Т.Г. Система самостійної роботи студентів у курсі «ТМФВ»: навч. посіб. – Луцьк: Вежа, 2002.- 122 с.
8. Папуша В. Фізичне виховання школярів: форми, зміст, організація. –Тернопіль: підручники і посібники, 2008. – 192 с.
9. Самостоятельная работа студентов факультета физической культуры по дисциплинам предметной подготовки: Учеб. Пособ./ Под ред. И.М. Туревского. – М.: Академия, 2003. – 320 с.
10. Теория и методика физического воспитания/ Под ред. Т.Ю. Круцевич. – К.: Олімп. літ-ра, 2003. – Т.1. Т.2 – 392 с.
11. Теория и методика физического воспитания / Под ред. А.Д.Новикова, Л.П.Матвеева. – М., 1988. – Т.1. – 342 с. – Т.2. – 255 с.
12. Холодов Ж.К., Кузнецов В.С. Практикум по теории и методике физического воспитания и спорта: Уч. Пособ. –М.: Академия, 2003. –144 с.

16. Цьось А.В., Гнітецька Т.В. Основи знань з курсу «Теорія і методика фізичного виховання»: Метод. реком.. – Луцьк, 2005. – 65 с.

18. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1, 2. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 272 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Спортивні ігри з методикою навчання (футбол, баскетбол, волейбол)

1. КОД: ОК 9

2. РІК НАВЧАННЯ: перший, третій

3. СЕМЕСТР: 1,2,5

4. ЛЕКТОР: ст. викладач Житомирський Л.О.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

здатність діяти етично, соціально відповідально та свідомо; здатність працювати в команді та автономно; здатність до пошуку інформації, її аналізу та критичного оцінювання; здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях; здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології; здатність до самовдосконалення та саморозвитку. Формувати знання про правила гри та вміння судити спортивні та рухливі ігри; сформувати знання та виробити практичні навички гри у баскетбол, волейбол, оволодіти методикою спортивного тренування. сформувати знання про історію розвитку баскетболу, волейболу; сформувати необхідні знання та практичні вміння у виконанні технічних прийомів і тактичних дій у баскетболі, волейболі; сформувати вміння методично грамотно навчати технічним прийомам і тактичних дій, сформувати знання про правила гри та вміння судити гру

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: історію розвитку футболу, баскетболу, волейболу у світі і в Україні; основні прийоми техніки гри і методику їх навчання; основні тактичні дії гри й методики їх навчання; основні правила гри, види робочої документації для проведення змагань, жести судді під час гри.

вміти: правильно показати виконання основних технічних прийомів і тактичних дій гри; методично грамотно провести методики навчання основних технічних прийомів гри; методично грамотно провести методики навчання основних тактичних дій гри; судити гру, показуючи суддівські жести

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Теорія та методика фізичного виховання. Види спорту з методикою навчання.

8.ЗМІСТ КУРСУ:

Характеристика спортивної гри баскетбол

Історія розвитку гри, етапи розвитку. Виникнення гри. Розвиток баскетболу Сучасний стан гри баскетбол, його тенденції та шляхи подальшого розвитку в світі та в Україні.

Характеристика техніки гри. Загальні положення техніки гри. Класифікація техніки. Техніка пересування і володіння м'ячем. Навчальна гра.

Методика вивчення і оволодіння практичними навичками. Прийоми гри у нападі і техніка їх виконання: ходьба, біг, зупинки, стрибки, повороти, передача, ловля, ведення, кидки.

Прийоми гри у захисті і техніка їх виконання. Навчання прийомів по окремим елементам.

Фізично-технічна підготовка баскетболіста

Загальна і спеціальна фізична підготовка баскетболіста. Поняття фізичним якостям. Розвиток фізичних якостей: сили, витривалості, швидкості, гнучкості, спритності, стрибучості, вміння розслаблятися

Технічна підготовка баскетболіста. Прийоми гри у нападі і захисті: вибивання, виривання, відбивання, накривання, перехват, взяття відскоку. Різновиди виконання та способів прийомів: сполучення прийому з пересуванням, сполучення кількох прийомів (ведення-зупинка кроком-поворот-передача), виконання прийомів з протидією.

Методика навчання технічним прийомам. Метод цілісного навчання. Метод розчленованої справи: навчання прийому по окремих елементах. Навчання комплексної дії по окремим прийомам (ведення - два кроки - кидок).

Тактична підготовка. Тактична підготовка баскетболіста. Основні положення, класифікація, тактика гри. Індивідуальні, групові та командні дії в нападі та захисті.

Організація та проведення змагань. Значення та види змагань. Організація і планування змагань. Системи розіграшів. Навчальна гра.

Інструкторсько - суддівська підготовка Суддівство змагань: суддівство на майданчику, ведення протоколу. Жестикуляція суддів. Керування грою. Навчальна гра.

Характеристика гри. Фізично-технічна підготовка волейболу

Історія розвитку волейболу. Виникнення гри. Розвиток волейболу. Сучасний його стан розвитку. Тенденції та шляхи подальшого розвитку волейболу у світі та в Україні. Техніка та методика навчання нападу: пересування, передачі, подачі, нападаючі удари.

Загальна та спеціальна фізична підготовка у волейболі. Техніка пересування волейболіста на майданчику. Види пересування у волейболі: ходьба, біг, стрибки, випади, прискорення.

Вивчення прийомів за окремими елементами. Розвиток спритності, стрибучості, витривалості. Стійка та пересування: кроком, бігом, стрибками, із зміною напрямку. Подачі м'яча – пряма і бокова. Подачі на прицільність і силу. Техніка захисту: пересування, прийом м'яча, блокування.

Техніка навчання елементам волейболу. Методика вивчення і оволодіння технічними елементами. Оволодіння елементами волейболу: верхня передача, передача знизу, обманний, нападаючий удар, подача, блок. Передачі м'яча: двома руками зверху, знизу, на місці та в русі. Прийом м'яча двома та однією рукою зверху і знизу. Передача м'яча в "трійках", "четвірках".

Тактична підготовка волейболіста. Тактика нападу у волейболі, її складові частини.

Тактика передачі нападаючого удару, подачі. Групові командні дії гравців при тактичних діях у нападі. Систематика ігрових прийомів та аналіз техніки їх виконання.

Характеристика нападаючих прийомів: передача подача, нападаючий удар. Характеристика захисних прийомів: гра в захисті, блокування.

Тактика захисту у волейболі, її складові частини. Тактика прийому подач, прийому нападаючих ударів. Гра в захисті по зонах. Групові та командні дії при грі в захисті.

Блокування. Групові, командні та нападаючі удари. Індивідуальні тактичні дії. Поняття про профілактичну спеціалізацію гравців. Командні тактичні дії в нападі з другої передачі гравців передньої лінії (3,2,4). Командні дії в нападі з другої передачі гравця, який здійснює "вихід" із задньої лінії (1,6,5). Командні дії в нападі з першої передачі і відкиду.

Подачі в незахищену зону майданчика та на зв'язуючого гравця. Оволодіння тактикою нападаючих ударів: кистьових, силових, бокових. Групові та командні блокування.

Індивідуальні тактичні дії при прийомі м'яча з подачі: гравець ближчий до м'яча, до сітки, з правої руки. Індивідуальне блокування: передбачити дії суперника, доцільність виконання дії, момент стрибка на блок. Командні тактичні дії в захисті по системі "кутом вперед".

Методика навчання практичним прийомам у волейболі. Метод цілісного навчання і метод тактичної розчленованості по окремих елементах. Навчання комплексної дії по окремим прийомам.

Волейбол в системі фізичного виховання.

Теоретична підготовка. Правила гри у волейболі. Еволюція розвитку правил. Розміри майданчика, устаткування. Форма гравців. I-, II судді, обов'язки судді, секретаря, бокових

суддів. Характеристика гри, споруди та обладнання. Ігровий формат, ігрові дії, учасники. Судді, їх обов'язки, офіційні сигнали. Організація та проведення змагань. Значення та види змагань. Система розіграшів. Навчальна гра. Організація та проведення змагань. Підготовка до проведенню змагань. Положення про змагання Система проведення змагань. Інструкторсько-суддівська підготовка. Суддівство змагань. Жестикуляція суддів. Керування грою. Навчальна гра. Історія розвитку гри, етапи розвитку. Виникнення гри. Розвиток футболу Сучасний стан гри футбол, його тенденції та шляхи подальшого розвитку в світі та в Україні. Характеристика техніка гри. Загальні положення техніки гри. Класифікація техніки. Техніка пересування і володіння м'ячем. Навчальна гра. Методика вивчення і оволодіння практичними навичками. Прийоми гри у нападі і техніка їх виконання: ходьба, біг, зупинки, стрибки, повороти, передача, ловля, ведення, кидки. Прийоми гри у захисті і техніка їх виконання. Навчання прийомів по окремим елементам. Фізично-технічна підготовка футболіста Загальна і спеціальна фізична підготовка футболіста. Розвиток фізичних якостей: сили, витривалості, швидкості, гнучкості, спритності, стрибучості, вміння розслаблятися Технічна підготовка футболіста. Прийоми гри у нападі і захисті: вибивання, виривання, відбивання, накривання, перехват, взяття відскоку. Методика навчання технічним прийомам. Метод цілісного навчання. Метод розчленованої справи: навчання прийому по окремих елемента. Тактична підготовка. Тактична підготовка футболіста. Основні положення, класифікація, тактика гри. Індивідуальні, групові та командні дії в нападі та захисті. Організація та проведення змагань. Значення та види змагань. Організація і планування змагань. Системи розіграшів. Навчальна гра. Інструкторсько - суддівська підготовка Суддівство змагань: суддівство на полі, ведення протоколу. Жестикуляція суддів. Керування грою. Навчальна гра.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Баскетбол: Учебник для ин-тов физ. Куль./ Под ред. Ю.М. Портнова. – Изд. 3-е перераб. –М.: Физкультура и спорт, 1988. – 288 с.
2. Баскетбол: Пер. с англ. / Д. Дрюэт, П. Мэйсон. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ООО«Издательство Астрель», 2002. – 48 с.: ил.
3. Поплавский Л. Ю. Баскетбол. К.: Олімпійська література, 2004. – 442 с.
4. Вальтин А. И. Проблемы современного баскетбола. – К., 2003. – 150 с.
5. Железняк Ю.Д., Івойлов А.В. Волейбол: підручник для інститутів фізичної культури – М.: ФИС, 1991.
6. Івойлов А.В. Волейбол для всіх – М.: ФИС, 1987.
7. Литвинов Р.В., Головченко О.П. Оценка, развитие и сохранение спортивного мастерства ударных действий футболиста. Методические указания для преподавателей, тренеров и студентов, занимающихся футболом. – Омск: Изд-во СибАДИ, 2006. - 23 с.
8. Карман Ю.В. История чемпионатов Украины по футболу в 5-ти томах. Том 1 (1992-1998)ИД "Украинский Медиа Холдинг", 2011. - 240 с. - ISBN:978-866-2320-44-2
9. Віхров К.П. Футбол у школі: навчально-методичний посібник / Віхров К.П. - К.: Комбі ЛТД, 2004. – 256 с.
10. Максименко І.Г. Уроки футболу в школі / Максименко І.Г. – Луганск: Знання, 2003. – 336 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: Лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11.МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Види спорту з методикою навчання (гімнастика, легка атлетика, атлетизм)

1. КОД: ОК 10

2. РІК НАВЧАННЯ: перший, другий, третій

3. СЕМЕСТР: 2,3,6

4. ЛЕКТОР: доцент Ярчук Г.В.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

здатність діяти етично, соціально відповідально та свідомо; здатність працювати в команді та автономно; здатність до пошуку інформації, її аналізу та критичного оцінювання; здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях; здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології; здатність до самовдосконалення та саморозвитку. Оволодіння технікою і методикою навчання простих гімнастичних та легкоатлетичних вправ; оволодіння технікою і методикою навчання вправ на гімнастичних снарядах; формування і вдосконалення професійно-педагогічних навичок і вмінь з проведення стройових та загально розвиваючих вправ; набуття необхідних знань, вмінь та навичок використання засобів гімнастики та легкої атлетики у навчальних установах і колективах фізичної культури; оволодіння методикою страхування та допомоги при виконанні гімнастичних вправ.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: класифікації видів гімнастики; та легкоатлетичних вправ; історію розвитку гімнастики, атлетизму та легкої атлетики як видів спорту та оздоровчої системи; термінологію; заходи попередження травматизму на заняттях гімнастикою, атлетизмом та легкою атлетикою; методику проведення стройових та загально-розвиваючих вправ; методику викладання гімнастичних та легкоатлетичних вправ у школі; зміст і планування навчально-тренувального процесу з гімнастики, атлетизму та легкої атлетики; методику і техніку суддівства змагань.

вміти: проводити стройові та загально-розвиваючі вправи з предметами та без предметів, біля гімнастичної стінки та на майданчику; розробити план-конспект уроку з гімнастики та легкої атлетики; забезпечувати страховку і допомогу при вивченні вправ на снарядах та акробатичних, легкоатлетичних вправ; надавати першу допомогу при травмах на заняттях; оцінити техніку виконання вправ.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Анатомія та фізіологія людини

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Гімнастика в системі фізичного виховання, її основні засоби та класифікація видів Гімнастика в системі фізичного виховання. Значення гімнастики у фізичному вихованні дітей та підлітків. Оздоровчо-гігієнічне та практичне значення гімнастики. Гімнастика як ефективний засіб естетичного виховання людини. Педагогічне значення гімнастики.

Методика проведення загально-розвиваючих вправ. Основні положення рук, ніг, тулуба: стійки, випади, нахили, упори, присіди. Основні положення рук та рухи ними. Основні положення ніг та рухи ними. Класифікація ЗРВ. Рухи руками. Рухи ногами. Рухи тулубом і головою. Назви ЗРВ.

Основні засоби гімнастики. Методика проведення стройових та загально-розвиваючих вправ. Методика проведення стройових вправ. Змикання-розмикання групи на місці. Рух у прямих напрямках: «обхід» наліво (направо), «проходом» справа (зліва), «протихід» наліво (направо). Методика проведення загально-розвиваючих вправ (ЗРВ). ЗРВ для м'язів шиї, рук та плечового поясу. ЗРВ для м'язів тулуба. ЗРВ для м'язів ніг. ЗРВ для м'язів усього тіла.

Акробатичні вправи та вправи на гімнастичних снарядах. Акробатичні вправи (техніка виконання). Перекид вперед, перекид назад довгий перекид вперед, стійка на голові (стійка на лопатках), стійка на руках, «ластівка» на одній нозі руки в сторони, перекид вперед з положення упор лежачи.

Вправи на гімнастичних снарядах. Чоловіки: Кінь-махи: перемахи лівою, правою, коло лівою, правою. Опорний стрибок: стрибок, зігнув ноги через коня в ширину. Бруси: розмахування в упорі на руках, зіскок махом вперед з поворотом на 180°. Кільця: з глибокого хвату, підйом в упор, у висі, розмахування, зіскок махом назад. Поперечина: з розмахуванням підйом-переворотом, з упора мах назад у вис – зіскок з поворотом на 90°. Жінки: Опорний стрибок: стрибок, зігнувши ноги, через коня в ширину. Колода: з упору стоячи уздовж, наскок перемахом в упор, сидячи ноги нарізно, кроки на носках, поворот на двох на 180°, зіскок махом однією з кінця колоди. Бруси р/в: з упора стоячи, біля н/ж – наскок в упор, перемах правою, поворот у вис лежачи на н/ж, сид на стегні на н/ж, зіскок з прогинанням.

Загальна та спеціальна фізична підготовка. Чоловіки: лазання у висі по канату (7 сек); згинання-розгинання в упорі на брусах (15 раз); згинання-розгинання рук у висі (13 раз); вис зігнувшись на гімнастичній стінці (8 раз); упор кутом на брусах (5 сек.).

Жінки: згинання та розгинання рук в висі лежачи (10 раз); згинання-розгинання рук в упорі на гімнастичній лаві (14 раз); вис зігнувшись (90°) на гімнастичній стінці (8 раз). Міст з положення лежачи. Нахил вперед сидячи.

Методика проведення стройових вправ. Перестроювання на місці і в русі: заходження плечем; поворотами з різними «зчепленнями»; одночасно з розмиканнями; уступом; Рух у прямих напрямках: проходом справа; «змійкою»; «схрещування»; «петлею».

Методика проведення загально-розвиваючих вправ. Проведення ЗРВ різними методами: звичайним; розчленованим; роздільним; потоковим.

Акробатичні вправи, техніка виконання, методика навчання, страховка і допомога. Переворот в сторону («колесо»). Перекид вперед з положення стійки на руках. Темповий підскок (вальсет). Стрибок із стійки на руках (курбет). Переворот у сторону з поворотом (рондат).

Заходи попередження травматизму на заняттях гімнастикою. Правила підготовки місць для занять гімнастикою. Правила використання інвентарю та снарядів. Навчання прийомам допомоги. Страхування та самострахування.

Виробнича гімнастика. Методика складання комплексів вправ з урахуванням специфіки професій. Організація та методика проведення уроку гімнастики в школі. Методичні особливості проведення уроку гімнастики в школі. Структура уроку. Організація та методика викладання.

Методика проведення стройових вправ. Перешиккування з рухом колон у різних напрямках: у прямих напрямках; у косих напрямках; у колових напрямках.

Методика проведення ЗРВ з предметами. ЗРВ з гімнастичними палицями. ЗРВ на гімнастичній лаві і з гімнастичною лавою. ЗРВ на гімнастичній драбині.

Методика проведення уроку з гімнастики в школі. Написання конспекту уроку з гімнастики. Методика проведення підготовчої частини уроку.

Організація і проведення змагань з гімнастики. Правила суддівства. Організація суддівства і проведення змагань з гімнастики. Характеристика і організація змагань, положення про змагання та програми. Методика суддівства змагань з гімнастики. Теорія легкої атлетики, спортивна ходьба

Визначення і зміст легкої атлетики, класифікація і характеристика легкоатлетичних вправ. Історія виникнення та основні етапи розвитку легкої атлетики у світі. Класифікація легкоатлетичних вправ.

Спортивні легкоатлетичні споруди, їх застосування та експлуатація. Основи техніки виконання легкоатлетичних вправ. Визначення поняття „Спортивна техніка”. Загальна характеристика техніки легкоатлетичних вправ. Короткі історичні відомості про спортивні споруди для легкої атлетики.

Спортивна ходьба. Коротка історична довідка про спортивну ходьбу як вид легкої атлетики, правила змагань, характеристика спортивної ходьби та методика навчання. Основи техніки та методика навчання спортивної ходьби.

Біг на середні та довгі дистанції. Спринтерський біг. Коротка історична довідка про стаєрський біг як вид легкої атлетики. Правила змагань, характерні риси та методика навчання. Основи техніки та методика навчання бігу на середні та довгі дистанції. Створення уяви про техніку бігу в цілому, навчання бігу по прямій з рівномірною та перемінною швидкістю, навчання бігу по повороту. Основи техніки та методика навчання високого старту та стартового прискорення. Вивчення техніки високого старту та стартового прискорення. Вивчення бігу на витривалість в цілому.

Коротка історична довідка про спринтерський біг як вид легкої атлетики, правила змагань, характерні риси та методика навчання. Рівень досягнень у цьому виді легкої атлетики. Характеристика бігу, особливості техніки, методика навчання та правила змагань.

Основи техніки та методика навчання бігу на короткі дистанції. Створення уяви про техніку бігу в цілому, навчання бігу по прямій з максимальною швидкістю, навчання бігу по повороту. Вивчення бігу на короткі дистанції в цілому. Вивчення техніки бігу на короткі дистанції в цілому.

Стрибок у довжину. Різновиди стрибків у довжину. Основи техніки стрибків. Правила змагань зі стрибків. Характеристика стрибка як легкоатлетичної вправи. Основи техніки стрибків. Методика навчання. Створення уяви про стрибок у довжину способом „зігнувши ноги”. Навчання техніки відштовхування у сполученні з „вильотом у кроці”; навчання правильному переходу від розбігу до відштовхування; навчання техніки польоту та приземлення. Створення уяву про техніку стрибка в цілому, навчання техніки відштовхування у сполученні з „вильотом у кроці”, навчання правильному переходу від розбігу до відштовхування, навчання техніки польоту та приземлення. Вивчення техніки стрибка у довжину в цілому. Вивчення стрибка у довжину способом „зігнувши ноги ” в цілому.

Легкоатлетичні метання. Різновиди метань. Основи техніки метань. Правила змагань. Характеристика різновидів легкоатлетичних метань. Техніка метання малого м'яча. Методика навчання. Створення уяви про метання малого м'яча. Вивчення техніки кидкових кроків, фінального зусилля. Створення уяву про техніку метання малого м'яча, навчання тримання та випуску м'яча, вивчення фази фінального зусилля, вивчення техніки кидкових кроків. Вивчення техніки метання малого м'яча в цілому. Вивчення метання малого м'яча в цілому.

Кросова підготовка. Коротка історична довідка про кросовий біг як вид легкої атлетики. Правила змагань, характерні риси та методика навчання. Рівень досягнень у цьому виді легкої атлетики. Характеристика бігу по пересічній місцевості, особливості техніки, методика навчання та правила змагань. Основи техніки та методика навчання кросового бігу. Створення уяви про техніку бігу в цілому, навчання бігу по прямій з рівномірною та перемінною швидкістю у природних умовах, долавання перешкод, біг з гори та угору. Вивчення кросового бігу в цілому. Вдосконалення техніки кросового бігу у природних умовах. Види підготовки у легкій атлетиці. Особливості занять легкою атлетикою зі школярами.

Основи підготовки легкоатлета. Фізичні якості та види підготовки у легкій атлетиці. Фізична, технічна, тактична, морально-вольова та теоретична підготовки.

Особливості занять легкою атлетикою зі школярами. Зміст і організація занять з легкої атлетики в школі. Вікові особливості дітей шкільного віку під час занять легкою атлетикою. Обладнання місць занять та інвентар для проведення легкоатлетичних уроків.

Естафетний біг. Рівень досягнень у цьому виді легкої атлетики. Характеристика бігу, особливості техніки, методика навчання та правила змагань. Основи техніки та методика навчання естафетного бігу. Створення уяву про техніку бігу в цілому, навчання передачі естафети, навчання старту та стартового прискорення в естафетному бігу. Вивчення естафетного бігу в цілому. Вивчення естафетного бігу в цілому.

Біг з бар'єрами. Історія розвитку бар'єрного бігу. Характерні риси та методика навчання. Характеристика бар'єрного бігу як легкоатлетичної вправи. Основи техніки бар'єрного

бігу. Методика навчання. Вивчення бар'єрного бігу. Характеристика бар'єрного бігу як легкоатлетичної вправи. Основи техніки та методика навчання. Вивчення бар'єрного бігу в цілому. Вивчення техніки бар'єрного бігу в цілому.

Штовхання ядра. Метання спису

Основи техніки штовхання ядра. Правила змагань. Характеристика різновидів способів штовхання ядра, техніка виконання. Методика навчання.

Створення уяви про штовхання ядра. Вивчення техніки тримання, виконання скоку та фінального зусилля. Створення уяви про штовхання ядра; навчання тримання ядра, підготовка до скоку та його виконання. Вивчення техніки штовхання ядра. Вивчення штовхання ядра м'яча в цілому.

Основи техніки метання спису. Правила змагань. Характеристика метання спису, техніка виконання метання. Методика навчання. Створення уяви про метання списа. Вивчення техніки тримання, виконання фінального зусилля. Створення уяви про техніку метання списа, навчання тримання та випуску списа, вивчення випуску списа. Вивчення техніки метання списа в цілому. Вивчення метання списа в цілому.

Потрійний стрибок

Основи техніки потрійного стрибка. Правила змагань. Характеристика потрійного стрибка як легкоатлетичної вправи. Основи техніки потрійного стрибка. Методика навчання.

Створення уяви про стрибок. Навчання техніки „скачок, крок, стрибок”; навчання правильному переходу від розбігу до відштовхування. Створення уяви про техніку потрійного стрибка в цілому, навчання техніки „скачка, кроку, стрибка”, відштовхування у сполученні з „вильотом у кроці” техніки польоту та приземлення. Вивчення техніки потрійного стрибка в цілому. Вивчення техніки потрійного стрибка в цілому.

Атлетизм. Сучасний стан. Перспективи розвитку. Історія розвитку атлетизму. Етапи становлення, як виду спорту. Атлетична гімнастика на межі XIX та XX століть, її поширення у країнах Європи, світу. Створення Міжнародної федерації бодібілдингу, проведення чемпіонатів Європи, світу. Розвиток бодібілдингу та силового триборства в нашій країні, досягнення та видатні імена в цих видах спорту. Загальна та спеціальна підготовка в атлетизмі. Техніка безпеки на заняттях атлетизмом. Розвиток силових якостей та м'язової маси. Метод короткочасних максимальних напружень. Метод багаторазових близькограничних напружень. Метод багаторазових легких та середніх напружень. Техніка безпеки на заняттях з атлетичної гімнастики. Профілактика травматизму. Особливості програм і методик в атлетичній гімнастиці. Особливості у навчальній програмі з атлетичної гімнастики. Регламентована кількість навчального процесу. Подовжені перерви у навчанні, зумовлені канікулами. Поєднання вправ на витривалість з вправами силового напрямку. Спортивні ігри і атлетична гімнастика. Плавання і атлетична гімнастика. Засоби відновлення та контроль за фізичною підготовленістю спортсмена. Контроль за фізичною підготовленістю спортсмена. Заходи і профілактика травматизму. Педагогічні засоби: раціональне планування процесу, розробки системи планування, варіювання інтервалів відпочинку, прискорення відновлення (зміна видів праці), психопрофілактика (музика, сауна, масаж, гідромасаж), стретчинг (посмішка, дихання, рухи тіла); гігієна атлетичних занять: догляд за шкірою тіла, стан зубів і порожнини рота, гігієна одягу і взуття, догляд за руками і ногами.

Засоби відновлення, підвищення працездатності, гігієна занять з атлетизму.

Правила та методика суддівства змагань Організація проведення змагань. Розподіл учасників за віком і особистою масою. Етапи проведення змагань. I етап – силові вправи: стрибки в довжину з місця, підтягування на перекладині, жим штанги (лежачи), присідання зі штангою. II етап - обов'язкова та вільна програми. Переможці змагань.

Методика викладання в атлетичній гімнастиці

Початковий курс занять. Комплекси з 10-15 вправ; кількість підходів – 1-2; повтори у підході 12-15. Комплекси вправ з гантелями (5-6 вправ). Основний курс. Розвиток

максимальної сили. Розвиток силової витривалості. Спортивно-педагогічний контроль силових якостей. Складання комплексів вправ для різних типів будови тіла.

9.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Євстратов П.І. Стройові та загальнорозвиваючі вправи: Метод. рекомендації. – Чернівці, 2001. – 55 с.
2. Петров П.К. Методика преподавания гимнастики в школе: Учебное пособие для студ. высш. учебн. заведений. – М.: ВЛАДОС, 2000. – 448 с.
3. Техніка гімнастичних вправ: Навчально-методичний посібник / Укл. Євстратов П.І., Виклюк Я.І., Гауряк О.Д., Мединський С.В. – Чернівці: Рута, 2004. – 80 с.
4. Артюшенко О.Ф. Легка атлетика: Навчальний посібник для студентів факультетів фізичної культури. – Черкаси: БРАМА-ІСУЕП. 2000. – 316 с.
5. Кобринский М.Е. Учебник по легкой атлетике, Минск.- Тесей, 2005, - 336с.
6. Ворошин И.Н. Беговые виды лёгкой атлетики. Методическое пособие по легкой атлетике.- Санкт-Петербург.- 2008.-150с.
7. Белова Т.Ю. Легкая атлетика. Техника и методика обучения: конспект лекцій/Т. Ю. Белова, О. Г. Ковальчук, Ю. В. Семенова. – Омск: Изд-во ОмГТУ, 2008. – 132 с.
8. Жилкин А.И., Кузьмин В.С., Сидорчук Е.В. Легкая Атлетика. Учебное пособие
9. Для студентов факультетов физической культуры высших педагогических учебных заведений. Издательский центр «Академия», 2003. — 464 с.
10. Гогін о.в. Легка атлетика. Курс лекцій./ Харк, держ.пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – Харків:”ОВС”, 2001.-112 с.
11. Єднак В.Д. Кучеренко В.М. Легка атлетика. Навчальний посібник для студентів 1-го курсу факультету фізичного виховання. – Тернопіль: ТДПУ, 2000. – 124 с.
12. Кучеренко В.М., Єднак В.Д. Біг, стрибки, метання. - Тернопіль.: ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2002. – 100 с.

10.ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: Лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11.МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Теорія та методика спортивного тренування

1. КОД: ОК 11

2. РІК НАВЧАННЯ: четвертий

3. СЕМЕСТР: 7

4. ЛЕКТОР: доц. Ярчук Г.В.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ.

розуміння причинно-наслідкових зв'язків й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; розуміння місця і ролі науки в суспільстві, цінностей наукової раціональності; здатність до філософської та наукової аргументації, застосування законів, принципів, категорій, що необхідні для дослідження природних і соціальних явищ, мисленневих процесів. Здатність до навчання впродовж життя; здатність до критики й самокритики; толерантність до різних ідей; креативність, здатність до системного мислення; адаптивність і комунікабельність; наполегливість у досягненні мети; турбота про якість виконуваної роботи.. Сформувати необхідні знання та практичні вміння у виконанні технічних прийомів і тактичних дій у баскетболі, футболі, волейболі; сформувати вміння методично грамотно навчати технічним прийомам і тактичних дій, сформувати знання про правила гри та вміння судити гру; сформувати знання та практичні вміння, необхідні для організації та проведення змагань з спортивних і рухливих ігор.

6.РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: історію розвитку баскетболу, футболу, волейболу у світі і в Україні; основні прийоми техніки гри і методику їх навчання; основні тактичні дії гри й методики їх навчання; основні правила гри, види робочої документації для проведення змагань, жести судді під час гри.

вміти: правильно показати виконання основних технічних прийомів і тактичних дій гри; методично грамотно провести методики навчання основних технічних прийомів гри; методично грамотно провести методики навчання основних тактичних дій гри; судити гру, показуючи суддівські жести

7.ПЕРЕКВІЗИТ: Методика навчання фізичної культури. Спортивні ігри з методикою навчання. Види спорту з методикою навчання

8.ЗМІСТ КУРСУ:

Програмно-нормативне забезпечення юнацького спорту.

Розвиток вітчизняної теорії та методики дитячого та юнацького спорту. Основні організаційні форми підготовки юних спортсменів. Задачі спортивних шкіл різних типів. Програмно-нормативні документи, що регламентують діяльність спортивних шкіл Всеукраїнські та Міжнародні змагання юних спортсменів. Юнацькі Олімпійські ігри.

Місце змагань в системі підготовки юних спортсменів. Структура змагань різних вікових груп. Документи, що регламентують організацію і проведення змагань для юних спортсменів. Норми змагальних навантажень і умови проведення змагань з видів спорту для спортсменів дитячого і юнацького віку. Юнацькі Олімпійські ігри.

Морфологічно-функціональні та психолого-педагогічні особливості юних спортсменів.

Динаміка розвитку функціональних систем в дитячому та юнацькому віці. Особливості розвитку фізичних якостей юних спортсменів з урахуванням сенситивних періодів та структури індивідуальної фізичної підготовленості. Особливості побудови та організації спортивного тренування юних спортсменів.

Спортивний відбір та орієнтація юних спортсменів.Актуальність і важливість системи відбору. Визначення поняття «спортивний відбір» і «спортивна орієнтація». Основні методичні положення системи відбору в спортивних школах. Організація та проведення спортивної орієнтації та відбору.

Етапи багаторічної підготовки юних спортсменів. Взаємозв'язок побудови багаторічного тренувального процесу з динамікою біологічного розвитку людини. Мета і завдання етапу початкової підготовки, його місце і значення в системі багаторічної підготовки спортсменів. Мета і завдання етапу попередньої базової підготовки, його місце і значення в системі багаторічної підготовки спортсменів. Мета і завдання етапу спеціалізованої базової підготовки, його місце і значення в системі багаторічної підготовки спортсменів.

Контроль і корекція підготовки юних спортсменів. Мета, об'єкт і види контролю. Вимоги до показників, що використовуються для контролю підготовленості юних спортсменів. Контроль і корекція змагальної діяльності. Контроль і корекція тренувальних і змагальних навантажень.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

- 1.Жолдак В.І., СейрановС.Г. Менеджмент. - М.: Радянський спорт, 1999.
- 2.Зубарев Ю.А., Попова А.Ф., Пряхін Г.М. Менеджмент у фізичній культурі і спорті. Навчальний посібник. - Волгоград: ВГАФК, 2001.
- 3.Зубарев Ю.А. Менеджмент і маркетинг у сфері фізичної культури і спорту. Видання - Волгоград: ВГАФК, 2007.
- 4.Зуев В.М., Сулейманов І.І. Менеджмент для спортивного організа-тора. - Омськ, 1997.
- 5.Менеджмент і економіка ФКіС / М.І. Золотов, В.В. Кузін, М.Є. Кутєпов, С.Г. Сейраном. - М.: Академія, 2004.
- 6.Переверзін І.І. Менеджмент спортивної організації: Навчальний посібник. - 2-е вид., Персраб. і доп. - М.: СпортАкадсмПресс, 2002.

- 10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ:** Лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
- 11. МОВА НАВЧАННЯ:** українська.

Анатомія та фізіологія людини

- 1. КОД:** ОК 12.
- 2. РІК НАВЧАННЯ:** 1
- 3. СЕМЕСТР:** 1
- 4. ЛЕКТОР:** доц. Баштовенко О.А.
- 5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:**

Набуття гнучкого способу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових концепцій. Породження нових ідей (креативність). Здатність пропонувати рішення, що не є очевидними. Здатність застосовувати знання на практиці. Здатність ефективно розв'язувати практичні задачі використовуючи професійні знання. Здатність самостійно та відповідально приймати рішення в професійній сфері на основі аналізу та синтезу, з урахуванням критичних зауважень та на основі творчого підходу, норм загальнолюдської та професійної етики. Здатність використовувати інформацію з суміжних галузей знання та роз'яснювати її. Вміння донести власні висновки і знання та пояснення до фахівців та нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються. Здатність до постійного професійного самовдосконалення. Здатність аналізувати форму і будову тіла людини у зв'язку з функціональною активністю. Здатність розкриття фізіологічних закономірностей, механізмів взаємодії органів та їх систем у життєдіяльності.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: закономірності будови організму людини, його основні етапи розвитку, а також шляхи збереження та підвищення функціональних можливостей організму людини, закономірності фізіологічного функціонування тіла людини, його органів і систем, взаємодії форми і функції в філогенетичному і онтогенетичному аспектах

вміти: розрізняти типи і аналізувати будову тіла людини, визначати топографію кісток, м'язів та внутрішніх органів, контролювати належний фізичний розвиток школярів, вміти застосовувати набуті знання у вивченні курсів: методики фізичного виховання, гігієни, фізіології спорту

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Філософія, психологія

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Опорно-рухова система

Вступ до анатомії. Історія розвитку. Методи дослідження. Предмет і завдання курсу. Значення вивчення анатомії для спеціаліста – вчителя фізичного виховання та валеології. Значення еволюційної анатомії людини для світогляду. Методи сучасної анатомії. Короткий нарис історії розвитку анатомії. Термінологія в анатомії. Анатомічні поняття

Остеологія: Будова та розвиток кісток. Скелета людини. Хребет. Череп. Вчення про скелет і його сполучення (остеологія і синдесмологія). Скелет, як система захисту, опори і руху. Форми кісток. Основні властивості кістки: міцність та пружність. Хімічний склад кістки та його зміни з віком. Компактна та губчаста кісткова речовина. Будова остеонів. Основний механічний принцип будови кістки. Кістковий мозок. Розвиток кістки, її ріст і перебудова. Поділ кісток за типом їх розвитку. Типи скостеніння. Метаепіфізарні хрящі. Загальний огляд скелета людини у зв'язку з його функціями. Осьовий скелет. Хребет. Грудна клітка. Особливості хребта і грудної клітки в людини. Череп. Його будова та особливості в людини. Особливості окостеніння черепа в людини. Порівняння черепа людини з черепом антропоморфних мавп та викопних гомінід

Скелет кінцівок. Скелет кінцівок. Співставлення скелета руки й ноги. Будова поясів кінцівок і вільних кінцівок у зв'язку з прямоходінням.

Сполучення кісток. Загальні поняття про сполучення кісток. Безперервні сполучення (фіброзні, хрящові, кісткові). Будова і класифікація суглобів. Напівсуглоби. Загальний огляд суглобів людини.

Міологія. М'язи голови і тулуба. Вчення про м'язи (міологія). М'яз як орган. Поняття про м'язову тканину. М'язи гладенькі та смугасті, їх розподіл по тілу людини та зв'язок з нервовою системою. Морфологічні та функціональні відмінності гладеньких і смугастих м'язів. Поняття про еволюцію м'язової тканини. Соматична та вісцеральна мускулатура. Частина м'язів. М'язи червоні та білі. Форми м'язів. М'язи статичні і динамічні. Поодинокі та групові м'язів. Типи важелів. Допоміжні апарати м'язів: фасції, синовіальні піхви, фіброзні піхви, слизові сумки, синовіальні сумки, сесамовидні кістки. Огляд різних функціональних груп м'язів тіла людини. М'язи голови і шиї. Мімічні та жувальні м'язи, їх походження. Еволюція та особливості мімічних м'язів. Характеристика м'язів тулуба. Дихальні м'язи, діафрагма, м'язи черевного преса і м'язи спини.

М'язи кінцівок. М'язи плечового поясу и вільної верхньої кінцівки у зв'язку з їхніми функціями. Прогресивне диференціювання м'язів руки людини. М'язи нижньої кінцівки з функціями та пристосуванням до прямоходіння.

Нервова, ендокринна системи та органи чуття

Центральна нервова система (неврологія). Вчення про центральну нервову систему (неврологія). Загальний огляд нервової системи людини, поняття про її функції. Розвиток мозку в онтогенезі. Основні морфологічні елементи нервової системи. Спинний мозок. Головний мозок. Його розчленування на відділи. Будова відділів мозку. Будова кори великих півкуль і мозочка.

Периферична нервова система. Периферична нервова система: спинно- та черепно-мозкові нерви. Рефлекторна дуга. Сплетення та основні нерви. Провідні шляхи.

Вегетативна нервова система. Вегетативна нервова система. Основні складові частини та топографія та функція.

Ендокринна система. Залози внутрішньої секреції. Загальна та топографічна характеристика. Поділ ендокринних залоз за способом онтогенетичного розвитку

Органи чуття. Орган нюху і орган зору. Поняття про аналізатори. Загальна характеристика органів чуття як складових частин аналізаторів. Типи рецепторів. Шкіра як орган чуття. Пропріорецептори. Орган зору. Короткі відомості про його онтогенез. Сітківка та її будова. Сліпа та біла плями. Зоровий нерв і зоровий тракт.

Орган слуху і смаку. Вестибулярний апарат. Орган нюху. Нюхова та дихальні ділянки носа. Кінцеві нервові апарати нюхової ділянки. Нюховий тракт. Органи смаку. Іннервація язика Орган слуху і рівноваги. Слуховий тракт.

Спланхнологія. Серцево-судинна система. Лімфатична система та органи кровотворення. Вчення про серцево-судинну систему (ангіологія). Загальний огляд судинної системи людини. Значення кровообігу в житті організму. Поняття про онтогенез серця і судин. Положення та будова серця дорослої людини. Будова стінки серця, камер і клапанів. Особливості серцевого м'яза. Провідна система серця. Судини серця. Навколосерцева сумка. Будова артерій, вен і капілярів. Кола кровообігу. Аорта та її основні відгалуження. Загальний огляд венозної системи. Система верхньої і нижньої порожнистих вен. Кровопостачання мозку. Лімфатична система. Особливості лімфатичних капілярів. Утворення лімфи. Лімфатичні вузли, судини і протоки. Кровотворні органи (червоний кістковий мозок, вилочкова залоза та селезінка і лімфатичні вузли).

Дихальна система та шкіра. Загальний огляд дихальної системи. Основні риси онтогенез. Органи дихання. Носова порожнина. Гортань та її будова. Трахея. Бронхи і бронхіальне дерево. Легені, плевра. Будова стінок дихальних шляхів. Механізм дихання. Поняття про еволюція легень і акту дихання. Середостіння. Система покривів тіла. Будова шкіри: епідерміс, дерма, підшкірний шар. Папілярні малюнки. Особливості пігментації шкіри людини, його рудиментарні й прогресивні утвори. Нігті. Шкірні залози. Молочні залози в людини та інших ссавців.

Травна система. Вчення про внутрішні органи (спланхнологія). Загальний огляд травного апарату. Основні риси онтогенезу травного тракту. Ротова порожнина, її частин її стінки. Слинні залози. Язик. Зуби постійні та молочні. Зів і глотка. Перехрещення дихальних та травних шляхів. Частини глотки. Мигдалики. Стравохід. Шлунок, його будова і топографія. Кишечник, його відділи, топографія та будова. Печінка, її будова та функції. Ворітна система печінки. Жовчні протоки і жовчний міхур. Підшлункова залоза.

Очеревина, сальники

Сечова система. Основні риси будови та онтогенезу сечостатевого апарату. Будова нирок. Сечопроводи, сечовий міхур, сечовипускний канал. Мікроструктура нирки й утворення сечі. Чоловіча та жіноча статева система. Чоловіча та жіноча статева система. Статеві залози. Зовнішні статеві органи. Плацента.

Загальна фізіологія. Фізіологія як наука, фізіологія тканини. Предмет фізіології та її завдання. Будова та функції епітеліальної тканини. Будова та функції нервової тканини.

Будова та функції сполучної тканини

Фізіологія м'язової тканини. Будова та функції м'язової тканин. Функції скелетної та гладенької мускулатури. Принципи керування м'язовою активністю. Види м'язового скорочення. Сила м'язів. Механізм м'язового скорочення. Фізіологія центральної нервової системи. Будова і функції нейрона. Класифікація синапсів. Рефлекторний принцип регуляції. Гальмування в ЦНС та його види

Фізіологія аналізаторів. Загальна уява про аналізатори. Зоровий аналізатор. Слуховий аналізатор. Нюховий аналізатор. Смаковий аналізатор. Шкірний аналізатор. Пропріоцептивний аналізатор. Больова чутливість. Ноцицептивний аналізатор.

Фізіологія вищої нервової діяльності. Умовний рефлекс. Безумовний рефлекс. Типи вищої нервової діяльності. Вищі психічні функції.

Часна фізіологія Загальна фізіологія залоз внутрішньої секреції. Загальна характеристика залоз внутрішньої секреції. Класифікація гормонів. Загальні властивості гормонів. Види взаємодії гормонів. Регуляція функцій залоз внутрішньої секреції.

Фізіологія серцево-судинної системи. Основні функції крові. Осмотичний тиск крові. Склад крові. Фізіологічні властивості серцевого м'язу. Проводимість та скорочуваність серцевого м'язу. Серцевий цикл. Електрокардіографія. Регуляція діяльності серця

Фізіологія дихання. Зовнішнє дихання. Внутрішньо плевральний та внутрішньо легеневий тиск. Вентиляція легень та легеневі об'єми. Газообмін та транспорт газів.

Фізіологія травлення та обміну речовин

Функції шлунково-кишкового тракту. Загальні принципи регуляції травлення. Травлення в порожнині рота. Травлення в шлунку. Травлення в тонкому кишечнику. Травлення в товстому кишечнику. Механізм всмоктування. Всмоктування білків. Всмоктування вуглеводів. Всмоктування жирів. Всмоктування вітамінів, води та електролітів

Виділення. Функції нирок. Загальна характеристика видільних процесів. Основні функції нирок. Механізм сечоутворення та сечовиділення. Видільна функція потових залоз

9.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Анатомия и физиология человека. Под ред. В.А.Губарь., А.В.Сафьянникова М., «Медицина» 1981г.
2. Анатомія людини: підручник / Коляденко Г.І. - К.: Либідь, 2007. - 381с.
3. Кучеров Г.С., Шабатура М.Н., Давиденко Г.М. Фізіологія людини.-К.:Вища школа, 1991.
4. Герке Торстен. Спортивная анатомия.: Попурри.-2016.- 272 с.
5. Основы физиологии. Под ред. П.Стерки., М., Мир., 1984г. Статичні та статокінетичні рефлекси.
6. Фізіологія людини. –К., Вища школа. 1981.
7. Физиология. Под ред.проф. С.А.Георгиевой М., «Медицина» 1986г.
8. Физиология человека. Под ред. Н.В.Заликина. М., «Физкультура и спорт» , 1975г.
9. Физиология человека. Под ред. В.В.Васильевой М., «Физкультура и спорт», 1973г

10. Фомин Н.А. Физиология человека. - М.: Просвещение, 1982г.
11. Свиридов О.І. Анатомія людини. Під редакцією професора І.І.Бобрика К.: Вища школа, 2000.- 399 с.
12. Коляденко Г.І. Анатомія людини: Підручник.- К.: Либідь, 2001.- 384 с.
13. Липченко И.Я., Самсуев Р.А. Атлас нормальной анатомии человека. - М., 1989.
14. Нормальна анатомія: Матешук Л.Р. – Вацеба Л.Р. Навч. - метод. Посібник.- Львів: Поклик сумління, 1997.- 269 с.
- 10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ:** лекції, практичні заняття, самостійна робота.
- 11. МОВА НАВЧАННЯ:** українська.

Спортивна медицина

1. **КОД :** ОК 13.
2. **РІК НАВЧАННЯ:** 4
3. **СЕМЕСТР:** 8
4. **ЛЕКТОР:** доц. Аتماжов І.Д.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ.

Набуття гнучкого способу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових концепцій. Породження нових ідей (креативність). Здатність пропонувати рішення, що не є очевидними. Здатність застосовувати знання на практиці. Здатність ефективно розв'язувати практичні задачі використовуючи професійні знання. Здатність самостійно та відповідально приймати рішення в професійній сфері на основі аналізу та синтезу, з урахуванням критичних зауважень та на основі творчого підходу, норм загальнолюдської та професійної етики. Здатність використовувати інформацію з суміжних галузей знання та роз'яснювати її. Вміння донести власні висновки і знання та пояснення до фахівців та нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. Здатність до постійного професійного самовдосконалення. Здатність аналізувати форму і будову тіла людини у зв'язку з функціональною активністю. Здатність розкриття фізіологічних закономірностей, механізмів взаємодії органів та їх систем у життєдіяльності. з системою медичного забезпечення занять фізичною культурою зі спортивною, виховною, лікувальною, виховною направленістю. Здатність застосовувати дослідження соматоскопії та антропометрії для визначення фізичного розвитку та функціонального стану, фізичної працездатності та загальної патології; особливостей травм та захворювань, що пов'язані з заняттями фізкультурою і спортом.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: систему медичного забезпечення занять фізичними вправами зі спортивною, виховною, лікувальною, відновною спрямованістю

вміти: проводити соматоскопічне та антропометричне дослідження, визначати працездатність та загальну патологію, особливості травм та захворювань, пов'язані з заняттями фізичною культурою та спортом

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Анатомія та фізіологія людини, біомеханіка фізичних вправ, гігієна фізичного виховання

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Введення. Основи організації спортивної медицини.

Визначення поняття "Спортивна медицина". Предмет і завдання спортивної медицини.

Профілактика захворювань і травм, пов'язаних із заняттям фізкультурою і спортом.

Проблема гіпокінезії. Коротка історія розвитку спортивної медицини в Україні.

Методи дослідження осіб, що займаються фізичною культурою і спортом.

Суб'єктивне і об'єктивне дослідження. Особливості збирання аналізу. Соматоскопія.

Антропометрія. Методи оцінки фізичного розвитку і фізичної підготовленості. Методи

фізикального дослідження : пальпація, перкусія, аускультация. Методи дослідження

серцево- судинної системи. Особливості дослідження серцево-судинної системи у

спортсменів - дітей і підлітків. Дослідження апарату зовнішнього дихання. Аеробна і

анаеробна продуктивність у спортсменів. Дослідження нервової системи. Дослідження

м'язової системи у спортсменів.

Захворювання і травми у спортсменів.

Причини захворювань у спортсменів. Стан здоров'я для формування високої спортивної форми. Причини захворювань, безпосередньо не пов'язані із спортом (інфекції, отруєння, шкідливі звички, хронічні інфекції). Порівняння захворюваності спортсменів і тих, що не займаються спортом. Захворюваність і спортивна спеціалізація. Спортивні травми. Причина і профілактика. Специфіка спортивних травм в різних видах спорту. Найбільш часті спортивні травми. Хронічна мікротравма. До лікарської допомога. Реабілітаційні центри при диспансерах і клініках.

Зміст і методи лікарсько-педагогічних спостережень.

Завдання лікарсько-педагогічних спостережень (ВПН). Ознаки стомлення. Пульсометрія, вимір артеріального тиску. Фізіологічна крива уроку і тренування. Інструментальні методи дослідження. Тести з повторним додатковим навантаженням. ВПН на спортивних зборах. Лікарський контроль за фізичним станом дітей та підлітків.

Облік анатомо-фізіологічних особливостей дітей. Організація лікарського контролю за фізичним вихованням дітей. Розподіл дітей на медичні групи. Виявлення дітей з деформаціями опорно-рухового апарату. Учбова і облікова документація по лікарському контролю. Лікарський контроль на змаганнях. Вплив окремих видів спорту на організм дітей і підлітків.

Лікарський контроль за жінками, що займаються фізичною культурою і спортом. Анатомо-фізіологічні особливості жінок. Овуляторно-менструальний цикл і заняття спортом. Вплив окремих видів спорту на жіночий організм. Вагітність і спорт.

Лікарський контроль за особами середнього і літнього віку, що займаються фізичною культурою.

Анатомо-фізіологічні особливості організму середнього і літнього віку. Вплив фізичних вправ на організм. Лікарський контроль в групах здоров'я.

Відновні засоби в спорті. Лікарські засоби в спортивній медицині.

Спортивний масаж. Фізіологічна дія. Гігієна спортивного масажу. Види спортивного масажу. Водні процедури. Вплив на організм парної, лазні, сауни, душа. Фармакологічні засоби. Вітамінні препарати. Допінги і антидопінговий контроль.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Антропова Т.О. Обстеження та визначення стану здоров'я /Т.О. Антропова, А.А. Пісарєв, О.І. Колісніченко.-К.: Медицина, 2006.-352 с.
2. Бин А. Фитнесс и питание. Перевод с английского Е.Богдановой -М.:Фаир-пресс, 1999г.
3. Граевская Н.Д., Долматова Т.И. Спортивная медицина. Курс лекций и практические занятия. Часть 1 Учебное пособие. -М.: Советский спорт, 2004. -304 с.
4. Геселевич А.В. Медицинский справочник тренера. -М.: Физкультура и спорт, 1981г.
5. Журавлева А.И., Граевская Н.Д. Спортивная медицина и лечебная физкультура /Руководство.М.:Медицина, 1995.
6. Карпман В.Л. Спортивная медицина. -М.: «Физкультура и спорт», 1980.
7. Лікувальна фізкультура: навч. посіб. /Дубровський В. И.. – Москва: Владос, 2004. – 495 с.
8. Лечебная физкультура и врачебный контроль: Учебник /Под ред.В.А. Епифанова, Г.Л. Апанасенко.-М.: Медицина,1990.
9. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / В. М. Мухін. – 3-тє вид., переоб. та доп. – К. : Олімп. література, 2009. – 488 с.: іл. ISBN 978-966-870-13-8.
10. Спортивная медицина /Под ред. Дембо А.Г. -М.: «Физкультура и спорт», 1975.
11. Тихвинский С. Б., Хрущев С.В. Детская спортивная медицина. -М.: Медицина, 1980.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Біохімія з основами біохімії спорту

1. КОД : ОК 14.

2. РІК НАВЧАННЯ: 3

3. СЕМЕСТР: 6

4. ЛЕКТОР: доц. Баштовенко О.А.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: Набуття гнучкого способу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових концепцій. Породження нових ідей (креативність). Здатність пропонувати рішення, що не є очевидними. Здатність застосовувати знання на практиці. Здатність ефективно розв'язувати практичні задачі використовуючи професійні знання. Здатність самостійно та відповідально приймати рішення в професійній сфері на основі аналізу та синтезу, з урахуванням критичних зауважень та на основі творчого підходу, норм загальнолюдської та професійної етики. Здатність використовувати інформацію з суміжних галузей знання та роз'яснювати її. Вміння донести власні висновки і знання та пояснення до фахівців та нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. Здатність до постійного професійного самовдосконалення. Здатність аналізувати форму і будову тіла людини у зв'язку з функціональною активністю. Здатність розкриття біохімічних закономірностей, механізмів взаємодії органів та їх систем у життєдіяльності, фізичної працездатності та загальної патології; особливостей, що пов'язані з заняттями фізкультурою і спортом. Здатність аналізувати біохімічні метаболічні процеси людського організму, біохімічні аспекти харчування, процеси м'язових скорочень та механізмів енергоутворення, закономірностей розвитку рухових якостей, процесів стомлення, відновлення, адаптації та діагностики функціонального стану спортсменів

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: хімічні основи життєдіяльності організму, особливості обміну речовин, основи процесу адаптації, змін біохімічних процесів під час фізичного навантаження, правильної організації тренувального процесу; використання біохімічних методик для контролю за тренувальним процесом та відновними процесами після фізичних вправ.

вміти: оцінити за біохімічними показниками рівень тренуваності спортсменів, виявити рівень перенавантаження та перенапруження, та застосувати засоби відновлення. Використовувати одержані теоретичні знання для правильної організації тренувального процесу, використовувати біохімічні методики досліджень для контролю за тренувальним процесом, відновленням після фізичних вправ.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Анатомія та фізіологія людини, біомеханіка фізичних вправ, гігієна фізичного виховання.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Біохімічні основи життєдіяльності організму людини. Вступ в біохімію. Предмет, задачі та методи дослідження.

Предмет, задачі та методи дослідження. Історія розвитку біохімії. Хімічні основи життєдіяльності організму. Органічні та неорганічні сполуки.

Обмін речовин в організмі. Обмін речовин – необхідна умова існування живого організму. Катаболічні і анаболічні реакції – дві сторони обміну речовин. Види обміну речовин. Етапи розпаду поживних речовин та вилучення енергії в клітинах. Клітинні структури і їх роль в обміні речовин. Регуляція обміну речовин.

Поняття про водно-сольовий обмін. Розчини та їх значення в організмі. Кислотність та осмотичний тиск розчину. Баланс води і солей в організмі. Регуляція водно-сольового обміну.

Ферменти - біологічні каталізатори. Загальна уява про ферменти. Будова ферментів і коферментів. Форми та властивості ферментів. Механізм дії ферментів. Фактори, що впливають на дію ферментів (активатори і інгібітори). Класифікація ферментів.

Вітаміни і їх біологічне значення.

Загальна уява про вітаміни, та їх класифікація. Характеристика жиророзчинних вітамінів. Характеристика водорозчинних вітамінів. Вітаміноподібні речовини.

Біохімія вуглеводів.

Хімічний склад і біологічна роль вуглеводів. Характеристика класів вуглеводів. Внутрішньоклітинний обмін вуглеводів.

Біохімія ліпідів. Хімічний склад і біологічна роль ліпідів. Характеристика класів ліпідів. Внутрішньоклітинний обмін жирів. Порушення ліпідного обміну.

Біохімія білків. Хімічний склад і біологічна роль білків. Структурна організація білків. Обмін білків в організмі.

Інтеграція і регуляція обміну речовин – біохімічна основа процесів адаптації.

Взаємоперетворення вуглеводів жирів і білків. Регуляторні системи обміну речовин. Роль окремих тканин в інтеграції проміжного обміну.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Волков И.И., Несен Э.Н., Осипенко А.А., Корсун С.Н. Биохимия мышечной деятельности. – Киев.: Олимпийская литература, 2000.
2. Боечко Ф.Ф. Біологічна хімія. Навчальний посібник. - К.: Вища школа, 1995
3. Мохан Р., Глессон М., Гринхафф П.Л. Биохимия мышечной деятельности и физической тренировки (учебное пособие для вузов физического воспитания и спорта). – Киев. Олимпийская литература, 2001.
4. Яковлев Н.Н., Орещенко Н.И., Чаповец Н.Р. Руководство к практическим занятиям по общей биохимии спорта. – М.: Физкультура и спорт, 1973.
5. Проскурина И.К. Биохимия. – М.: Владос, 2002.
6. Rogozkin V.A. Биохимическая диагностика в спорте. – Л.: Наука, 1988.г.
7. Левицкий Д.И. Актмиозиновые системы биологической подвижности // Биохимия. - 2004. - Т.69, №11. Капилевич Л.В., Дьякова Е.Ю., Кошельская Е.В., Андреев В.И. Спортивная биохимия с основами спортивной фармакологии Учебное пособие. — Томск: ТПУ, 2011. — 152 с.
8. Михайлов С.С. Спортивная биохимия Учебник для ВУЗов и колледжей физической культуры — 2-е изд., доп. — М.: Советский спорт, 2004. — 220 с. — ISBN 5-85009-876-3.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Біомеханіка фізичних вправ та спортметрологія

1. КОД: ОК 15.

2. РІК НАВЧАННЯ: 2

3. СЕМЕСТР: 3

4. ЛЕКТОР: доц.. Баштовенко О.А.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: Набуття гнучкого способу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових концепцій. Породження нових ідей (креативність). Здатність пропонувати рішення, що не є очевидними. Здатність застосовувати знання на практиці. Здатність ефективно розв'язувати практичні задачі використовуючи професійні знання. Здатність самостійно та відповідально приймати рішення в професійній сфері на основі аналізу та синтезу, з урахуванням критичних зауважень та на основі творчого підходу, норм загальнолюдської та професійної етики. Здатність використовувати інформацію з суміжних галузей знання та роз'яснювати її. Вміння донести власні висновки і знання та пояснення до фахівців та нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. Здатність до постійного професійного самовдосконалення. Здатність аналізувати рухи тіла людини у зв'язку з функціональною активністю. Здатність розкриття біомеханічних закономірностей, механізмів взаємодії органів та їх систем у життєдіяльності, фізичної працездатності та загальної патології; особливостей, що пов'язані з заняттями фізкультурою і спортом. Здатність аналізувати біомеханічні процеси людського організму, процеси м'язових скорочень та механізмів енергоутворення,

закономірностей розвитку рухових якостей, процесів стомлення, відновлення, адаптації та діагностики функціонального стану спортсменів

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: історію зародження та основні напрямки розвитку біомеханіки як науки. Галузь застосування біомеханіки, задачі біомеханіки, теорію і методи біомеханіки, ступені вільності в біокінематичних ланцюгах; методи вимірювань і реєстрації в біомеханіці, біостатичні характеристики

тіла людини, положення рівноваги, соматотипологія та моторика людини, зміна рухової діяльності з віком;

вміти: реєструвати кінематичні та динамічні характеристики руху і аналізу рухової діяльності, проводити та аналізувати рухову діяльність; розв'язувати задачі з даної дисципліни

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Анатомія та фізіологія людини, гігієна фізичного виховання

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Методи дослідження біомеханічної системи

Предмет і методи біомеханіки. Завдання біомеханіки. Предмет і методи біомеханіки.

Об'єкт пізнання біомеханіки. Область застосування біомеханіки. Задачі біомеханіки.

Теорія і методи біомеханіки. Зародження та основні напрямки розвитку біомеханіки.

Біомеханічні методи вивчення та реєстрація рухів. Постановка завдання і методика дослідження. Реєстрація кінематичних та динамічних характеристик руху та аналіз рухової діяльності. Методи вимірювань і реєстрації в біомеханіці.

Біомеханічний аналіз рухової діяльності. Системи координат, соматична система координат. Біокінематичні та біодинамічні (часові, просторові та просторово-часові) характеристики руху тіла. Біостатичні характеристики руху тіла. Положення рівноваги.

Руховий апарат як біомеханічна система. Руховий апарат як біомеханічна система.

Біокінематичні пари та ланцюги.

Біодинаміка Біодинаміка м'язів. Особливості режимів руху біомеханічної системи, будова м'яза, механічні властивості м'язів, прояв активності та види роботи м'язів, групова взаємодія м'язів, особливості режимів руху біомеханічної системи

Система рухів у фізичних вправах та керування ними. Структура системи рухів, координація рухів, керування системою рухів, зміна системи рухів при навчанні і тренуванні. Вплив будови тіла, віку та статі на структуру руху. Біомеханічне обґрунтування фізичних вправ. Соматотипологія та моторика людини, зміна рухової діяльності з віком, статеві особливості структури рухів.

Теоретичні основи спортивної метрології

Спортивна метрологія як предмет. Основні термінологічні поняття та визначення метрології. Одиниці системи СІ. Керування процесом підготовки спортсменів. Центральні і периферійні детермінанти спеціальної працездатності. М'язова сила і потужність. Джерела хімічної енергії. Використання енергетичних систем в умовах фізичного навантаження.

Основи теорії вимірів. Метрологічне забезпечення вимірів у спорті. Шкали вимірів.

Шкала порядку. Шкала інтервалів. Шкала відносин. Точність вимірів. Основні поняття.

Систематичні та випадкові помилки вимірів. Абсолютні та відносні помилки вимірів.

Основи теорії тестів. Основні поняття і вимоги до тестів. Стандартизація вимірювальних процедур. Надійність тестів. Основні поняття теорії надійності. Стабільність тестів.

Узгодженість тестів. Еквівалентність тестів. Інформативність тестів.

Основи теорії оцінок. Основні поняття. Вибір і обґрунтування критеріїв оцінювання.

Застосування шкал оцінок у практиці. Стандартна шкала. Перцентильна шкала. Шкала

ГЦОЛИФКа. Таблиці балів по видах спорту. Норми. Різновиди норм. Методи кількісної оцінки якісних показників. Основні поняття кваліметрії. Метод експертних оцінок. Добір експертів.

Тестовий контроль фізичного стану спортсменів (практикум)

Визначення фізіологічного стану спортсмена на основі тестів ФП-170, Гарвардського степ-тесту, максимального споживання кисню (МСК). Фізіологічне відображення фізичної підготовленості. Теоретичні відомості про тести. Методика виконання тестів.

Метрологічні основи контролю за фізичним станом спортсменів

Контроль спортивної діяльності Контроль за фізичною підготовленістю спортсмена.

Контроль за швидкісними якостями. Контроль за силовими якостями. Контроль за рівнем розвитку витривалості. Контроль за гнучкістю. Контроль за спритністю.

Метрологічні основи добору в спорті. Добір дітей для занять визначеним видом спорту.

Добір спортсменів для комплектування команд. Добір спортсменів до збірних команд.

Фізіологічні резерви організму людини. Генетична та фенотипічна зумовленість зростання функціональних резервів. Використання фізіологічних показників рівня здоров'я при дозуванні фізичних навантажень. Фізіологічні основи нормування інтенсивності фізичних навантажень.

9.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Біомеханіка спорту: Навч. посібн.: А.М. Лапутін, В.В. Гамалій, О.А. Архипов, В.О. Кашуба, М.О. Носко, Т.О. Хабінець / За заг. ред. А.М. Лапутіна. – К.: Олімпійська література, 2001. – 319 с.
2. Біомеханіка спорту: навч. посіб. /Лапутін А.М. – К.: Олім. літ., 2005.– 320 с.
3. Архипов О. Біомеханічний аналіз: Талком, 2017.- 242 с.
4. Эверетт Ааберг. Мышечная механика: Попурри.-2014.-224с.
5. Козлов И.М. Практикум по биомеханике. – М.: Физкультура и спорт. – 1980.
6. Конспективний курс з біомеханіки: Навчальний посібник / Укл. С.В. Мединський. – Чернівці: Рута, 2004. – 134 с.
7. Хмельницька І.В. Біомеханічний відеокомп'ютерний аналіз спортивних рухів: Метод. посібн. – К.: Наук. світ, 2000. – 56 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Гігієна фізичного виховання

1. КОД : ОК 16.

2. РІК НАВЧАННЯ: 1

3. СЕМЕСТР: 2

4. ЛЕКТОР: доц.. Баштовенко О.А.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: Набуття гнучкого способу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових концепцій. Породження нових ідей (креативність). Здатність пропонувати рішення, що не є очевидними. Здатність застосовувати знання на практиці. Здатність ефективно розв'язувати практичні задачі використовуючи професійні знання.. Здатність самостійно та відповідально приймати рішення в професійній сфері на основі аналізу та синтезу, з урахуванням критичних зауважень та на основі творчого підходу, норм загальнолюдської та професійної етики. Здатність використовувати інформацію з суміжних галузей знання та роз'яснювати її. Вміння донести власні висновки і знання та пояснення до фахівців та нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються. Здатність до постійного професійного самовдосконалення. Здатність аналізувати гігієнічні чинники у зв'язку з функціональною активністю. Здатність розкриття природних закономірностей, механізмів взаємодії оточуючого середовища та його чинників у життєдіяльності, фізичній працездатності та загальному здоров'язбереженні. Здатність аналізувати оздоровчі процеси для людського організму.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: гігієнічні фактори оточуючого середовища, основи та принципи загартування, засоби гігієни фізичної культури і спорту. Гігієну фізичної культури школяра

вміти: оцінити мікрокліматичні чинники житлових і спортивних споруд; оцінити органолептичні властивості води; оцінити природне і штучне освітлення розрахунковим методом; розрахувати енергетичну цінність харчових продуктів; розрахувати кратність повітрообміну у приміщенні; використовувати гігієнічні засоби та природні чинники в усіх формах оздоровчої та фізкультурно-масової роботи.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Філософія, анатомія та фізіологія людини.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Загальна гігієна. Предмет і завдання гігієни. Гігієна фізичної культури і спорту. Предмет і завдання гігієни. Основні проблеми гігієни дітей та підлітків. Оздоровче тренування. Показання та протипоказання до оздоровчого тренування. Принципи та методи оздоровчого тренування. Основні завдання гігієни фізичної культури і спорту.

Епідеміологічні фактори зовнішнього середовища.

Особливості інфекційних захворювань. Умови розвитку інфекційних хвороб.

Джерело інфекції. Шляхи руху інфекції. Шлункові інфекції, дихальні інфекції, інфекції, що передаються статевим шляхом. Боротьба з інфекційними хворобами.

Гігієна повітря. Вплив повітря на організм людини. Фізичні властивості повітря. Хімічні властивості повітря. Фактори, що впливають на забруднення повітря. Контроль за чистотою повітря.

Гігієна води і ґрунту. Фізіологічне і гігієнічне значення води. Хімічний склад води. Вплив води на організм людини. Очищення та обеззараження води. Основи гігієни ґрунту. Властивості ґрунтів. Вимоги до відкритих спортивних майданчиків.

Особиста гігієна спортсмена. Гігієна спортивного одягу і взуття. Раціональний розпорядок дня. Догляд за тілом. Гігієна статевого життя спортсмена. Харчування спортсменів.

Фізіолого-гігієнічні основи навчально-виховної роботи в школі.

Працездатність дітей та підлітків. Поняття про шкільну зрілість. Втома, перевтома, профілактика. Гігієнічна організація уроку. Гігієна читання та сну. Гігієна рухової активності в школі, норми рухової активності.

Гігієнічне забезпечення окремих видів діяльності. Гігієнічні основи загартування.

Фізіологічна сутність загартування. Використання природних факторів у процесі загартування. Гігієнічні принципи загартування. Загартування в спортивній практиці.

Загальні гігієнічні основи спортивних споруд. Види спортивних споруд. Характеристика відкритих спортивних споруд. Криті спортивні споруди. Санітарний режим в спортивних залах.

Гігієна харчування. Фізіологічні основи раціонального харчування. Норми та вимоги до організації харчування в різні періоди життя. Калорійність та біологічна цінність основних харчових продуктів. Наслідки порушення харчування.

Гігієнічне забезпечення в окремих видах спорту. Загальні положення гігієнічного забезпечення спортивної підготовки. Загальна гігієнічна характеристика тренування.

Індивідуальні особливості спортсменів. Гігієнічні принципи тренування. Організація тренування та змагання. Гігієнічне забезпечення ігрових видів спорту. Гігієнічне забезпечення легкої атлетики, одноборств.

Гігієна фізичних вправ для людей середнього і похилого віку. Вікові зміни під час старіння. Роль фізичних вправ в попередженні передчасного старіння. Форми і методи занять фізичною культурою для людей середнього та похилого віку.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Гигиена физической культуры и спорта/под. ред. В.А. Маргозина, О.Н. Семеновой, Е.Е. Ачкасова.-Санкт-Петербург: Спец. Лит.-2013.-113 с.
2. Коваль В.И., Родионова Т.А. Гигиена физического воспитания и спорта: Academia.-2013.-320 с. ISBN 978-5-7695-9766-4
3. Дубровский В.И., Рахмание Ю.А., Разумов А.Н. Экогигиена физической культуры и спорта: Владос.-2008.-552 с.

4. Артюнина Г.П. Основы медицинских знаний/Г.П. Артюнина, С.А. Игнаткова.-К.: Гаудеамус, 2008.-304 с.
5. Валецька Р.О. Основы медичних знань/Р.О. Валецька.-Луцьк:Волинськ обл. друкарня, 2008.-224 с.
6. Лаптев А. П., Полиевский С. А. Гигиена: Учеб. для ин-тов и техникумов физ. культуры. — М.: ФиС, 1990. — 368 с.
7. Стратійчук Н.А., Козік Н.М. Гігієна. Лабораторний практикум. Навчальний посібник. Чернівці: “Рута”, 2005 – 108 с.
10. **ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ:** лекції, практичні заняття, самостійна робота.
11. **МОВА НАВЧАННЯ:** українська

Спортивні споруди та обладнання

1. **КОД :** ОК 17.
2. **РІК НАВЧАННЯ:** 1
3. **СЕМЕСТР:** 2
4. **ЛЕКТОР:** викладач Мельничук І.П.
5. **КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ** Набуття гнучкого способу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв’язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових концепцій. Породження нових ідей (креативність). Здатність пропонувати рішення, що не є очевидними. Здатність застосовувати знання на практиці. Здатність ефективно розв’язувати практичні задачі використовуючи професійні знання.. Здатність самостійно та відповідально приймати рішення в професійній сфері на основі аналізу та синтезу, з урахуванням критичних зауважень та на основі творчого підходу, норм загальнолюдської та професійної етики. Здатність використовувати інформацію з суміжних галузей знання та роз’яснювати її. Вміння донести власні висновки і знання та пояснення до фахівців та нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. Здатність до постійного професійного самовдосконалення. Розуміння загальних основ проектування, будівництва, ремонту та експлуатації спортивних споруд, призначених для занять спортом, масових фізкультурно- оздоровчих заходів за місцем проживання, в навчальних закладах, спортивних клубах, у місцях відпочинку тощо.

6.РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: теоретичні і методичні відомості про криті та площинні спортивні споруди; організацію фізичної культури і спорту на спортивній споруді; спеціальну термінологію фізкультурно-спортивної галузі, зокрема термінологію спортивних споруд. основні форми і методи організації спортивно-масової та спортивно-оздоровчої роботи в таборах відпочинку; методичні принципи підготовки та проведення масових фізкультурних і спортивних заходів: конкурсів, змагань, естафет, товариських зустрічей, спартакіад, спортивних ігор; теорію і методику застосування фізичної культури для збереження стану здоров’я; правила організації безпечного перебування дітей в спортивно-оздоровчих таборах;

вміти: вибирати відповідні місця занять фізичними вправами, правильно і ефективно експлуатувати різноманітні фізкультурно-спортивні споруди; забезпечувати безпеку спортсменів та глядачів на спортивних об’єктах; володіти навичками роботи з проектною та нормативно-технічною документацією. Планувати та проводити облік роботи з фізичного виховання в таборах відпочинку; здійснювати педагогічний контроль за здоров’ям дітей і спортсменів під час заняття фізичною культурою в таборах відпочинку; вміти визначити щільність фізичного навантаження та психоемоційного напруження (настрою) при проведенні спортивно- оздоровчих заходів; організувати спортивно-масові та спортивно-оздоровчі заходи в таборах відпочинку; підготувати та провести спортивні конкурси, змагання, естафети, товариські зустрічі, спартакіади, спортивні ігр.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень .

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Загальні основи фізкультурно-спортивних споруд

Фізкультурно-спортивні споруди як необхідна умова забезпечення занять різними видами фізкультурно-спортивної діяльності. Предмет курсу «Спортивні споруди та обладнання» та його міждисциплінарний характер. Мета та завдання курсу. Матеріальні засоби забезпечення системи фізичного виховання та спорту. Фактори, що визначають діяльність ФСС. Законодавчі документи, що регламентують діяльність ФСС. Принципи класифікації ФСС. Характеристика основних площинних та критих спортивних споруд. Вимоги до місць занять фізичною культурою і спортом при будівництві площинних спортивних споруд. Основні поняття про конструкції критих спортивних споруд, що визначають безпеку та комфорт їх експлуатації. Вимоги до конструктивних елементів будівель (даху, стін, підлоги) спортивних споруд. Коротка історія розвитку спортивних споруд.

Основи проектування, будівництва та експлуатації спортивних споруд.

Основні та допоміжні споруди, їх значення у діяльності спортивних споруд. Проект – основний документ у будівництві спортивної споруди. Основні нормативні документи при проектуванні критих та площинних спортивних споруд. Юридичні особи, що здійснюють будівництво спортивної споруди. Порядок введення в експлуатацію спортивних споруд. Експлуатація спортивних споруд. Профілактичний огляд, поточний та капітальний ремонт споруд. Паспорт спортивної споруди..

Міська мережа спортивних споруд та основи менеджменту фізкультурно- спортивних споруд. Мікрорайонні, районні, міжрайонні та міські спортивні споруди. Методика визначення кількості спортивних споруд по видах спорту для населеного пункту. Норми площ на 1000 мешканців у розрахунках площ спортивних споруд. Одночасна та загальна пропускна здатність спортивної споруди. Методи фінансово-господарської діяльності при експлуатації спортивної споруди. Кошторисне фінансування ФСС. Часткове введення платних фізкультурно-спортивних послуг (задача спорт. споруди в оренду, платні абонементні відвідування, платні спортивні секції). Повне самофінансування спортивної споруди.

Характеристика основних площинних і критих спортивних споруд

Спеціалізовані спортивні споруди для легкої атлетики. Спеціалізовані спортивні споруди для ігрових видів спорту. Спеціалізовані спортивні споруди для водних та зимових видів спорту. Загальна характеристика споруд для водних видів спорту. Характеристика основних критих спортивних споруд. Спортивні зали. Спеціалізовані спортивні споруди для стрілецьких видів спорту. Облаштування місць для проведення навчально-тренувального процесу та змагань зі стрільби з лука, кульової стрільби. Фізкультурно-спортивні споруди загальнодержавної системи освіти та у царині нової соціальної політики.

Вимоги техніки безпеки до місць проведення навчального процесу з фізичного виховання у ЗНЗ. Спортивний інвентар та обладнання для забезпечення процесу фізичного виховання у ЗНЗ. Методика випробування гімнастичних приладів спортивних залів ЗНЗ. Набір медикаментів, перев'язувальних засобів і приладів для аптечки спортивного залу ЗНЗ.Облаштування шкільного фізкультурно-спортивного комплексу. Облаштування місць для легкоатлетичних видів фізичних вправ школярів. Облаштування місць для спортивних ігор. Облаштування місць для занять гімнастикою. Облаштування місць для занять плаванням та лижною підготовкою. Споруди та обладнання для забезпечення фізкультурно- спортивної роботи у ВНЗ.

Нова соціальна та технічна політика у будівництві спортивних споруд. Законодавчі основи необхідності врахування потреб інвалідів та маломобільних груп населення при проектуванні та будівництві спортивних споруд. Типова інструкція щодо забезпечення пересування інвалідів на візках у проектах спортивних споруд.

9.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бурлаков И.Р., Неминуший Г.П. Специализированные сооружения для легкой атлетики: Учебное пособие. – М.: «СпортАкадемПресс», 2001. – 116 с. (Спортивные сооружения и оборудование).
2. Легка атлетика: Правила змагань. – К: Поліграфічний центр «Технопрінт», 2001. – 99 с.
3. Бурлаков И.Р., Неминуший Г.П. Специализированные сооружения для водних видів спорту: Учебное пособие. – М.: «СпортАкадемПресс», 2002. – 286 с. (Спортивные сооружения и оборудование).
4. Збірник нормативно-правових актів з питань ліцензування фізкультурно-оздоровчої діяльності в Україні. – К., 2001. – 345 с.
5. Спортивні споруди та обладнання: навч. посібник / уклад.: Безверхня Г.В., Комар В.П., Вакарчук М.М. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2014. – 172 с
- 10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ:** лекції, практичні заняття, самостійна робота.
- 11. МОВА НАВЧАННЯ:** українська.

Технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності

1. КОД: ОК 18

2. РІК НАВЧАННЯ: четвертий

3. СЕМЕСТР: 8

4. ЛЕКТОР: к.ф.н., доц. Ярчук Г.В.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації на основі креативності; здатність розуміти стратегію сталого розвитку людства; здатність освоювати та вдосконалювати рухові уміння і навички з різних видів рухової активності та підтримувати загальний рівень фізичної активності і здоров'я. Створення умов для задоволення потреб кожного громадянина України у підвищенні рівня здоров'я, фізичного та духовного розвитку; виховання у населення України активної соціальної орієнтації на здоровий спосіб життя; розбудова фізкультурно-спортивного руху в з орієнтацій населення урахуванням змін в усіх сферах суспільного життя та ціннісних.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: значення оздоровчо-рекреаційної рухової активності у збереженні та зміцненні здоров'я людини, принципи її реалізації в системі оздоровлення населення; особливості розвитку рухів та проявів рухової активності в різні вікові періоди; специфіку та оздоровче спрямування різних видів оздоровчо-рекреаційної рухової активності; нормативи оздоровчо-рекреаційної рухової активності для занять із особами різного віку; правила та особливості проведення фізкультурних занять аеробної спрямованості, занять із фітнесу та оздоровчої гімнастики, рухливих ігор з урахуванням психологічних і фізіологічних чинників, стану здоров'я осіб різних вікових категорій.

вміти: визначати рухову активність людини за допомогою застосування різних методів; нормувати оздоровчо-рекреаційну рухову активність для різних категорій населення; підбирати форми організації оздоровчо-рекреаційних фізкультурних занять залежно від їхніх завдань та контингенту тих, хто займається; проводити оздоровчо-рекреаційні фізкультурні заняття різних видів; адекватно дозувати рухову активність і фізичні навантаження з огляду на закономірності їхнього впливу на організм тих, хто займається.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Загальна педагогіка; психологія, теорія та методика фізичного виховання, вступ до спеціальності з основами наукових досліджень, анатомія людини.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Поняття здоров'я, фізичної рекреації та оздоровчо-рекреаційної рухової активності. Поняття і показники здоров'я людини; чинники, які на нього впливають. Фізична рекреація, її значення в житті людини. Роль оздоровчо-рекреаційної рухової активності у збереженні і зміцненні здоров'я людини. Характеристика основних потреб організму в оздоровчо-рекреаційній руховій активності. Вплив спеціально організованої рухової активності на стан здоров'я людини.

Принципи реалізації спеціально організованої оздоровчо-рекреаційної рухової активності в системі оздоровлення населення. Особливості розвитку рухів та проявів рухової активності в різні вікові періоди. Особливості розвитку рухів дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Особливості розвитку рухів підлітків та юнаків середнього і старшого шкільного віку. Особливості проявів рухової активності у зрілому та літньому віці. Методи визначення рухової активності. Загальна характеристика методів визначення рухової активності. Методика хронометражу. Методи визначення рухової активності за добовими енерговитратами.

Норми оздоровчо-рекреаційної рухової активності для різних категорій населення. Норми оздоровчо-рекреаційної рухової активності для дітей і підлітків. Норми оздоровчо-рекреаційної рухової активності для дорослих. Вимірювання шкірно-жирових складок за допомогою каліпера. Вивчення основ техніки роботи з каліпером. Обчислення середнього показника об'єму жирової маси в чоловіків та жінок. Ведення щоденника з метою визначення рухової активності людини. Загальні правила ведення щоденника. Оформлення щоденника. Застосування методів опитування для визначення рухової активності людини протягом доби. Складення енергетичної характеристики окремих видів фізичних вправ. Складення енергетичної характеристики оздоровчої ходьби з визначеною швидкістю. Складення енергетичної характеристики оздоровчого бігу з визначеною швидкістю. Використання датчиків руху для реєстрації механічних аспектів рухової діяльності. Використання педометрів для реєстрації механічних аспектів рухової діяльності. Використання крокомірів. Оформлення номограми для визначення пульсового режиму при навантаженні конкретної тривалості для осіб з різним рівнем фізичного стану. Визначення частоти серцевих скорочень. Визначення тривалості фізичних навантажень людини залежно від рівня фізичного стану. Для реєстрації механічних аспектів рухової діяльності. Використання акселерометрів для реєстрації механічних аспектів рухової діяльності. Оцінювання достатності чи недостатності спеціально організованої рухової активності осіб різних вікових груп. Оцінювання часових витрат на здійснення рухів різної інтенсивності. Класифікація видів рухової діяльності за співвідношенням обміну речовин до рівня основного обміну.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Аэробика. Теория и методика проведения занятий: Учебное пособие для студентов вузов физической культуры / Под ред. Е. Б. Мякинченко и М. П. Шестакова. – М.: СпортАкадемПресс, 2002. – 304 с.
2. Вильчковский Э. С. Физическое воспитание школьников / Э. С. Вильчковский. – М.: Логос, 2002. – 168 с.
3. Єфімова Н. Г. Методика проведення рухливих ігор / Н. Г. Єфімова. – К.: Радянська школа, 1990. – 104 с.
4. Кругляк О. Я. Рухливі ігри та естафети в школі: Методичний посібник / О. Я. Кругляк. – Тернопіль: "Підручники та Посібники", 2002. – 80 с.
5. Круцевич Т. Ю. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення: Навчальний посібник / Т. Ю. Круцевич, Г. В. Безверхня. – К.: Олімпійська література, 2010. – 248 с.

6. Оптимальная двигательная активность: Учебно-методическое пособие для вузов / Сост.: И. В. Рубцова, Т. В. Кубышкина, Е. В. Алаторцева, Я. В. Готовцева. – Воронеж, 2007.
7. Тимошенко О. В. Основи теорії та методики викладання спортивних і рухливих ігор: Навчально-методичний посібник / О. В. Тимошенко, Р. М. Мішаровський, В. Я. Махов. – К.: Нац. пед. ун-т ім. М. Драгоманова, 2003. – 213 с.
8. Фізична рекреація: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту / Є. Н. Приступа, О. М. Жданова, О. М. Линець та інші; за наук. ред. Є. Н. Приступи. – Дрогобич: Коло, 2010. – 243 с.
9. Чехихина В. В. Физическая культура и здоровый образ жизни студенческой молодежи: Учебное пособие / В. В. Чехихина. – М.: Союз, 2000. – 250 с.
- 10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ:** Лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
- 11. МОВА НАВЧАННЯ:** українська.

Вибіркові компоненти

Професійні вибіркові дисципліни (за вибором факультету)

Фізіологічні основи фізичного виховання та спорту

1. **КОД:** ВБ 2.1.
2. **РІК НАВЧАННЯ:** 3
3. **СЕМЕСТР:** 5
4. **ЛЕКТОР:** доц. Баштовенко О.А..
5. **КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:** Набуття гнучкого способу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових концепцій. Породження нових ідей (креативність). Здатність пропонувати рішення, що не є очевидними. Здатність застосовувати знання на практиці. Здатність ефективно розв'язувати практичні задачі використовуючи професійні знання.. Здатність самостійно та відповідально приймати рішення в професійній сфері на основі аналізу та синтезу, з урахуванням критичних зауважень та на основі творчого підходу, норм загальнолюдської та професійної етики. Здатність використовувати інформацію з суміжних галузей знання та роз'яснювати її. Вміння донести власні висновки і знання та пояснення до фахівців та нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. Здатність до постійного професійного самовдосконалення. Здатність до формування системних знань відносно фізіологічної характеристики станів організму, формування рухових навичок та адаптаційних процесів щодо навантаження організму.
6. **РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:**
знати: закономірності фізіологічного функціонування тіла людини, його органів і систем, взаємодії форми і функції в умовах фізичного навантаження
вміти: контролювати належний фізичний розвиток школярів, застосовувати набуті знання у вивченні курсів: методики фізичного виховання, гігієни, сформувані уяву та розуміння фізіологічних механізмів відновних процесів та вміти запобігати травматичним ситуаціям. Вміти практично застосовувати набуті знання у різних видах фізкультурно-масової роботи та спортивному удосконаленні.
7. **ПРЕРЕКВІЗИТ:** Анатомія та фізіологія людини, гігієна фізичного виховання та спорту, біохімія з основами біохімії спорту
8. **ЗМІСТ КУРСУ:**
Фізіологічна характеристика станів організму
Вступ до предмету «Фізіологічні основи фізичного виховання та спорту»
Основи фізіологічної класифікації фізичних вправ. Стандартні циклічні рухи.

Стандартні ациклічні рухи. Ситуаційні рухи. Фізіологічна характеристика станів організму. Передстартовий стан. Розминка. Вхідження. Стійкий стан.

Фізіологічна характеристика втоми. Теорії втоми та біологічне значення втоми. Основні показники втоми. Первинні, вторинні прояви втоми. Ознаки втоми при різних видах діяльності та при фізичних навантаженнях різного характеру та потужності. Фізіологічна характеристика процесів відновлення.

Структура, фази та особливості відновного процесу. Показники відновлення працездатності. Засоби відновлення та механізми прискорення відновних процесів.

Фізіологічні механізми формування рухових навичок та розвитку рухових якостей.

Сенсорні та ефекторні компоненти рухової навички. Стереотипність та мінливість рухової навички. Екстарополяція рухових навичок. Автоматизація рухів. Фізіологічна характеристика розвитку та прояву рухових якостей – сили, витривалості та швидкості.

Адаптаційні можливості організму спортсмену.

Адаптаційні можливості організму спортсмену до тренувальних навантажень. Термінова та довготривала адаптація. Механізм адаптації. Поняття резистентності.

Фізіологічна основа натренованості. Анаеробні та аеробні можливості організму.

Фізіологічне обґрунтування принципів спортивного тренування. Фізіологічні механізми розвитку тренуваності. Механізм формування функціональних систем. Психофізіологічні основи формування функціональних систем.

Динаміка спортивної працездатності в особливих умовах навколишнього середовища.

Вплив на організм зниженого атмосферного тиску. Поняття про біологічні ритми.

Ритмічні зміни функціональної активності організму.

Фізіологічні механізми адаптації до фізичних навантажень. Фізіологічні механізми

адаптації до фізичних навантажень організму людей різного віку. Фізіологічні резерви

організму. Фізіологічні основи натренованості організму жінок. Фізіологічні основи

тренування юних спортсменів. Фізіологічне обґрунтування застосування масових

оздоровчих форм фізичного виховання та видів спорту для людей старшого і похилого віку.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Антропова Т.О. Обстеження та визначення стану здоров'я /Т.О. Антропова, А.А. Пісарєв, О.І. Колісниченко.-К.: Медицина, 2006.-352 с.
2. Коц Я.М. Спортивная физиология. - М: Физкультура и спорт. 1986 г.
3. Свиридов О.І. Анатомія людини. Під редакцією професора І.І.Бобрика К.: Вища школа, 2000.- 399 с.
4. Солодков А.С., Сологуб Е.Б. Физиология человека. Общая. Спортивная. Возрастная. - Москва: Терра-Спорт, Олимпия Пресс, 2001. - 520 с.
5. Смирнов В.М., Дубровский В.И. Физиология физического воспитания и спорта
6. Учеб. для студ. сред. и высш. учебных заведений. — М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2002. — 608 с.
7. Солодков А.С., Сологуб Е.Б. Физиология человека. Общая. Спортивная. Возрастная. - Москва: Терра-Спорт, Олимпия Пресс, 2001. - 520 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Організація та методика роботи в ОСОТ

1. **КОД:** ВБ 2.2
2. **РІК НАВЧАННЯ:** 1
3. **СЕМЕСТР:** 2
4. **ЛЕКТОР:** викладач Мельничук І.П.
5. **КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ** Набуття гнучкого

способу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових концепцій. Породження нових ідей (креативність). Здатність пропонувати рішення, що не є очевидними. Здатність застосовувати знання на практиці. Здатність ефективно розв'язувати практичні задачі використовуючи професійні знання. Здатність самостійно та відповідально приймати рішення в професійній сфері на основі аналізу та синтезу, з урахуванням критичних зауважень та на основі творчого підходу, норм загальнолюдської та професійної етики. Здатність використовувати інформацію з суміжних галузей знання та роз'яснювати її. Вміння донести власні висновки і знання та пояснення до фахівців та нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. Здатність до постійного професійного самовдосконалення. Розуміння загальних основ проектування, будівництва, ремонту та експлуатації спортивних споруд, призначених для занять спортом, масових фізкультурно-оздоровчих заходів за місцем проживання, в навчальних закладах, спортивних клубах, у місцях відпочинку тощо. Здатність організації спортивно-оздоровчої роботи в таборах відпочинку; оволодіння елементарними навичками проведення педагогічного контролю за здоров'ям дітей і спортсменів при проведенні спортивно-оздоровчих процедур.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: теоретичні і методичні відомості про криті та площинні спортивні споруди; організацію фізичної культури і спорту на спортивній споруді; спеціальну термінологію фізкультурно-спортивної галузі, зокрема термінологію спортивних споруд. основні форми і методи організації спортивно-масової та спортивно-оздоровчої роботи в таборах відпочинку; методичні принципи підготовки та проведення масових фізкультурних і спортивних заходів: конкурсів, змагань, естафет, товариських зустрічей, спартакіад, спортивних ігор; теорію і методику застосування фізичної культури для збереження стану здоров'я; правила організації безпечного перебування дітей в спортивно-оздоровчих таборах;

вміти: вибирати відповідні місця занять фізичними вправами, правильно і ефективно експлуатувати різноманітні фізкультурно-спортивні споруди; забезпечувати безпеку спортсменів та глядачів на спортивних об'єктах; володіти навичками роботи з проектною та нормативно-технічною документацією. Планувати та проводити облік роботи з фізичного виховання в таборах відпочинку; здійснювати педагогічний контроль за здоров'ям дітей і спортсменів під час заняття фізичною культурою в таборах відпочинку; вміти визначити щільність фізичного навантаження та психоемоційного напруження (настрою) при проведенні спортивно-оздоровчих заходів; організовувати спортивно-масові та спортивно-оздоровчі заходи в таборах відпочинку; підготувати та провести спортивні конкурси, змагання, естафети, товариські зустрічі, спартакіади, спортивні ігри.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень .

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Вимоги техніки безпеки до місць проведення навчального процесу з фізичного виховання у ЗНЗ. Спортивний інвентар та обладнання для забезпечення процесу плаванням та лижною підготовкою. Споруди та обладнання для забезпечення фізкультурно-спортивної роботи у ВНЗ.

Нова соціальна та технічна політика у будівництві спортивних споруд. Законодавчі основи необхідності врахування потреб інвалідів та маломобільних груп населення при проектуванні та будівництві спортивних споруд. Типова інструкція щодо забезпечення пересування інвалідів на візках у проектах спортивних споруд.

Організація, методика роботи та фізичного виховання у ЗНЗ. Методика випробування гімнастичних приладів спортивних залів ЗНЗ. Набір медикаментів, перев'язувальних засобів і приладів для аптечки спортивного залу ЗНЗ. Облаштування шкільного фізкультурно-спортивного комплексу. Облаштування місць для легкоатлетичних видів фізичних вправ школярів. Облаштування місць для спортивних ігор. Облаштування місць для занять гімнастикою. Облаштування місць для занять проведення навчально-тренувальних занять в СОТ.

Загальна організація в СОТ. Безпосередня організація навчального процесу в СОТ.

Порядок складання розкладу навчально-тренувальних занять (зборів), режим дня в СОТ
Обов'язки посадових осіб при підготовці до навчально-тренувальних занять (зборам) та
ОСОТ. Фінансово-оздоровча діяльність оздоровчого табору. Управління оздоровчим
табором. Навчально-виховна та спортивно - масова робота в СОТ. Навчальна робота в
СОТ. Виховна робота в СОТ. Туристично- краєзнавча робота. Особливості організації
туристичної роботи в оздоровчих таборах. Туризм, походи, екскурсії. Нормативи і допуск
до туристичних походів та екскурсій. Медичні застереження для участі у туристичному
поході. Гігієнічні вимоги до організації і проведення туристичного походу.
Спортивно-масова робота. Фізкультурно-спортивна діяльність у таборі. Фізичне
виховання і оздоровчі заходи в. Планування фізкультурно-оздоровчої роботи. Обов'язки
посадових осіб.

Матеріально - технічне забезпечення та заходи безпеки при навчально-тренувальних заняттях
СОТ. Організація харчування, побуту та матеріально-технічного забезпечення учасників
зборів в СОТ. Дії адміністрації СОТ, викладачів (інструкторів) та студентів у випадках
надзвичайних обставин та надання долікарняної медичної допомоги потерпілим.

Забезпечення безпеки життя і діяльності людей, під час їхнього перебування
в оздоровчому таборі. Травматизм в оздоровчому таборі: причини, профілактика. Основні
причини нещасних випадків на воді. Правила пожежної безпеки. Надання першої
медичної допомоги.

9.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бурлаков И.Р., Неминуший Г.П. Специализированные сооружения для легкой атлетики: Учебное пособие. – М.: «СпортАкадемПресс», 2001. – 116 с. (Спортивные сооружения и оборудование).
2. Легкая атлетика: Правила змагань. – К: Поліграфічний центр «Технопрінт», 2001. – 99 с.
3. Бурлаков И.Р., Неминуший Г.П. Специализированные сооружения для водных видов спорта: Учебное пособие. – М.: «СпортАкадемПресс», 2002. – 286 с. (Спортивные сооружения и оборудование).
4. Методика роботи в літньому оздоровчому таборі / За ред. Є.І. Коваленка. – К., 1997.
5. Педагогіка табірної зміни: Методичні рекомендації для студентів-практикантів, викладачів-методистів, педагогічних працівників ЛОТ. – Ніжин, 1991.
6. Пенішкевич Д.І., Платаш Л.Б., Шоліна Т.В. Методика організації табірної зміни: Навчально-методичний посібник. – Чернівці: Рута, 2004. – 160 с.
7. Солова В.М. Педагогіка літнього оздоровчого табору: Методичні рекомендації. – Ніжин, 2000.
8. Трушкин А.Г. Физкультурно-оздоровительная работа в летних лагерях. – Москва – Ростов-на-Дону: МарТ, 2006. – 199 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Історія фізичної культури та олімпійського спорту

1. КОД : ВБ 2.3

2. РІК НАВЧАННЯ: 1

3. СЕМЕСТР: 2

4. ЛЕКТОР: викладач Мунтян Х.М.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Здатність оцінювати проблеми, потреби, специфічні особливості у галузі фізичної культури та спорту. Здатність розробляти шляхи подолання проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення. Здатність усвідомлювати історію фізичної культури і спорту як складову частину світової та вітчизняної культури. Здатність розвивати професійну самосвідомість; виховання морально-етичних та ідейно-патріотичних переконань фахівця, причетності до світової історичної

спадщини та національних традицій в галузі фізичної культури і спорту; прищеплення вмінь використовувати набуті знання у розв'язанні освітньо-виховних завдань навчально-виховного процесу у практичній педагогічній та тренерській діяльності.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: виникнення та еволюцію засобів, форм, методів, принципів фізичного виховання у контексті суспільно-історичного розвитку людства; основні підходи до періодизації історії світової та вітчизняної фізичної культури; умови виникнення, характеристику етапів, основні тенденції і проблеми спортивного (міжнародного та українського) руху в ХХ ст.;
вміти: правильно використовувати терміни і поняття що стосуються фізичної культури, критично осмислювати історіографічну та джерельну базу дослідження історії фізичної культури.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ Філософія, вступ до спеціальності, історія України

9. ЗМІСТ КУРСУ:

Всесвітня історія фізичної культури і спорту. Вступ, значення, зміст та завдання предмету. Основний термінологічний апарат та його еволюція. Структура курсу, його зв'язок з іншими предметами. Основні терміни і поняття дисципліни та еволюція їх розвитку. Теорії походження фізичних вправ та ігор. Фізична культура Стародавнього світу. Зародження педагогічних теорій фізичного виховання. Фізичне виховання в житті Стародавньої Греції. Фізична культура Стародавнього Риму. Зміст грецької (античної) гімнастики. Фізична культура епохи середньовіччя та періоду виникнення феодалізму. Фізична культура у середні віки. Лицарська система фізичного виховання. Фізична культура у період виникнення феодалізму.

Теоретичні основи фізичного виховання нового часу. Місце фізичного виховання у школах нового типу. Національні системи фізичного виховання на початку ХІХ ст. Німецька система гімнастики. Шведська система гімнастики. Французька система гімнастики. Особливості розвитку спорту нового часу. Формування шкільного фізичного виховання нового часу, заснованого на спортивній та ігровій діяльності. Англійська система фізичного виховання. Історія фізичної культури та спорту в Україні. Витоки фізичної культури в Україні. Зародження фізичної культури на українських землях у період первіснообщинного ладу. Фізична культура землеробсько-скотарських племен трипільської культури. Фізична культура та спорт в Україні ХІХ-ХХ століття. Історичні передумови розвитку спортивного руху в Україні. Розвиток фізичної культури у Східній Україні у ХІХ-ХХ ст. Розвиток фізичної культури в Західній Україні (кінець ХІХ-30-ті роки ХХ століття). Розвиток спорту в Західній Україні.

Україна в олімпійському русі. Перші олімпійські старты українських спортсменів. Виступи спортсменів України в Олімпійських іграх (1952-1992рр.).

9.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Герци М.С., Вацеба О.М. Спортивний рух української еміграції першої третини ХХ ст. / Традиції фізичної культури в Україні: Зб. наук. статей. За заг. ред. С.В. Кириленка, В.А.Старкова, А.В. Цьося. – К.: ІЗИН, 1997. – С. 97-109.
2. Гречанюк О. Античний олімпійський рух на теренах Північного Причорномор'я // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія 3: Педагогіка і психологія. – 1998. – №2. – С. 126-131.
3. Долгова Н.О. Історія фізичного виховання і спорту України (від стародавніх часів до сьогодення): конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.010202 «Спорт» денної форми навчання / Н.О. Долгова. – Суми: Сумський державний університет, 2016. – 121 с
4. Завадський В.І., Цьось А.В. Про систему фізичного вдосконалення запорізьких козаків / Традиції фізичної культури в Україні: Зб. наук. статей. За заг. ред. С.В. Кириленка, В.А.Старкова, А.В. Цьося. – К.: ІЗМН, 1997. – С. 44-62.
5. Завадський В.І., Цьось А.В., Бичук О.І., Пономаренко Л.І. Козацькі забави. – Луцьк: Надстир'я, 1994. – 112 с.
6. Історико-педагогічні аспекти розвитку фізичної культури. Винничук О. Т. - Тернопіль: Астон, 2001. – 404 с.
7. История физической культуры и спорта: Учебник для институтов физической культуры / Под ред.
8. Козій Ю.С. Організований спортивний рух в українській діаспорі США і Канади // Матеріали лекцій з історії фізичної культури. – Львів, 2000. – 26 с.

9. Козій Ю.С. Спортивний рух в середовищі української діаспори США і Канади // Молода спортивна наука України: Збірник наукових статей з галузі фізичної культури та спорту. – Львів: ЛДІФК, 2000. – Випуск 4. – С. 50-52.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Бадмінтон, настільний теніс з методикою навчання

1. КОД: ВБ 2.4.

2. РІК НАВЧАННЯ: 2

3. СЕМЕСТР: 3

4. ЛЕКТОР: старший викладач Житомирський Л.О.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність планувати та управляти часом. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність працювати в команді. забезпечити формування у студентів комплексних професійних педагогічних знань, умінь синтезувати матеріал для успішного розв'язання педагогічних задач, аналізу педагогічних ситуацій, вибору засобів взаємодії у педагогічному процесі. Здатність обґрунтування раціональних режимів занять і тренувань тенісом, бадмінтоном для підвищення і відновлення працездатності, формування спрямованості на здоровий спосіб життя.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: історію настільного тенісу, бадмінтону; спортивну термінологію; загальні основи організації та проведення змагань з тенісу, бадмінтону; значення та зміст фізичної підготовки спортсменів; засоби запобігання травматизму на заняттях; місця занять класифікацію тенісного обладнання; тактику тенісистів; взаємозв'язок тактики і техніки, особливості навчання і тренування;

вміти: володіти технікою захисних та атакуючих дій; визначати та усувати помилки в технічних і тактичних діях; проводити загальну та основну частину заняття з фізичного виховання з елементами тенісу; використовувати знання при навчанні й тренуванні, суддівстві змагань, забезпеченні безпеки при проведенні занять і змагань з тенісу у загальноосвітній школі, навчальних закладах I – IV рівня акредитації; організувати навчально-тренувальні заняття і вести фізкультурно-оздоровчу роботу з дітьми різного віку і рівня підготовленості.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Історія фізичної культури, вступ до спеціальності, анатомія та фізіологія людини

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Характеристика гри. Фізично-технічна підготовка

Історія розвитку тенісу, настільного тенісу, бадмінтону. Вивчення та удосконалення техніки настільного тенісу, бадмінтону: хватка ракетки, стійка. Виникнення гри. Розвиток на сучасному етапі. Тенденції та шляхи подальшого розвитку тенісу, настільного тенісу, бадмінтону у світі та в Україні. Хватка ракетки, спосіб який гравець тримає ракетку, бадмінтон. Ознайомлення зі стійкою, ударні позиції, висока, середня і низька стійка. Вивчення та удосконалення техніки: хватка ракетки, стійка переміщення по корту. Різновиди хватки ракетки. Переміщення по корту. Стійка тенісиста. Вивчення техніки настільного тенісу: відкидка зліва, підрізка зліва, зрізка зліва. Відкидка зліва. Поштовх. Удар по м'ячу нанести після того, як м'яч піднімається вище столу. Підрізка м'яча. Щоб

підрізати м'яч потрібно під час контакту з м'ячем вести ракетку зверху в низ. Зрізка з права, імітаційні вправи.

Загальна та спеціальна фізична підготовка у тенісі та бадмінтоні. Техніка пересування тенісиста на майданчику. Види пересування: ходьба, біг, стрибки, випади, прискорення. Вивчення прийомів за окремими елементами. Розвиток спритності, стрибучості, витривалості. Вивчення техніки подачі і прийому в тенісі. Плоска подача і її прийом. Спеціальні підготовчі вправи. Вивчення техніки подачі, вихідне положення, плоска подача і її прийом плоским ударом. Спеціальні підготовчі вправи, вивчення і аналіз техніки плоскої подачі без м'яча. Ознайомлення з різаною і крученою подачею. Вивчення та удосконалення техніки настільного тенісу та бадмінтону: накат справа, накат зліва, вправи для закріплення. Накат справа. Нападаючий удар і основний технічний і атакуючий прийом гри. Накат праворуч. Ударна позиція, переміщення тіла при ударі, постановка ракетки. Накат відкритою ракеткою. Імітація накату, виконання накату об ігрову стінку. Виконання накату справа на право з правого кута стола. Вивчення техніки ударів в тенісі: удари над головою, укорочені удари, свічки. Ознайомлення з ударами з права і зліва. Вивчення техніки плоских ударів справа і зліва. Імітаційні удари , удари в сторону сітки. Ознайомлення та вивчення ударів з лету, з різаними ударами з лету. Імітаційні вправи. Ознайомлення з технікою укорочених ударів (під свічка). Вивчення техніки плоскої свічки з права і зліва. Імітаційні вправи.

Техніка навчання елементам тенісу, настільного тенісу, бадмінтону. Методика вивчення і оволодіння технічними елементами. Оволодіння елементами тенісу, бадмінтону, настільного тенісу: удар з права, з ліва, зльоту, удар (зміш). Накат з права, зліва, підрізка зліва, справа, подача. Вивчення техніки удару в н/тенісі: відкидка справа, топспін, блокування, підрізка, принципи удару. Ознайомлення з технікою удару відкидка справа. Ударна позиція, переміщення тіла. Імітаційні вправи перед дзеркалом, об ігрову стінку. Попадання в ціль. Ознайомлення та вивчення удару (Топ-спін). Виконання удару, правильне положення руки, без допомоги тіла, використання удару накладкою (зачеплення м'яча і накладки). Вивчення техніки підрізки м'яча та блокування. Оцінка ігрової ситуації. Ударне положення, виконання удару. Вивчення техніки подач у тенісі: різана та кручена подачі, та їх прийоми. Удари справа і зліва, з льоту. Ознайомлення та вивчення різаної та крученої подачі. Виконання різаної і крученої подачі біля сітки. Ознайомлення з технікою прийому подачі. Вивчення ударів справа і зліва. Кручені удари справа і зліва. Прямі і діагональні удари в одиноких і парних вправах. Ознайомлення з технікою виконання ударів з лету, імітаційні вправи. Подача важливий атакуючий прийом. Ознайомлення з технікою подачі без крутки (обертання). Вивчення техніки подачі верхнім, нижнім, боковим і змішаним обертанням. Імітаційні вправи при вивченні подачі.

Тактична підготовка. Тактика нападу у тенісі, баскетболі, її складові частини. Тактична підготовка тенісиста, тактика в одиночній грі і парній грі, захист, контратаки. Тактика нападу індивідуальної гри, парної гри. Вивчення тактики одиночної гри та технічних комбінацій. Напад з виходом до сітки, біля сітки, захист, контратака. Вивчення тактики одиночної гри і технічних комбінацій. Напад з виходом до сітки, напад біля сітки. Захист при виході суперника до сітки. Контратаки біля сітки. Тактика парної гри, напад команди при прийомі подачі, біля сітки. Тактика захисту у тенісі, її складові частини. Тактика прийому подач, прийому нападаючих ударів. Гра в захисті по зонах. Групові та командні дії при грі в захисті. Методика навчання практичним прийомам у тенісі. Метод цілісного навчання і метод тактичної розчленованості по окремих елементах. Навчання комплексної дії по окремим прийомам. Теніс, настільний теніс, баскетбол в системі фізичного виховання.

Теоретична підготовка. Правила гри у тенісі, настільному тенісі. Еволюція розвитку правил. Розміри майданчика, устаткування. Форма гравців. I, II судді, обов'язки судді, секретаря, бокових суддів. Організація та проведення змагань з тенісу, баскетболу.

Організація та проведення змагань з настільного тенісу. Ознайомлення з навчальною документацією, правильне ведення документації. Суддівська практика, правила змагань. Вивчення правил змагань. Суддівська практика з тенісу. Вивчення правил змагань. Значення та види змагань. Система розіграшів. Навчальна гра. Інструкторсько-суддівська підготовка. Суддівство змагань. Жестикуляція суддів. Керування грою. Навчальна гра.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Жуков М.Н. Подвижные игры М.: Издательский центр «Академия», 2000. — 160с. ISBN 5-7695-0669-5
2. Железняк Ю.Д. и др. Спортивные игры. Техника, тактика, методика обучения Учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений / Ю. Д. Железняк, Ю. М. Портнов, В. П. Савин, А. В. Лексаков; Под ред. Ю. Д. Железняка, Ю. М. Портнова. - 2-е изд., стереотип. - М.: Издательский центр «Академия», 2004г. - 520 с.
3. Куценко Г.І., Новіков Ю.В. Книга про здоровий спосіб життя. – К. 1989 г.
4. Грушко Л.Г. Настільний теніс. Навчальна програма. – К. 2000 р.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. ФОРМА ОЦІНЮВАННЯ: залік.

12. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Основи медичних знань та долікарська допомога

1. КОД: ВБ 2.5.

2. РІК НАВЧАННЯ: 3

3. СЕМЕСТР: 5

4. ЛЕКТОР: к.м.н. Аتماжов І.Д.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

розуміння причинно-наслідкових зв'язків й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; розуміння місця і ролі науки в суспільстві, цінностей наукової раціональності; здатність до навчання впродовж життя; здатність до критики й самокритики; толерантність до різних ідей; креативність, здатність до системного мислення; адаптивність і комунікабельність; наполегливість у досягненні мети; турбота про якість виконуваної роботи.. Оволодіння уміннями, які б сприяли охороні здоров'я дітей, формуванню здорового способу життя, забезпечували надання першої медичної допомоги в загрозливих ситуаціях, оволодіння навиками догляду за хворими та потерпілими.

6.РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати основні ознаки гострих, інфекційних, дитячих захворювань, отруєнь, травм, нещасних випадків

вміти проводити профілактичну роботу з приводу запобігання захворювань та травматичних ускладнень, контролювати належний фізичний розвиток школярів, формувати навички надання першої допомоги під час нещасних випадків.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Анатомія та фізіологія людини, гігієна фізичного виховання

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Здоров'я та захворювання. Лікарські препарати та організм людини.

Поняття про здоров'я та хворобу. Поняття про види та дію лікарських препаратів.

Основні захворювання серцево-судинної системи та органів дихання. Невідкладні стани та надання в них медичної допомоги. Бронхіальна астма. Перша медична допомога.

Гострий Бронхіт, пневмонія, ознаки, принципи лікування. Ішемічна хвороба серця. Стенокардія та інфаркт міокарду. Перша медична допомога.

Перша медична допомога при гострих отруєннях. Отруєння грибами, рослинами. Отруєння алкоголем. Отруєння засобами побутової хімії і лікарськими препаратами.

Догляд за хворою дитиною. Вимірювання температури тіла, пульсу, дихання та артеріального тиску. Техніка вимірювання, оцінка отриманих показників.

Перша медична допомога при порушенні свідомості. Діабетична та гіпоглікемічна коми. Епілепсія. Епілептичний напад. Істеричний напад. Тепловий та сонячний удари. Непритомність та колапс.

Інфекційні хвороби та імунітет. Поняття про інфекційні або заразні захворювання епідемічний процес. Класифікація інфекційних захворювань. Імунітет, види. Алергічні реакції, профілактика. Інфекційні хвороби шлунково-кишкового тракту та роль санітарної культури людини. дизентерія, основні ознаки захворювання. Поняття про лікування та профілактику. Харчові токсикоінфекції. Черевний тиф. Збудники, джерела інфекції. Вірусний гепатит. Шляхи передачі, ознаки. Ускладнення. Принципи профілактика, лікування. Холера. Шляхи передачі, ознаки. Ускладнення. Принципи профілактика, лікування.

Дитячі інфекції та запобігання їм. Кір, епідеміологія, та клінічні ознаки. Принципи лікування та профілактика. Скарлатина, епідеміологія, та клінічні ознаки. Принципи лікування та профілактика. Вітряна віспа епідеміологія, та клінічні ознаки. Принципи лікування та профілактика. Коклюш епідеміологія, та клінічні ознаки. Принципи лікування та профілактика. Дифтерія епідеміологія, та клінічні ознаки. Принципи лікування та профілактика.

Венеричні хвороби. Профілактика кров'яних інфекцій та СНІДу. Сифіліс, збудник, джерела інфекції, шляхи передачі. Періоди сифілісу, ускладнення. Профілактика. Гонорея. Збудник, джерела інфекції, шляхи передачі. Симптоми. Особливості перебігу гонореї у чоловіків, жінок, дівчат. Трихомоніаз. Профілактика.

Травми та їх види, ускладнення, дитячий травматизм. Травми, їх види, ускладнення. Травматичний шок, причини, ознаки, перша медична допомога. Дитячий травматизм, види, профілактика.

Види закритих ушкоджень. Удари, причини, ознаки, перша медична допомога. Розтяги і розриви зв'язкового апарату, причини, ознаки, перша медична допомога. Вивихи, види, причини, ознаки, перша медична допомога. Травматичний токсикоз причини, ознаки, перша медична допомога.

Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах при травмах та нещасних випадках. Опіки, види, ступені опіків. Хімічні опіки. Відмороження, основні ознаки.. Електротравма. Потоплення. Перша медична допомога при укусах диких, домашніх тварин, отруйних змії і комах.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Мойсак О. Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я: навчальний посібник / О. Д. Мойсак. Міністерство освіти і науки України. -6-те вид., випр. та допов. - Київ : Арістей, 2011. - 496 с.
2. Федонюк Я.І. Основи медичних знань та долікарської допомоги (підручник для студентів вищих навчальних закладів III та IV рівнів акредитації) /Я.І. Федонюк, В. С. Грушко, О. М. Довгань, Л. С. Білик, І. І. Боймиструк, Л.Я.Федонюк, М.В.Ющак, А. М. Пришляк. -Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2012. –728 с.
3. Плахтій П.Д. Основи медичних знань : навчально-методичний посібник /П.Д.Плахтій, Л.С.Соколенко, Н.В.Гутарева. - Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута» , 2013. - 268с.
4. Кузьмичова А.Т., Шарлай И.В. Детские инфекционные болезни. - М. Медицина, 1984г.
5. Сафонов А.Г. Учебное пособие для мед. сестер - М.: Просвещение, 1988г.
6. Гарбузов В.И. Человек – жизнь - здоровье (Древние и новые каноны медицины).- СПб., 1995.- 429 с.
7. Декларация о приверженности делу борьбы с ВИЧ/СПИДом (2001) Резолюция s-26/2 специальной сессии генеральной ассамблеи ООН от 27 июня 2001. ООН.- 18 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Основи педагогічної майстерності

1. КОД: ВБ 2.6.

2. РІК НАВЧАННЯ: 3

3. СЕМЕСТР: 6

4. ЛЕКТОР: доц. Фурдуй С.Б..

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних

ситуаціях. Здатність планувати та управляти часом. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність працювати в команді. забезпечити формування у студентів комплексних професійних педагогічних знань, уміння синтезувати матеріал для успішного розв'язання педагогічних задач, аналізу педагогічних ситуацій, вибору засобів взаємодії у педагогічному процесі. Комплексні знання наукових основ педагогічної діяльності; основи професійної компетентності майбутнього вчителя фізичного виховання, практичні уміння і навички педагогічної діяльності; професійне мислення; сприяння збудженню інтересу до питань теорії і практики навчання, стимулювання ініціативності, самостійності, творчості майбутніх педагогів

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: принцип організації навчально-виховного процесу, форми і методи керівництва навчально-пізнавальної діяльності, методи педагогічних досліджень, передовий педагогічний досвід

вміти: вивчати та організовувати нові педагогічні технології організації навчально-виховного процесу, адаптувати їх до учнів конкретного класу та закладу; оволодівати найбільш ефективними формами і методами керівництва навчально-пізнавальною діяльністю учнів, які допомагають досягти запропонованого рівня освіти; визначати конкретні навчально-виховні завдання, виходячи із загальної мети виховання і врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів; застосовувати методи психолого-педагогічних досліджень для вивчення всіх чинників формування та розвитку особистості учня; використовуючи різноманітні методики психолого-педагогічних досліджень; планувати, організовувати та аналізувати власну педагогічну діяльність, вивчати, використовувати та розповсюджувати педагогічний досвід.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Психологія, педагогіка.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

Сутність педагогічної діяльності викладача. Суспільна значущість професії викладача, її функції. Обов'язки викладача, його професійні функції. Поняття педагогічної діяльності, її структура. Професійно-педагогічна діяльність як мета-діяльність. Особливості педагогічної діяльності викладача вищого навчального закладу.

Педагогічна майстерність викладача та її елементи. Педагогічна майстерність викладача та ступені її розвитку. Провідні складові педагогічної майстерності: педагогічна спрямованість особистості вчителя, професійне знання, здібності до педагогічної діяльності, педагогічна техніка. Педагогічні здібності та уміння. Педагогічна техніка викладача.

Самовдосконалення викладача.

Педагогічна майстерність, як мистецька дія. Педагогіка і мистецтво. Принципи "Системи Станіславського". Спільне та відмінне в діяльності актора і педагога.

МАЙСТЕРНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ

Зміст педагогічного спілкування. Поняття педагогічного спілкування, його особливості, функції, види. Педагогічне спілкування як діалог. Контакт у педагогічному діалозі.

Структура та стиль педагогічного спілкування. Структура педагогічного спілкування.

Стиль педагогічного спілкування. Конфлікт у педагогічній взаємодії.

Комуникативна, перцептивна та інтерактивна сторони педагогічного спілкування.

Характеристика перцептивної сторони педагогічного спілкування. Увага й увага викладача. Способи комунікативного впливу: переконування і навіювання. Загальна характеристика переконування. Загальна характеристика навіювання. Взаємозв'язок переконування і навіювання як способів педагогічного впливу Стратегії взаємодії у спілкуванні як характеристика інтерактивного компонента педагогічної взаємодії.

ВЗАЄМОДІЯ ВИКЛАДАЧА ТА АУДИТОРІЇ.

Проблеми взаємодії викладача та аудиторії. Ознаки аудиторії, їх урахування в організації взаємодії викладача та аудиторії. Об'єктивні перешкоди контакту викладача й аудиторії та їх урахування в організації аудиторії.

Культура мови педагога. Поняття та загальні ознаки мовної культури викладача. Мовна норма. Як навчитися точності висловлювання? Образність мови: поняття, зміст, роль, засоби створення образності. Троп і його види: порівняння, епітет, метафора, алегорія, іронія, гіпербола, уособлення. Стилістичні фігури: інверсія, антитеза, градація, анафора та інші спеціальні синтаксичні прийоми.

Техніка мовлення викладача. Поняття й категорії техніки мовлення. Дикція. Інтонія. Інтоніаційно-виразні засоби мовлення. Мовні ноти.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бондар В. І. Дидактика. – К.: Либідь, 2005. – 264 с.
2. Вишневецький О. І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Дрогобич: Коло, 2003. – 528 с.
3. Волкова Н.П. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. – К.: Академвидав, 2007. 616с.
4. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. — К., 1997. — С. 257.
5. Зайченко І. В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. – Чернігів, 2003. – 528 с.
6. Максимюк С.П. Педагогіка. Навчальний посібник для ВНЗ. – К.: Кондор, 2006. – 667 с.
7. Малафійк І.В. Дидактика: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 398 с.
8. Мацьопа Р.Л., Платаш Л.Б. Модульна технологія вивчення курсу Педагогіка». Модуль 1. Основи загальної педагогіки. Дидактика: Навчально-методичний посібник. – Чернівці: Рута, 2004. – 106 с.
9. Педагогічна майстерність : Підручник/ І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос [та ін.] ; за ред. І.А. Зязюна. – 3-тє вид., допов. і переробл. – К. : СПД Богданова А.М., 2008. – 376 с.
10. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К.: Академія, 2002. – 528 с.
11. Щербань П.М. Прикладна педагогіка.- К., 2002.
12. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Теорія і методика викладання фізичної культури в спеціалізованих медичних групах

1. КОД: ВБ 2.7.

2. РІК НАВЧАННЯ: 3

3. СЕМЕСТР: 6

4. ЛЕКТОР: ст.. викладач Житомирський Л.О.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність планувати та управляти часом. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність працювати в команді. забезпечити формування у студентів комплексних професійних педагогічних знань,

уміння синтезувати матеріал для успішного розв'язання педагогічних задач, аналізу педагогічних ситуацій, вибору засобів взаємодії у педагогічному процесі. Підвищення інтелектуальної і фізичної працездатності. Зміцнення здоров'я як основи фізичного розвитку. Знайомство з методами усунення можливих функціональних змін в організмі під впливом довготривалої хвороби (формування постави, загартування, самомасажу, різновидів дихання тощо). Засвоєння основних життєво важливих рухових умінь, передбачених програмою з фізичної культури. Формування знань у сфері особистої гігієни та здорового способу життя. Виховання толерантності і культури поведінки.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: особливості проведення уроку спецмедгрупи, особливості теоретичного компонента, техніку виконання вправ

вміти: навчати за окремою програмою в спеціальній групі, проводити заходи фізкультурно-оздоровчої спрямованості, використовувати природні оздоровчі фактори, володіння елементами самоконтролю за самопочуттям

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Психологія, педагогіка, анатомія і фізіологія людини, гігієна спорт, теорія і методика фізичного виховання.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Критерії оцінювання досягнень учнів, за станом здоров'я віднесених до спеціальної медичної групи

Теоретичні аспекти ФВ в СМГ. Сучасний стан і перспективи удосконалення фізичного виховання учнів у спеціальній медичної групи. Завдання, принципи, функції фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи з урахуванням показників їх стану здоров'я та фізичного розвитку

Організація фізичного виховання у спеціальних медичних групах ЗОШ. Характеристика засобів і методів фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи. Змістовий модуль Методичні та організаційні аспекти ФВ у СМГ

Урок фізичної культури з учнями спеціальної медичної групи (організаційні і методичні особливості). Особливості методики позаурочних занять з учнями спеціальної медичної групи. Планування, облік і контроль у фізичному вихованні учнів спеціальної медичної групи. «Оздоровча і коригуюча гімнастика» орієнтованая на зміцнення здоров'я учнів. До цього розділу відносяться:

- вправи для формування правильної постави: загальні, які надають загальне зміцнювальний вплив, і спеціальні, спрямовані на вироблення м'язово-суглобового відчуття правильної постави (у стіни, на гімнастичній стінці, в русі, в положенні лежачи на спині і на животі, з гімнастичною палицею і ін.);
- вправи для підвищення функціональних можливостей органів дихання, позитивно впливають на всі функціональні системи організму (з вимовою голосних і приголосних звуків, звукосполучень на видиху; співвідношення вдиху і видиху 1: 1, 1: 2; грудної, черевної, змішаний тип дихання; правильне дихання; дихання при різних рухах);
- вправи для органів зору, спрямовані на тренування м'язів ока, зняття втоми очей, загальну фізичну підготовку (спеціальні вправи для очей; загально-розвиваючі вправи з рухами очей; вправи для м'язів шиї, спини, черевного преса, тулуба; вправи з м'ячами);
- вправи для підвищення функціональних можливостей серцево-судинної системи (всі види ходьби; дозований біг; загально-розвиваючі вправи в положенні лежачи, сидячи і стоячи в спокійному темпі без затримки дихання).

Розділи: легкоатлетичні вправи, гімнастика, рухові ігри, елементи спортивних ігор, плавання. Програма навчального процесу.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Горбачев М.С. Осанка младших школьников / М.С. Горбачев // Физическая культура в школе. – 2005. - № 8. – С. 25 – 28.
2. Лечебная физическая культура/ Под ред. С.Н. Попова. – М.: Изд. центр «Академия», 2008. – 414 с.

3. Максименко А.М. Теория и методика физической культуры: Учебник. – М.: Физическая культура, 2005. – 544 с.
4. Матвеев А.П. Физическая культура. Программа для учащихся 1-11 классов, отнесенных по состоянию здоровья к специальной медицинской группе. – М.: Дрофа, 2003. – 112 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Спортивна спеціалізація з методикою навчання

1. КОД: ВБ 2.8.

2. РІК НАВЧАННЯ: 4

3. СЕМЕСТР: 7

4. ЛЕКТОР: ст.. викладач Житомирський Л.О.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність планувати та управляти часом. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність працювати в команді. забезпечити формування у студентів комплексних професійних педагогічних знань, умінь синтезувати матеріал для успішного розв'язання педагогічних задач, аналізу педагогічних ситуацій, вибору засобів взаємодії у педагогічному процесі. Формування професійного світогляду студентів, забезпечення оволодіння методикою підготовки спортсменів з обраного виду спорту футболу, волейболу, баскетболу; надання студентам умінь і здібностей, визначених освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця з фізичної культури та спорту.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: історію розвитку силових видів спорту; основи гігієни, техніки безпеки та профілактики травматизму на заняттях з видів спорту за вибором; класифікацію та термінологію в вибраних видах спорту; основи організації, проведення та управління змагальною та тренувальною діяльністю, основи системи підготовки спортсменів у видах спорту за вибором, основи організації та методики науково-дослідної роботи у видах спорту тощо.

вміти: застосовувати у практичній діяльності одержані знання, використовувати сучасні засоби і методи спортивного тренування в підготовці спортсменів до участі в змагальній діяльності.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Психологія, педагогіка, анатомія і фізіологія людини, гігієна спорту, теорія і методика фізичного виховання.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Актуальні наукові питання розвитку у видів спорту за вибором. Організація та методика науково-дослідної роботи у видах спорту за вибором. Особливості підготовки студентів у футболі, волейболі, баскетболі. Професійна діяльність тренера. Основи управління підготовкою спортсменів у вибраних видів спорту. Прогнозування та моделювання у видах спорту за вибором

Основи спортивного тренування. Теорія та методика спортивного тренування як навчальна дисципліна. Мета, завдання і засоби спортивного тренування.

Планування спортивного тренування на усіх етапах спортивного вдосконалення. Періодизація спортивного тренування. Мікро-, мезо- і макроструктура процесу підготовки спортсменів

Система змагань. Проблеми навантаження та відновлення. Техніко-тактична, психологічна і фізична підготовка спортсменів

Методика спортивного тренування. Структура побудови спортивного тренування. Особливості побудови програм мікроциклів. Особливості побудови програм мезо та макроциклів.

Фізична підготовка спортсменів. характеристика основних рухових здібностей. Методика розвитку витривалості, гнучкості, координаційних, швидкісних та силових здібностей в залежності від виду спорту.

Спортивне тренування його структура та основні складові. Особливості побудови мікроциклів в тренувальному процесі підготовки спортсменів високого класу. Особливості розвитку різних видів координаційних та швидкісних здібностей в залежності від спортивної спеціалізації. Особливості розвитку різних видів координаційних та швидкісних здібностей в залежності від спортивної спеціалізації. Особливості розвитку різних видів координаційних та швидкісних здібностей в залежності від спортивної спеціалізації. Особливості розвитку різних видів витривалості, гнучкості та силових здібностей в залежності від спортивної спеціалізації

9.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Айунц Л. Р. Основи силової і фізичної підготовки і фізіологічні механізми м'язового скорочення у розвитку рухових якостей і здібностей / Л.Р. Айунц. Методичні матеріали до курсу "Атлетизм з методикою викладання" для студентів факультету фізичного виховання і спорту. - Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. – 35 с.
2. Костюкевич В. М. Теорія і методика спортивної підготовки (наприкладі командних ігрових видів спорту). Навчальний посібник / В. М. Костюкевич. - Вінниця: Планер, 2014– 616 с.
3. Костюкевич В.М. Теорія і методика тренування спортсменів високої кваліфікації /В.М. Костюкевич. - Вінниця: «Планер», 2007. -273 с.
4. Костюкевич В. М. Теорія і методика спортивної підготовки (на прикладі командних ігрових видів спорту). Навчальний посібник / В. М. Костюкевич. - Вінниця: Планер, 2014 – 616 с.
5. Прозар М.В. Теорія і методика викладання спортивних ігор : навчально-методичний посібник [для факульт. фіз. вих. і сп. вищих навч. закладів III-IV рівнів акредитації] / М.В. Прозар, В.В. Слюсарчук, М.В. Зубаль, С.М. Телебей. - Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2014. -198 с

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Науково-педагогічні засади здорового способу життя

1. КОД: ВБ 2.9.

2. РІК НАВЧАННЯ: 3

3. СЕМЕСТР: 6

4. ЛЕКТОР: ст.. викладач Житомирський Л.О.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Формування знань у сфері особистої гігієни та здорового способу життя. Виховання толерантності і культури поведінки. Формування знань, вмінь і навичок дотримуватися основних принципів здорового способу життя та пропаганда його засобами просвітницької діяльності серед населення; засвоєння закономірностей формування, збереження та зміцнення індивідуального здоров'я людини; засвоєння методик дослідження індивідуального здоров'я людини та профілактики хвороб і девіантної поведінки

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: вплив природних і антропогенних чинників навколишнього середовища та соціальних умов на здоров'я людини, закономірності впливу чинників і умов навколишнього середовища на організм людини або популяцію людей, гігієнічні нормативи, правила та заходи для максимально ефективного використання чинників навколишнього середовища, які позитивно впливають на організм людини та знешкодження або обмеження до безпечного рівня шкідливих чинників.

вміти: Практично використовувати методи та засоби впливу гігієнічних чинників на стан здоров'я людей різного віку; прогнозувати санітарно-гігієнічну ситуацію на найближчу та віддалену перспективи. Володіти знаннями про теоретичні основи та методологічні особливості застосування системного підходу у вивченні валеології, науки яка стосується наукових знань про формування, збереження, зміцнення, відновлення та передачу здоров'я наступним поколінням. Володіти методами і прийомами визначення рівня фізичного розвитку і функціонального стану організму, чинників, що сприяють проявам патологічних процесів. Вміти аналізувати причини і фактори підвищеного впливу на суспільство, зокрема на молодь, наркотичних речовин і наслідки їхньої дії на особистість. Володіти методикою формування здорового способу життя, системне відстеження індивідуального самопочуття, індивідуальне та групове приєднання до цілеспрямованих ефективних зусиль на життєзабезпечення.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Психологія, педагогіка, анатомія і фізіологія людини, гігієна спорт, теорія і методика фізичного виховання.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Зміст поняття «здоровий спосіб життя». Об'єкт та методологічні основи дисципліни «Основи здорового життя». Співвідношення станів здоров'я та хвороби. Поняття “третього стану” організму. Основні завдання дисципліни «Основи здорового життя» як науки, практичної валеології. Валеологічний моніторинг та скринінг. Місце дисципліни «Основи здорового життя» серед інших наук про охорону здоров'я. Поняття категорії здоров'я, критерії індивідуального здоров'я. Сутність та основні показники популяційного здоров'я. Поняття категорії хвороби. Стадії розвитку хвороби. Структури захворюваності населення, інвалідність. Здоровий спосіб життя: реальні перспективи наукового і практичного вирішення проблем здоров'я населення.

Шляхи розвитку уявлень про здоров'я на Заході і на Сході. Погляди на дослідження здоров'я вчених давнини та середньовіччя: Гіпократ, Авіцені, Галена, Парацельса. Становлення і розвиток медицини. Шляхи ранньої профілактики здоров'я. Формування стратегії здоров'я і сутності науки валеології.

Розвиток дисципліни про здоровий спосіб життя на Україні

Стан здоров'я населення України. Шляхи становлення валеологічної освіти на Україні та в країнах зарубіжжя. Мета і завдання неперервної валеологічної освіти. Структура і зміст інтегративного курсу.

Загальні принципи організації методів виявлення кількості здоров'я. Дослідження функціонального стану систем організму та стану в умовах м'язового спокою. Поняття про фізичний розвиток і його дослідження методом антропометрії. Дослідження стану організму з фізичними навантаженнями. Поняття про функціональну пробу, її характеристики. Види функціональних проб. Тести з максимальним навантаженням. Комплексна оцінка результатів функціонального дослідження систем організму.

Поняття про спосіб життя, його загальна характеристика. Критерії здорового способу життя, їх порівняльна характеристика із критеріями нездорового способу життя. Трагування медичної активності. Валеологічні принципи режиму праці та відпочинку.

Сутність процесу старіння. Старіння як етап спадкової програми людини. Поняття про біологічний вік людини, його залежність від способу життя людини. Методи визначення біологічного віку. Зміни функціональної діяльності деяких систем організму в процесі старіння. Фактори, що прискорюють старіння і фактори, що збільшують тривалість життя. Теорії старіння. Продовження життя в експерименті. Загальні відомості про довголіття.

Значення руху для здоров'я, фізіологічні резерви організму. Гіпокінезія та гіподинамія як фактори нездорового способу життя. Шляхи формування здорового способу життя засобами рухової активності. Адекватне фізичне навантаження. Механізми регуляції

рухів. Співвідношення процесів працездатності, втоми, перевтоми. Основні правила тренування. Характеристика видів “аеробного фізичного тренування”.

Визначення категорії загартування, його фізіологічні основи. Класифікація загартовуючих чинників. Правила загартування. Характеристика видів загартування. Способи загартування водою, фактори впливу холодної води. Інсоляції.

Визначення раціонального, збалансованого, адекватного, повноцінного харчування. Вимоги до харчового раціону. Основні принципи оздоровчого харчування. Режим харчування. Рекомендації в галузі харчування зарубіжних вчених, “піраміда валеологічного харчування”. Поняття про лікувальне харчування та дієти. Обмін речовин та здоров’я.

Значення для організму складових їжі, поняття про нутрієнти і баластні речовини. Валеологічна характеристика білків, жирів, жироподібних речовин та вуглеводів; їх класифікації, участь у метаболізмі. Характеристика основних вітамінів, поділення їх на водо- та жиророзчинні, участь вітамінів у обмінних реакціях. Вітаміноподібні речовини. Правила збереження вітамінів і їжі. Класифікація і валеологічна характеристика мінеральних речовин. Поняття про антиоксиданти. Рекомендації до добору харчових продуктів.

Значення води в організмі людини. Правила питного режиму здорового організму і при виявленні патологічних змін. Проблеми водозабезпечення питною водою, шляхи їх вирішення. Аналіз якісних властивостей та способи очищення питної води. Покращення якості води в побутових умовах.

Сутність нетрадиційного підходу до оздоровлення, шляхи народної медицини. Погляди на проблеми очищення організму вітчизняних та зарубіжних фахівців та цілителів. Лікувальне голодування, вегетаріанство. Оздоровчі системи йоги, Іванова П.К., Брегга П. Фітоцентр Є.Товстухи.

Спосіб життя людини і сучасні хвороби. Поняття про фактори ризику, їх класифікації. Причини розповсюдження “хвороб цивілізації”. Характеристика захворювань серцево-судинної системи, нервової системи, загального метаболізму.

Історія вживання наркотичних засобів. Актуальність проблеми: молодь і наркотики. Медико-біологічні та психічні чинники алкоголізму, наркоманії та никотизму. Мотиви споживання алкоголю, наркотиків та тютюну у дитячому та підлітковому віці. Вплив шкідливих звичок на функціональні розлади організму людини. Поняття про звичку та залежність від наркотичних засобів, психічна та фізична залежність.

Основні поняття наркології. Типи наркотичної залежності. Характеристика наркологічної залежності за типами: алкогольної, тютюнової, опіатної, кокаїнової, канабінолової, від ліків, великих психоделіків, органічних розчинників. Стадії розвитку опіоманії. Характеристика синдрому абстиненції. Зміна особистосних якостей при наркозалежності. Поняття феномену “созалежності”. Соціальна ситуація в “созалежних” сім’ях. Формування особистості дітей та підлітків в наркозалежних сім’ях, психокорекційна робота з дітьми різних типів. Засоби корекції ситуації у “созалежних” сім’ях.

Профілактика адитивної поведінки дітей та підлітків. Психокорекційна робота з молодшими школярами, підлітками “групи ризику”. Методи лікування наркозалежних. Метадонова програма. Психогігієнічні прийоми лікування наркозалежності

9.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Валеологія: навч. посібник для студентів вищих закладів освіти: в 2 ч. / В.І. Бобрицька, М.В. Гриньова та ін.; за ред.. В.І.Бобрицької. – Полтава: «Скайтек», 2000. – ч.І. – 146 с.
2. Дубровский В.И., Валеология, здоровый образ жизни-М.: Флинта, 1995 – 560с.
3. Колбанов В.В., Валеология: Основные понятия, термины и определения.-СПб.:ДЕАН, 1998-232с.
4. Очищение организма человека: Полная энциклопедия.- СПб.: ЗАО «Весь», 2000.-336с.

5. Чумаков Б.Н., Валеология: Учеб. Пособие.-2-е изд., испр. и доп.- М.: Педагогическое общество России, 1999-407с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Соціологія фізичної культури

1. КОД: ВБ 2.10.

2. РІК НАВЧАННЯ: 4

3. СЕМЕСТР: 8

4. ЛЕКТОР: доц.. Фурдуй С.Б.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність планувати та управляти часом. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Виховання толерантності і культури поведінки. Розуміння понятійного та аналітичного апарату, розкриття фундаментальних характеристик культури як способу існування людського суспільства, формування навичок застосування методів соціологічного аналізу у дослідженнях тематики соціології фізичної культури, формування критичного осмислення пропонованих концепцій і теорій, вдосконалення навичок аналізу реальних соціокультурних процесів, розвиток навичок комунікацій в групі.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: основні соціологічні категорії, концепції та теорії, що пояснюють функціонування культури, структурні та процесуальні виміри культури, механізми її впливу на суспільне життя, особливості соціокультурної диференціації сучасного суспільства, актуальні дослідницькі теми соціології української культури;

вміти: пояснювати тенденції, процеси та феномени сучасного соціокультурного простору; виокремлювати соціальний аспект культурного життя і культурний аспект соціального життя; орієнтуватися в колі актуальних дослідницьких тем соціології фізичної культури; діагностувати проблеми фізкультурного характеру сучасного суспільства;

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Психологія, педагогіка, анатомія і фізіологія людини, гігієна спорт, теорія і методика фізичного виховання.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Предмет і підходи соціології фізичної культури і спорту Соціологія спорту, результати досліджень якої застосовуються виключно для вирішення конкретних проблем. Спорт як частина глобальної економічної системи, актором великої політики, науково-втіленням технічних досягнень, соціальним явищем, що привертає увагу мільйонів людей в усьому світі. Олімпійські ігри, як символічне втілення спорту, є однією з найбільш масштабних і соціально значимих подій на планеті. Соціологія фізичної культури і спорту як спеціальна соціологічна теорія, що вивчає соціальний генезис, соціальну роль і соціальні функції фізичної культури і спорту, внутрішні закономірності їх розвитку, взаємозв'язок з соціальними інститутами, вплив на зміни в соціальній структурі і в цілому на суспільний прогрес. Соціологія фізичної культури і спорту як соціальна система.

Соціальна сутність фізичної культури специфічна соціальна реальність, яка відрізняється від природної, біологічно заданої реальності. Основа її виникнення і розвитку. Специфічна форма ставлення соціального суб'єкта (особистості, соціальної групи, суспільства в цілому) до навколишньої і своєї власної природи, яка проявляється в усвідомленні необхідності збереження, розвитку та вдосконалення свого фізичного стану в особливому, організованому, соціокультурному способі його відтворення для оптимальної життєдіяльності, виконання суспільно значущих функцій.

Загальнорозвиваюча (базова) фізична культура – це сукупність великих соціальних груп, специфічні способи їх взаємодії з використання фізичних вправ з метою забезпечення певного рівня фізичного розвитку та підготовленості, необхідних кожному члену суспільства як першооснови фізичного вдосконалення для активної життєдіяльності в цілому. Оздоровча фізична культура – це специфічні види і форми взаємодії певних соціальних груп по використанню фізичних вправ з метою забезпечення необхідного рівня фізичного (соматичного), психічного і соціального здоров'я, відновлення втрачених функцій різних систем організму людини, витрачених ним фізичних, психічних та інтелектуальних сил у процесі життєдіяльності (праці, навчанні, побуті), задоволення потреби в оптимальному руховому режимі, раціональному відпочинку і розваг. Виробнича фізична культура – специфічні види і форми взаємодії великих соціальних груп з використання фізичних вправ з метою відновлення працездатності, виховання професійно необхідних фізичних і психічних якостей, профілактики професійних захворювань, спрямованість яких обумовлюється змістом і характером праці, конкретної професії трудящих

Критерії оцінювання досягнень учнів, за станом здоров'я віднесених до спеціальної медичної групи.

Соціальна цінність спорту. Цілі і завдання спорту, його зміст, форми організації розвивалися під безпосереднім впливом змін у галузі виробництва та науки, ідеології та політики, педагогіки і філософії.

9.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Захаров М.А. Социология спорта: учеб.-метод. пособие /М.А. Захаров. – Смоленск : СГАФКСТ, 2008. – 216с.
2. Ионин Л.Г. Социология культуры: путь в новое тысячелетие : учеб.пособие / Л.Г. Ионин. – М. : ГУ ВШЭ, 2004. – 426 с.
3. Манхейм К. Избранное: Социология культуры. – К. Манхейм. – М. ;СПб. : Университетская книга, 2000. – 501 с.
4. Мартынова М. А. Социальные танцы в психологической практике (на примере хастла) / М.А. Мартынова // Молодой ученый. – 2014. – №17. –С. 567 – 570.
5. Матецкая А.В. Социология культуры : учеб. пособ. / А.В. Матецкая. –Ростов : Ростовский гос. пед. ун-т, 2006.
6. Михайлова Л.И. Социология культуры : учеб. пособие /Л.И. Михайлова. – М. : Дашков и Ко, 2006. – 344 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Інформаційні технології у фізичній культурі і спорті

1. КОД: ВБ 2.7.

2. РІК НАВЧАННЯ: 3

3. СЕМЕСТР: 6

4. ЛЕКТОР: ст.. викладач Житомирський Л.О.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ: формування теоретичної бази знань, умінь і навичок ефективного використання сучасних інформаційних технологій у професійній діяльності, що має забезпечити формування у студентів основ інформаційної культури та інформативно-комунікативної компетентності, навички стимулювання наукової творчості студентів; здатність пропонувати та обґрунтовувати гіпотези дослідження на основі теоретико-методологічного аналізу. Вміння створення презентацій та публікацій, програм обробки графічних зображень в загальноосвітніх навчальних закладах в навчальному процесі та в позаурочний час, в поглибленні практичних навичок та вмінь використання ПЕОМ у навчальному процесі та науковій роботі, отриманні знань, умінь і навичок, необхідних для раціонального використання засобів сучасних інформаційних технологій при розв'язуванні задач, пов'язаних з опрацюванням інформації.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: нові інформаційно-комунікаційні технології у професійній, навчально-пізнавальній діяльності та повсякденному житті; програмні засоби різного призначення, цілеспрямовано шукати й систематизувати інформацію, використовувати електронні засоби обміну даними; застосування інформаційно-комунікаційних технологій з метою ефективного розв'язання різноманітних професійних завдань щодо отримання, обробки, збереження, подання інформації, які пов'язані з майбутньою професійною діяльністю в умовах інформаційного суспільства, основні можливості хмаро орієнтованих сервісів

вміти: впевнено користуватися сучасними інформаційними технологіями; опанувати новітні інформаційні технології у науковому дослідженні; використовувати прикладні комп'ютерні програми у ході розв'язання професійних завдань; аргументувати достовірність і обґрунтованість наукових результатів дослідження у професійній сфері. Працювати з педагогічними програмними засобами.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Психологія, педагогіка, вступ до спеціальності з основами наукових досліджень

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Поняття інформаційних технологій в управлінні фізичною культурою і спортом їх види, перспективи та проблеми використання в державному управлінні. Поняття інформаційних технологій. Етапи розвитку інформаційних технологій. Складові частини інформаційної технології. Інструментарій інформаційної технології. Призначення інформаційних систем. Види сучасних інформаційних технологій. Проблеми і перспективи використання інформаційних технологій. Програмно-апаратне забезпечення комп'ютерних інформаційних технологій

Базовий комплект персонального комп'ютера. Програмне забезпечення комп'ютерних технологій. Апаратне забезпечення комп'ютерних технологій.

Застосування базових програм пакету Microsoft Office для обробки управлінської інформації
Можливості табличного процесора Excel. Можливості текстового редактора MS Word. Редактор Power Point. Комп'ютерні технології та їх застосування в управлінській діяльності

Мережеві комп'ютерні технології та їх застосування. Інтернет-ресурси.

Локальні, глобальні та корпоративні мережі. Топологія мереж. Загальна характеристика Інтернету. Спеціальні комп'ютерні технології та їх застосування в управлінській діяльності.

Електронний документообіг. Сканування тексту. Розпізнавання тексту. Редагування тексту. Програми-перекладачі.

Методика використання мережі Інтернет в історичній освіті і науці. Загальна характеристика мережі Інтернет: Поняття про локальні та глобальні комп'ютерні мережі. Організація та принципи роботи мережі Інтернет. Різні типи під'єднання комп'ютерів до глобальної мережі. - Структура мережі. - Адресація в Інтернет. URL-адреси. - Основні сервіси глобальної мережі Інтернет: WWW, електронна пошта, телеконференції, файлові архіви. Огляд можливостей програмного забезпечення для роботи в глобальній мережі Інтернет. Пошук інформації в мережі Інтернет. Знайомство зі структурою розміщення навчальної інформації в мережі Інтернет: Розміщення нормативно-правової документації. Розміщення методичної інформації. Розміщення навчальних матеріалів в мережі Інтернет. Розміщення фахових матеріалів в мережі Інтернет. Пошук інформації в базах даних в мережі Інтернет. Методика використання можливостей MS OFFICE та інших програм в історичній освіті і науці. Використання можливостей MS OFFICE та інших програм в історичній освіті і науці. Методика використання текстового та табличного процесора в навчальному процесі при підготовці дидактичних матеріалів та оформленні документації. - Методика використання програми створення публікацій PUBLISHER в навчальному процесі при підготовці дидактичних матеріалів та оформленні документації. Методика використання програми створення презентацій PowerPoint в 11 навчальному процесі при підготовці дидактичних матеріалів та оформленні документації. Вимоги до навчальних презентацій. Методика використання SMART та програми NOTEBOOK в навчальному процесі при підготовці дидактичних матеріалів. Методика використання MovieMaker в навчальному процесі при підготовці дидактичних матеріалів

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бонч-Бруєвич Г.Ф. Методологічні засади тестового контролю на базі інформаційних технологій: Навч. посіб. – К.: КМПУ імені Б.Д.Грінченка, 2007. – 44 с
2. Могилев А.В., Пак Н.И., Хеннер Е.К. Информатика: Учеб. пособие. – М.: Изд. центр «Академия», 2001. – 816 с.

3. Петров М.Н. Самоучитель CorelDRAW 12. – СПб.: «Питер», 2005. – 607с.
4. Следзінський І.Ф., Василенко Я.П. Основи інформатики. Посібник для студентів. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 160 с
5. Кудінова І.П. Основи інформаційних технологій: Методичний посібник для слухачів магістратури 8.150101 «Державна служба». – К.: Видавничий центр НУБіП України, 2009. – 77 с.
6. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 4.02.98 № 75/98-вр.
- 10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ:** лекції, практичні заняття, самостійна робота.
- 11. МОВА НАВЧАННЯ:** українська